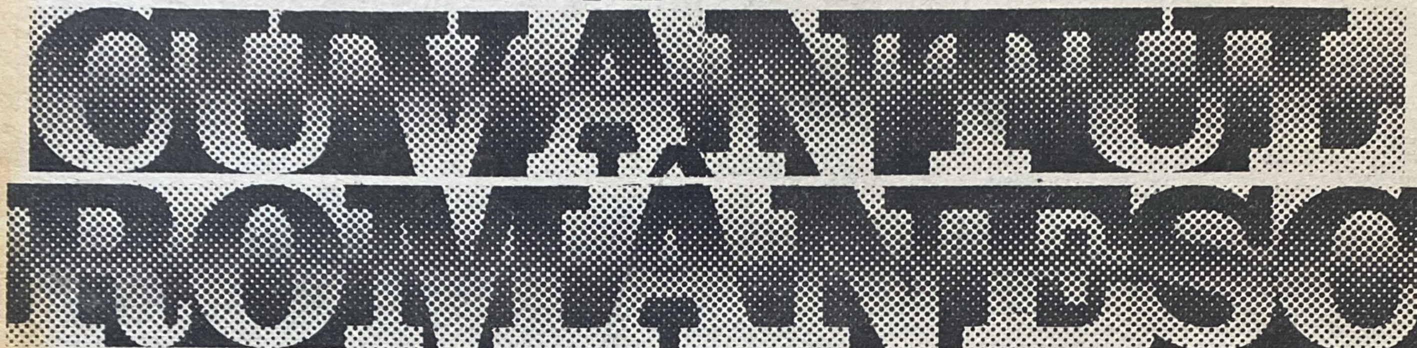
PAUL GOMA ÎNFRUNTĂ CEAUŞISMUL

PAGİNELE 3 ŞI 17

Printed in Canada
Imprimé au Canada

Preţul unui exemplar: 85¢

THE ROMANIAN VOICE
THE LARGEST ROMANIAN NEWSPAPER IN THE FREE WORLD

ANUL 2 Nr. 11 MARTIE 1977 | PUBLICAŢIE LUNARĂ | DIRECTOR: GEORGE BĂLAŞU

CIRCULATIE IN AFARA CANADEI: ARGENTINA, ANGLIA, AUSTRIA, AUSTRALIA, BRAZILIA, BELGIA, CHILE, ELVETIA, GERMANIA, FRANTA, ITALIA, OLANDA, ROMANIA, YUGOSLAVIA, S.U.A., NOUA ZELANDA

BASARABIA NOASTRĂ

George BALASU

HOTARELE MOLDOVEI
IN DOMNIA LUI ŞTEFAN CEL MARE

Basarabia noastră, cea românească, trăieste o adevărată tragedie sub opresiunea sovietică, în marele imperiu colonial al Moscovei, de mai bine de 30 de ani. O tragedie care a luat proporţii nemaicunoscute în istoria lumii. Sub biciuirea unui genocid naţional, generalizat pe tot cuprinsul sovietic, poporul românesc din Basarabia este ameninţat cu pierea, alături de toate celelalte popoare impilate din Rusia Sovietică.

Aceasta, în timpul ce popoarele occidentale, şi chiar Rusia Sovietică, sprijină naţionalismul din fasă al popoarelor africane şi asiatice, în totală desconsiderare a drepturilor istorice, juridice şi naţionale ale popoarelor colonizate de Moscova.

Dacă Rusia Sovietică sprijină chinurile facerii, ale naţionalismului african şi asiatic, din interese politice şi barbarie cinică, ţările occidentale fac aceasta din miopie politică şi din lipsă de perspectivă a ierarhiilor de valori.

Un exemplu tipic îl reprezintă cazul Basarabiei, care este poarta Europei de Sud-Est, drumurile ei ducând în spre Dardanele şi Mediterană.

Basarabia este o limită strategică, între lumea asiatică a Rusiei şi Europa. Apoi, este o limită spirituală, ideologică, geo-politică.

Această provincie a fost de totdeauna, românească, dar de totdeauna râvnită de poftele imperiale ale Rusiei.

Ori de câte ori, au înţeles conducătorii politici, ai Europei, valoarea spirituală şi politică a Basarabiei, ei au apărat cultura şi civilizaţia europeană.

STEFAN CEL MARE

Basarabia este pământ românesc, deci european. Când a fost cedat, prin artificiile tratatelor post-belice, acest pământ românesc, întreaga Europă a fost invadată, şi, de atunci, fără întrerupere ameninţată în propria ei existenţă istorică.

Numai o restabilire a liniei naturale de demarcaţie, între Europa şi Rusia poate asigura liniştea europeană.

Stăpânirea sovietică a Basarabiei este o absurditate politică, un act de sinucidere al occidentului, căci, el, acest occident a sfruntat realităţile şi a artificiat graniţele sale proprii.

Sperăm că, acest occident, va realiza la timp, aberaţiile sale politice, şi va avea curajul de a intra în ordinea firească a istoriei.

Continuare în pagina 3

editorial

DE VORBĂ CU ŢARA

Am stat de vorbă cu cineva care a venit recent din România. Dela început, vorba noastră a fost frăţească ca şi cum ne-am fi cunoscut mai de demult şi bine. In miezul celor povestite a fost viaţa de acasă. Cum a fost mai ieri în zilele necomuniste şi apoi cum este astăzi şi de când au venit comuniştii.

Povestitul despre cele din timpul necomunist a fost frumos. Si, nu-i de mirare că a fost aşa când în vârful fiecărei vorbe a fost puternica legătură de inimă a unui român, provenit din lumea de la ţară, pentru tot ceea ce a avut şi iubit odată. Singurul lucru trist, pe firul de depănare al frumosului, a fost câte un oftat care şi-a făcut loc pe ici pe colea. Adică, semnul de amarnică neîmpăcare şi suferinţă al unui om care a fost văduvit de ceva scump şi drag.

Când am ajuns la timpul comunist, vorbele şi inima povestitorului au sunat cu totul altcumva. Pline de jale şi de suferinţă. Insă, în chip surprinzător pentru mine, nu şi de o notă de ultimă disperare.

Căutând a pricepe că de ce nu şi de ultimă ori groaznică disperare am putut ca să-mi dau seama, din toată starea şi atitudinea sufletească a fratelui român care îşi trăieşte viaţa în ţara comunistă, că în timp ce românul este în stare să îndure nespus de mult el rămâne încrezător în Dumnezeu şi într'un destin mai bun, fără şovăire. Un lucru care, fără doar şi poate, constituie forţa şi temelia sufletească pe care neamul românesc a supravieţuit toate urgiile de care a avut parte.

Ascultând de una şi de alta mi s'au oprit gândurile la două lucruri cari, în părerea mea, simbolizează mizeria materială şi spirituală din comunism. Aceste lucruri nu sunt deloc noi însă de câteori le auzim ne sună oarecum cu un accent de noutate. Căci în România comunistă "Toate-s vechi şi noi sunt toate".

Privitor la mizeria materială, am aflat că înultimul timp în oraşul Sibiu, centrul unei vestite regiuni în creştere de oi, de vite şi de porci, raţia de carne pentru o persoană a fost limitată la 1 Kilogram de carne de porc pe săptămână.

In ceea ce priveşte mizeria spirituală, am aflat că regimul comunist a avut din nou grijă ca ziua de Crăciun să fie şi în anul 1976 nu o zi de sărbătoare ci o zi obişnuită de lucru. Foarte simplu: pentru comunişti nu există Isus Hristos şi Crăciun. Dar cu toate acestea am mai aflat şi că, fiecare necomunist şi creştin a ţinut cu tot dinadinsul ca să sărbătorească crăciunul aşa după cum a putut.

Pentru că fratele român a arătat a fi foarte preocupat de probleme vitale, am ţinut să aud ce zice el despre problema libertăţii bisericii din România.

A început să-mi răspundă pornind de la realitatea dureroasă că sunt mulţi care cred şi zic că biserica ar fi liberă. Si anume, legând o asemenea judecată şi susţinere de simplul fapt că ei văd că în zilele de Duminici şi sărbători bisericile sunt deschise, că în ele se fac slujbe religioase şi că sunt vizitate de credincioşi. Apoi, a continuat cu părerea că aceştia ori nu sunt în stare ori nu vreau ca să-şi dea seama că biserica în fapt nu este deloc liberă ci pur şi simplu tolerată. In chip specific, tolerată cu un scop precis: ca să fie un instrument în slujba partidului comunist.

Oare ce altceva poate ca să însemne preamărirea comunismului şi şefilor lui în publicaţiile bisericeşti şi în pastoralele şi predicile Patriarhului, Mitropoliţilor şi Episcopilor. Indiferent dacă capii bisericii fac sau nu fac acest lucru din convingere şi cu inima, ei trebuie să-l facă fiindcă altcumva n-ar mai fi ce sunt iar făcându-l scopul comunist este atins. Căci s'a ajuns ca să se creieze un spirit în care omul simplu de masă este derutat. Deşi toată experienţa şi tot ceea ce vede în jur îi spune altcumva, el ajunge la derută: apoi, dacă şi vlădicii şi popii laudă comunismul poate că, peste toate nenorocirile pe cari ni le-o adus, o fi bun. Pentru comunism cea mai bună şi preţioasă propagandă este aceia care vine din partea bisericii.

Ca o punere a punctului pe i, interlocutorul meu şi-a vărsat amărăciunea şi suferinţa inimii în cuvinte de aspră neîmpăcare:

-Sfânta Biserică în slujba antihriştilor!

Eugen BÂRSAN

PREA SMERİTUL

Pe tânărul ţanţoş, venit proaspăt din ţară, cu paşaport, îl înţeleg când spune că în ţările comuniste religia este liberă. Băiatul a fost spălat cu ape roşii la ochi şi la creier. Nu-i vinovat. Si mai are timp să vadă, să se lămurească.

Pe ghebosul însă de aicea din Apus, pe toată teapa ghebosilor care îşi zic oameni de bunăvoire şi care întind mâna comuniştilor până în cot, mai mult decât s'ar fi gândi aceştia vreodată, ei bine, pe acest soi de cotoi nu-i pricep, nu pot să-i pricep. Mi-a fost dat într'o seară să asist la o proiecţie cu diapozitive organizată de un popă cu sutană internaţională care face ruta Vest-Est. Arăta celor prezenţi prin imagini bine alese, că în ţările socialiste bisericile sunt pline, că oamenii nu mai suferă nici o oprelişte religioasă libertatea de conştiinţă fiind garantată prin constituţie, libertate pe care a recunoscut-o, nu-i aşa, şi tătucul cel decedat prin 1953. Ah Doamne, ce nu se poate astăzi demonstra cu diapozitive!

După ce s'a făcut lumină în sală - şi lumină se face întotdeauna!, întretăindu-mi-se calea cu a referentului, l-am întrebat în treacăt, discuţia nefiind prevăzută tocmai pentru a se evita eventuale beţe în roţile afaceriştilor...

-Bine Părinte, dar catehismul se învaţă?

-Nu, nu prea, adică mai puţin, cine vrea, la biserică . . . s'a bâlbâit prea smeritul.

-Părinte aţi mai văzut vreodată matematicieni fără să fi învăţat matematica? Aţi văzut tehnicieni fără să fi studiat tehnica? Aţi auzit de marxişti care să nu fie fost într'un fel oarecare iniţiaţi în biblia lui Marx?

-Dar tu cine eşti? m'a întrerupt el nervos văzând unde vreau să ajung.

-Eu Părinte, sunt cel care ar trebui să fi Sfinţia Ta, i-am răspuns şi m'am dus.

Ionel BĂNĂŢEANU

CĂTRE REDACŢIE

• Bucureşti, ROMANIA-... Dementul de Ceauşescu, slugă fidelă a ruşilor, omul care în viaţa politică e c.... (hermafrodit) vrea neapărat să ne extermine cu binefacerile sale.

De exemplu: orice familie " dacă vrea" stă Joi dela ora 2 dimineaţa până la ora 7 (când se deschide un birou la măcelării) ca să primească un bon pentru 2 Kg. de carne. Nu interesează câţi membrii are familia. Sâmbătă spre Duminică- cu bonul obţinut- un membru al familiei se încolonează, între aceleaşi ore, la o coadă pentru a primi pachetul cu două Kg. de carne.

Asta-i viaţa şi fericirea în care ne ţine comunismul din România. O viaţă care ne face să ajungem cu paşi siguri în cimitir, înainte de vreme.

D.M.

• Muenchen, GERMANIA- Prin grija frăţescă a Dlui George Bulumete am primit numerile din Decembrie şi Ianuarie ale ziarului ce-l editaţi. Ca român ajuns în exil în 1974 simt o mare bucurie că grupul nostru naţional aflat în libertate are un mare ziar de hrană sufletească, în graiul lui. Sunt întru totul alături de Dstră în lupta pe care o duceţi şi sunt sigur că veţi avea un puternic sprijin din partea celor ce au trăit şi suferit sub comunism. Cred că ziarul Dstră este în stare să potolească şi să pună pe o bună direcţie valurile învolburate din sufletele multor români aflaţi în străinătate.

Vreau să devin abonat la ziar şi vă doresc succes în lupta începută.

Ing.Dipl.Traian VISOIANU

• Chatenay-Malabry, FRANTA- Vii mulţumiri şi felicitări pentru condiţiile desăvârşite în care aţi publicat "Biserica Română", pe care am primit-o chiar azi. Această primă parte (o primă treime) coincide cu împărţirea ce-o propusesem eu...'Binecuvântată potrivire !

Cu aceleaşi doriri de bine şi spor la muncă.

Demostene NACU

• New York, U.S.A.- Am citit pentru prima oară publicaţia Dstră "Cuvântul Românesc" cu câteva zile în urmă. Este vorba despre Nr.2 din 9 Ian. 1977.

M'am gândit mult dacă să vă scriu aceste rânduri, considerând că poate ar fi mai bine să renunţ, pentrucă n'aş vrea să vă supere rândurile mele.

Fără răutate, fără a avea vre'o dispută...vă relatez că multe articole au un mod de exprimare penibilă de prost gust, egoist şi răutăcios care face decât să scadă din meritele gazetei...

In general ca o concluzie, se constată o abundenţă a articolelor scrise într'un 'STIL MAHALA" cu insulte şi epitete penibile la adresa conducătorilor comunişti ai României.... Scrisoarea, nu o semez nu de frică că n'aş putea susţine afirmaţiile mele, ci pentru a nu da naştere la polemică.

Un cititor

• Long Beach,U.S.A.-Sunt român şi mă bucur de orice afirmare a românilor. Vă felicit pentru aleasa redactare a ziarului "Cuvântul Românesc" şi vă fac urări de izbândă ca purtători de făclii ale neamului românesc. Sunt creştin, şi lumina CUVANTULUI DOMNULUI ISUS HRISTOS, a aprins şi în inima noastră o flacără spirituală eternă, cu dorinţa de a aprinde în toate inimile creştinilor, flacăra "unităţii creştine" desăvârşite- IN DOMNUL HRISTOS- al cărui NUME este şi "IUBIRE".

Rev. Jon CARSON, Preşedintele Institutului Creştin Internaţional

• Honolulu, U.S.A.- Confirm primirea numărului pe luna Februarie a "Cuvântului Românesc", cu frumosul comentariu al lui Virgil Ierunca, şi vă trimit cele mai alese mulţumiri.

Stefan BACIU

• Heilbronn, GERMANIA- Vă mulţumesc foarte mult pentru puctualitatea ziarului condus de Dstră şi vă doresc mult succes, Dstră precum şi colaboratorilor, şi să sperăm că a-ţi ajuns să înjghebaţi un oarecare număr serios de abonaţi, deşi îmi dau seama că fără bani nu se poate face nimica...La fel vreu să vă mai indic câteva adrese şi poate ca unii vor binevoi să-şi aboneze ziarul. Le expediaţi câteva numere şi dacă vedeţi că nu se mişcă lăsa-ţii în pace, nu cheltuiţi banii cu ei, adică să-i trageţi cu deasila la masă.

Jean BURSUCANU

• Neuwied, GERMANIA- Mi-a încăput în mână ziarul "Cuvântul Românesc" şi ţi-am citit articolele care sunt documentate şi bine scrise....Mult succes mai departe ţie şi tuturor celor din redacţie. Urmărim cu simpatie acţiunea voastră care este justă şi necesară.

H.Ileana ILIESCU

• Brooklyn, U.S.A.- Sunt basarabean din Cetatea-Albă, venit în Statele Unite prin anul 1959.Am stat lungi ani în lagărul sovietic din zona polară Workuta, iar mai târziu am fost dus în Mordow-Lag şi de aici predat nemţilor ca cetăţean fără patrie...Vă rog să-mi trimiteţi şi mie ziarul "Cuvântul Românesc"

Petre STEFANIU NITA

• Aalen-Wuurtt.- GERMANIA- Inainte de toate să vă felicit pentru excelenta înfăptuire: "Cuvântul Românesc". Ziarul acesta este după părerea mea din toate punctele de vedere foarte bun şi deci merită o împrăştiere cât mai mare.Vă doresc toate cele bune şi mult succes în munca pe care o depuneţi.

Franz SCHUTTACK

CUVÂNTUL ROMÂNESC
THE ROMANIAN VOICE

Redacţia şi administraţia:

P.O. BOX 4217
STATION D.
HAMILTON, ONTARIO
L8V 4L6
CANADA
TELEPHONE:
(416) 387-1832

CĂTRE CITITORI

Cititorilor noştri din Europa le comunicăm că pot trimite abonamentul, fie prin "Mandat Poştal" ori "Cec International" pe adresa ziarului "Cuvântul Românesc" Box 4217, Station D,Hamilton,Ont,Canada.

NOTĂ

Redacţia ziarului "Cuvântul Românesc" intenţionează să deschidă o rubrică de - Mică Publicitate- în care cititorii pot publica anunţuri prin care-şi caută rudele sau prietenii.

Datele trimise la redacţie, trebuesc făcute cât mai scurte. Ele se vor publica gratuit.

ÎN IDEI NU SE TRAGE CU PUȘCA

Av. Cornel DUMITRESCU

In ultimii ani , începând din 1966, de la celebrul proces al scriitorilor ruși Andrei Sineavski și Iuri Daniel, se aud tot mai multe voci de protest în spatele "Cortinei de fier". Ceeace nici nu s'ar fi putut concepe cu 15-20 de ani în urmă în niciuna din țările strivite de cisma bolșevică, ca acțiuni fățișe și proteste politice publice, ce au loc acum cu o frecvență și o intensitate din ce în ce mai mare.

In Polonia, Germania de Est, Cehoslovacia și chiar în însuși inima imperiului comunist-la Moscova-, intelectuali curajoși înfruntă ideologia falimentară marxsit- leninistă și statutul opresor comunist, sfidând prin activitatea lor denumită " dezidentă " pericolele la care se expun : ospiciul de nebuni, închisoarea, sau și mai rău, expulzarea din propria lor țară.

Intreaga omenire urmărește cu surprindere, emoție și simpatie această luptă inegală dintre un pumn de oameni înarmați doar cu credința lor sfântă în dreptate și libertate, pe de-o parte, și molochul comunist cu întregul arsenal de reprimare ca armată, securitate, justiție, închisori, cenzură, etc., de cealaltă parte. Această luptă dintre condei și pușcă se aseamănă ca inegalitate cu lupta dintre David și Goliat.

In această luptă stă azi însă nădejdea milioanelor de asupriți de după Cortina de fier, mai mult decât în sprijinul pe care l-au așteptat zadarnic peste 30 de ani de la cei ce trebuiau să îndrepte strâmbătatea la care au fost părtași.

După cum este bine cunoscut, dintre toate țările europene cu dictatură comunistă, România se bucură de trista faimă de-a avea cel mai stalinist regim și tot odată și unul dintre cele mai scăzute nivele de viață. Din nefericire însă la această stare de lucruri contribuie și intelectualitatea română care s'a înfeudat stăpânilor comuniști într'o măsură mai mare decât surorile ei ideologice. Si totuși, în această mlaștină marxistă a intelectualității românești, a răsărit o floare. Este adevărat că numai cu o floare nu se face primăvară, dar ea anunță că în curând va veni totuși primăvara mult dorită.

Cel care a avut curajul să înfrunte ceaușismul se numește : PAUL GOMA.

CINE ESTE PAUL GOMA ?

Deși scriitor, Paul Goma trăiește împreună cu soția sa Ana-Maria și cu băiatul lor de un an și jumătate, foarte modest și retras, evitând pe cât posibil publicitatea. Datorită acestui fapt se cunosc puține lucruri despre viața și familia sa.

Din câte se pare , s'a născut în anul 1935 în satul Mana din fostul județ Orhei, din Basarabia, bunicul său fiind macedonean.

Ca și Soljenițin în Rusia sovietică, românul Paul Goma a cunoscut de tânăr Gulagul românesc, ceeace a lăsat adânci urme în dezvoltarea sa psiho-intelectuală de mai târziu.

In 1951 la frageda vârstă de abia 16 ani, a fost arestat pentru activități politice în liceu și deținut o scurtă perioadă. Dar pumnii anchetătorilor securiști nu-i va uita nicioadată și vor reveni ca o imagine obsedantă adeseori în opera sa. După cinci ani, Revoluția maghiară din Octombrie 1956, l-a împins pe Goma, care pe atunci era student al Universității din București, să scrie o lucrare dură în care critica pe studenții români că nu urmează exemplul maghiar.

-" Le-am spus atunci să dea afară pe ruși ", a declarat Goma gazetarului american Henri Kamn, care în Iulie 1976 i-a luat la București un interviu, publicat la 20 Iulie 1976 în ziarul "New York Times".

Cu acelaș curaj cu care a înfruntat un stat întreg, ba mai mult chiar- o doctrină, atunci la 21 de ani cu ocazia unuia din cursurile de la Universitate, a citit fragmente din această lucrare în fața studenților surprinși de curajul său. A urmat bine înțeles judecarea și condamnarea la 2 ani de închisoare, cărora le-a urmat alți trei de domiciliu obligatoriu și încă doi de interdicție corecțională, pedeapsa pentru " crima " de a fi citit dintr'o lucare literară. Cu un asemenea "dosar", a fost nevoit să lucreze câtiva ani ca muncitor necalificat la un depozit de șine al C.F.R.-ului.

In 1965, la începutul aparentei perioade de relativă liberalizare, muncitorul Paul Goma s'a reînscris la Universitate, dar a fost nevoit s'o părăsească din nou nu după multă vreme. -" A trebuit să o părăsesc deoarece poliția mă împingea să spionez pe alți studenți", i-a mărturisit Goma aceluiași ziarist american.

Ca să-și câștige pâinea a început să scrie, mai întâi ca jurnalist, trecând apoi la proză mai lungă, nuvele și romane. Debutul publicistic și l-a făcut la " Luceafărul ", săptămânal de artă, literatură și critică-literară al tinerilor scriitori români, al cărui director era la vremea aceea fostul plutonier de jandarmi Eugen BARBU, azi membru marcant în ierarhia de partid și în lumea culturii socialiste românești. Fără nici o " pildă ", datorită numai harului cu care este înzestrat, a reușit în scurt timp,nu numai să se afirme între tinerii condeieri, el câștigând un premiu decernat de revista "Luceafărul". Amintirile și gândurile din înspăimântătoarele nopți din anii de închisoare nu-i dădeau însă pace, îl obligau să le aștearnă pe hârtie și să le scoată din adâncul îndurerat al sufletului, la lumină.

Așa a scis primul său roman "Ostinato" pe care l-a predat în 1967 la o editură bucureșteană. După aproape 4 ani de discuții și tratative, de faze dela editură la cenzură, dela cenzură la Secția de propagandă a Comitetului Central, de la " secție" din nou la editură și așa mai departe, deși obținuse și referatul favorabil al răposatului critic marxist de artă Ovidiu S. Chromălniceanu, romanul a fost respins de către zeul atotputernic al culturii românești pe atunci Dumitru Popescu,(mazilit și el între timp, prin Decret prezidențial la 3 Noiembrie 1976).

Manuscrisul romanului " Ostinato " trimis clandestin în occident avea să fie tipărit în Septembrie 1971 la "Suhrkamp Verlag" din Frankfurt Am Main și prezentat la "Târgul Internațional al Cărții" care s'a desfășurat în acea toamnă acolo. Romanul s'a bucurat de aprecieri foarte elogioase ceeace a provocat un adevărat scandal din partea delegației reseriste, care în semn de protest și-a retras standul de la Târgul Internațional. Romanul a fost tipărit apoi și de editura "Gallimand" din Paris , sub titlul "La cellule des liberables",precum și în Olanda.

In 1972 într'un dialog radiofonic dintre Radio-difuziunea Română și Radio-televiziunea Franceză, la întrebarea reporterului francez de ce nu se editează Ostinato și în România, unul dintre vătafii culturali ai regimului, Virgil Cândea (fost redactor șef la Tribuna României) a răspuns cu specifica ipocrizie comunistă, că muncitorii tipografi refuză să tipărească o asemenea carte.

Ereticul Paul Goma, făcuse ce n'a mai făcut nimeni din oastea disciplinizată de partid a scriitorilor-servitori. Ca urmare au început să se ia "măsuri".

Prima, care va fi urmată în timp de multe altele, a fost excluderea din partid în Decembrie 1971. Paul Goma la fel ca mulți alți intelectuali români, intrase în partid într'un moment unic în istoria țării, la 22 August 1968, după celebrul discurs al lui Ceaușescu prilejuit de intrarea tancurilor sovietice, maghiare, etc., în Cehoslovacia.

Goma a refuzat să-și predea carnetul de partid pe care-l păstrează și azi ca o dovadă împotriva celor ce-l calomniază că "s'a vândut imperialiștilor". Intre timp (1970) Goma predase editurii conduse de Marin Preda al doilea roman al său intitulat "Ușa noastră cea de toate zilele",despre care însă câțiva securiști-scriitori în frunte cu Al. Ivasiuc, au lansat zvonul că două din personajele negative, ar face aluzie directă la actualul dictator român și "tovarășa sa de viață".

Din acest motiv i s'a respins publicarea, deși Goma la cerea lui Marin Preda, rescrisese întreg romanul a doua oară. Si acest al doilea roman a fost refuzat de polițiștii culturali ai regimului va cunoaște însă un mare succes de librărie în occident unde a fost tipărit în 1972 sub îngrijirea casei Suhrkamp din Frankfurt, cu titlul "Die Tor" și de editura parisiană Gallimard sub titlul "Elles etaient quatre".

Tot în toamna anului 1970 a mai predat la o editură bucureșteană încă o carte intitulată " In cerc " care însă i s'a respins fără să fi fost măcar citită. Dacă cărțile lui Goma puteau fi citite în toată Europa Occidentală, ele rămâneau însă interzise pentru cititorii români, cărora le fuseseră adresate. Deși, scrierile lui Goma nu erau pe placul diriguitorilor culturali de la București, în schimb valuta pe care-o aduceau drepturile de autor din occident era foarte prețuită.

De aceea i se și permite în vara lui 1972 să se deplaseze în Franța, ca urmare a unei invitații din partea unui grup literar occidental. La jumătatea lunii Iunie 1973, spre surprinderea tuturor se reîntoarce în țară. "M'am întors apoi în țară tocmai pentrucă cei dela București doreau să rămân în străinătate", a explicat Paul Goma ziaristului american mai sus citat, care scrie că unii prieteni ai lui Goma afirmă că de fapt s'a întors și pentrucă simțea o obligație ca să scrie ceeace Soljenițin scrisese pentru Rusia, adică o dare de seamă bazată pe mărturisirile supraviețuitorilor Gulagului românesc.

Mizeriile au început încă de la frontieră unde i s'au oprit toate cărțile și periodicele aduse din occident.

Ajuns la București, a constatat că se luaseră și alte "măsuri" împotriva lui. De la "România Literară" unde ocupase mai mulți ani postul de redactor i se desfăcuse contractul de muncă prin încălcarea brutală a Codului Muncii, fără a i se oferi posibilitatea unei alte munci literare. Fondul Literar nu-i mai acorda nici un împrumut nefiid solvabil datorită nepublicării cărților sale. Numele său nu mai putea să apară în nici o publicație. In cultura realist-socialistă românescă numele lui Paul Goma era proscris.

Rămas muritor de foame cu responsabilitatea unei familii de întreținut, Goma a devenit după cum îi place să se autodefinească "un muncitor zilier (cu brațele, nu cu mintea), dar în acelaș timp și un înflăcărat luptător pentru respectarea drepturilor omului.

El începe să scrie scrisori în Vest. La 11 Septembrie 1973 îi scrie lui Heinrich Boll, scriitor vest-german, laureat al premiului Nobel, care s'a ridicat în apărarea intelectualilor prigonți în țările socialiste, prezentându-i cu exemple concrete încălcare drepturilor omului și a libertăților consfințite de constituție în România. La fel cu acelaș curaj, el ia atitudine în cazul excluderii din Uniunea Scriitorilor din România a scriitorului Dumitru Tepeneg, adresând în Iunie 1975 o scrisoare deschisă Uniunii Scriitorilor din România, și publicată în revista "Limite"nr.20-1975. Tot Goma se ridică în apărarea "cazului Tănase" publicând o scrisoare adresată lui Dumitru Tepeneg, și publicată în "Limite" nr.22-1976.

Dacă aceste manifestări de protest au fost mai puțin cunoscute de opinia publică mondială, la 14 Februarie 1977, ziarul New York Times, avea să provoace o adevărată explozie publicistică. Corespondentul său de la București, Malcolm W.Browne a comunicat că nouă "dizidenți" români și-au alăturat glasurile lor protestatorilor cehoslovaci, autori ai "Chartei 77", cerând celor 35 de state semnatare a Acordului dela Helsinki să oblige guvernul român să respecte drepturile și libertățile prevăzute de Constituția țării și de tratatele internaționale la care România a aderat.

Scrisoarea deschisă, adresată de Paul Goma dramaturgului ceh Pavel Kohout pe care noi o publicăm pentru prima dată în presa românescă din exil, a parvenit în occident prin Yugoslavia, la 13 Februarie 1977 și are următorul cuprins:

LUI PAVEL KOHOUT ȘI TOVARAȘILOR SAI,

Eu mă declar solidar cu acțiunea voastră. Situația voastră este de asemeneași a mea. Situațio Cehoslocaciei este cu câteva mici deosebiri acea a Romaniei. Noi trăim, noi supravetuim în acelaș lagăr, în aceeași Biafră (capitala: Moscova). Voi cehii și slovacii aveți 1968-ul vostru, ungurii 1956-le lor, polonezii 1956, 1971 și...urmarea. Germanii de Est au Berlinul lor, îl au pe Biermann. Noi românii nu avem nici un astfel de punct de reper, însă suferința nu este totdeauna direct proporțională cu intensitatea strigătului de revoltă. Voi (ca și ceilanți, polonezii, germanii răsăriteni, ungurii, bulgarii), vă găsiți sub ocupație rusească. Noi românii, ne găsim sub ocupație românească- în ultima instanța mai dureroasă și mai eficace ca o ocupație străină. Noi trăim sub aceleș călcâi-aceași privare de drepturi elementare, acelaș dispreț față de om., aceleași minciuni, peste tot sărăcie, haos economic, demagogie, nesiguranță, teroare. Ciomag, căluș, corupție, iată cei trei "C" cu care cei doi "C.C." ne-au impins concetățenii pe scara istoriei cu mii de ani îndărăt. Pretutindeni sabia : la voi sabia rusească, la noi sabia românească. Insă și una și cea-laltă trebuie să reintre în teacă. Pentru un amănunt poate, un amănunt insignificant. O putere ca și o ideo-logie care pretinde a fi în serviciul omului și care pe de-altă parte îi taie capul, nu are nici o legătură nici cu ideea nici cu omul. Eu sunt solidar cu voi, cehi și slovaci, unguri, polonezi, germani și atâți alți intelectuali români sunt de asemenea.

Paul GOMA

Continuare în pag. 6

BASARABIA NOASTRĂ

Urmare din pag. 1

Până atunci, să ne gândim la suferințele fraților noștrii de sânge și credință,basarabenii, care îndură suferințe nemăsurate și prelungite.

Să ne amintim, ca un semn de recunoștință, la frumoasele motivări, pe care le-a formulat " SFATUL TARII" din Basarabia, la întrunirea din 27 Martie 1918, când a votat unirea ei cu România, după ce cunoscuse "binefaerile" rusești:

«In numele poporului Basasabiei, Sfatul Țării declară:
«Republica democrată moldovenească (Basarabia) în limitele sale dintre Prut, Nistru, Dunăre, Marea Neagră și fostele frontiere cu Austria:
«smulsă de Rusia, acum peste 100 de ani din corpul bătrânei Moldova, în virtutea dreptului istoric și al dreptului național,
«pe baza principiului că popoarele singure trebuie să decidă de soarta lor;
«de acum înainte și pentru totdeauna se unește cu patria- mamă, România».

Prin refugiile noastre, trăim dureros și permanent, noi înșine, suferințele basarabenilor, căci suntem urmașii Basarabilor și al lui Ștefan cel Mare.

Ei sunt parte din memoria noastră istorică, din inima noastră caldă și vie, și ei sunt parte din lupta noastră, necurmată, pentru tot ce este românesc și are dreptul la o viață liberă, pe care a lăsat-o Dumnezeu.

George BALAȘU

NOUL FOLCLOR ÎN ROMÂNIA

Fără discuție, una dintre cele mai mari contribuții pe care poporul Român a adus'o patrimoniului culturii universale este creația folclorică. Prin ea, neamul latin de la Carpați și Dunăre și'a afirmat genialitatea, specificul și originalitatea, ocupând astăzi un loc de onoare printre marile națiuni ale planetei.

Se pare însă că în ultimii ani, de când țara se află sub crunta exploatare comunistă, creația artistică populară a cunoscut și cunoaște un declin accentuat.

Cauzele sunt multiple și complexe. Mă rezum la a enumără numai câteva: amestecul direct și susținut al așa zișilor "agitatori culturali la sate", desmoștenirea și ruperea țăranului de glie, totala lipsă de libertate a expresiei, regimul greu de muncă care răpește toată liniștea și timpul liber necesar creației artistice.

Cu toate acestea, p.c.r.-ul și acoliții săi se străduiesc din greu să demonstreze că un nou folclor, care în esență prea-mărește societatea bolșevică, se impune astăzi la sate. Ziarele, revistele de cultură, cărțile de școală sunt pline cu "creații populare noi", în special poezii.

In urmă cu aproximativ șase, șapte ani, un număr de cercetători de la Institutul de folclor, Facultatea de filologie și de la cea de filosofie din București, au pornit o muncă titanică și periculoasă de studiu, în condiții ilegale, a adevăratului folclor românesc din actuala conjunctură politică. Din motive lesne de înțeles, nu voi menționa mai jos nici un nume și nici nu'mi voi asuma nici o contribuție personală. Intregul merit revine pe deplin acestor tineri minunați, care riscându'și libertatea și poate chiar viețile dintr'un patriotism adevărat, nu au lăsat să moară genialitatea folclorului românesc. Grosul cercetărilor s'a îndreptat în special spre poezia populară. S'a stabilit că doina, ca specie literară, a dispărut aproape în întregime. In schimb, strigăturile și poeziile scurte satirice s'au înmulțit ca număr. Limbajul noilor creații este cu mult mai violent ca în trecut, intrebuințând numeroase cuvinte grele. Ca tematică, 99% dintre poezii sunt îndreptate împotriva noii orânduiri sociale și a exponenților lor la sate.

O strigătură culeasă în regiunea satului Bogdănești, Ilfov, sună așa:

"Melițanu'i melițan,
Cu carnet și cu pumnal,
Și cu bâta pe țăran".

Cele mai numeroase poezii înfățișează situația dezastruoasă în care se găsesc satele colectivizate forțat de comuniști.

"Cu ciocane și secere,
Ne'au luat cai, ne'au luat avere,
Ne'au loat casa pe hoție,
Si ne'au dat "tovărășie."
(Culeasă în jud. Dâmbovița)

Sau:

"Când era cu Antonescu,
Ne loa grâu don' Voinescu.
Dar acum e colectivă,
N'avem grâu nici de colivă."
(Culeasă în jud. Dâmbovița)

Evident, nici noul sistem de "cooperare" dintre clasa muncitoare și țărănime nu a scăpat spiritului caustic al țăranului român:

"Ete brău,
Trece râu.
Ceaușescu ne'a luat grâu,
S.M.T. - ul paiele,
Și'am rămas cu co....".

Pentru țăranul de astăzi, singura posibilitate de a scăpa de mizeria cruntă în care se află satele, este de a pleca la oraș și a se angaja în producție. Iată cum sună o strigătură pe aceasta temă culeasă în județul Argeș:

"Să trăiască combinatu',
Că mi'a angajat bărbatu',
Că la noi în Coviltir,
Mânca doar ciorbă de știr."

Serviciul militar obligatoriu a devenit în România socialistă o formă nemiloasă de a furniza mână de lucru gratuită regimului și o școală de spălare la creier a tinerilor. Un cântec de cătănie ne descrie adevărata atitudine a fiilor de țărani față de practicile din armată:

"Grănicerii urcă munți
Activiștii merg la nunți.
Grănicerii urcă deluri,
Activiștii merg la baluri.
Grănicerii strâng din dinți,
Activiștii's la ședinți.
Grănicerii's plânși de muici
Activiștii trag la țuici."
(Fragment din cântecul de cătănie Armata'i grea)

Din păcate spațiul redus nu ne îngăduie să continuăm, dar din cele de mai sus sper că v'ați făcut o idee de ceea ce este cu adevărat noul folclor în România.

In fapt, flacăra geniului artistic al țăranilor români continuă să ardă; fanarioții, poterele, ciocoii au fost înlocuiți cu comuniștii, milițienii și activiștii și aceasta face ca noua creație populară românească să fie de nepublicat în presa comunistă din România de astăzi.

Radu JIANU

PREA

PEISAJ......ROMÂNIA 1976

CINSTE

NADIA COMANECI

NICULAE CEAUȘESCU

ȘI RUȘINE

Stroe MOLDOVANU

ÎN PARC

După amiaza învelise orașul cu un giulgiu de căldură albă.

-La ce oră se deschid magazinele? - întrebă omul care se așezase alături pe bancă, întinzându-și mădularele greoaie.

-La 5 ... Unele nu închid la prânz, - răspunse domnul corect îmbrăcat, aranjându-și nodul cravatei.

-Unele nu închid ..., repetă celălalt ca un ecou.

-Marile magazine.

-Așa! ... Chiar nu închid deloc?

Intrebarea nu mai primi răspuns și rămase, ușoară, în aer între atâția microbi invizibili ce pluteau și ei pe acolo.

Domnul corect îmbrăcat citea un ziar.

Celălalt nu făcea nimic. Se întindea trosnindu-și oasele și o lungă mulțumire, cu nepuțință de ascuns, îi inunda chipul:

-Trebuie să-mi iau niște haine!

Domnul nu-l contrazise: Evident că trebuia să-și cumpere un costum decent, nu putea rămâne în zdrențele care abia se țineau pe el.

-... Numai să găsesc unu' mai ieftin.

Domnul îi aruncă o privire fugară. Costumul lui era din stofă de import, fabricație englezească, din care nu se mai găsea în magazine. Cine apucase, apucase!

-Da' n'am puncte ... N'am de unde. Se găsește și la liber?

-Se găsește ..., dar nu ieftin! - Glasul domnului corect îmbrăcat lăsă între ei o barieră socială.

-Găsesc eu ... Cât e ceasu'?

-4.25

Omul se întinse din nou, copleșit de fericire:

-Da' ce bine-i să fi liber!

Domnul ridică sprâncenele, privi pieziș și strânse ziarul.

-... Că pe mine, de fapt m'au închis degeaba, bici n'am avut măcar condamnare ... Că atunci când ... Se întrerupse observând că locul de lângă el era gol.

Stefan MUNTEANU

BUCIUM

Ovidiu la Pontul Euxin plângându-și Roma.
Natura aspră, împrejur, schimbându-și forma.
Poetul sta cu ochii triști și marea
îi trimitea un pescăruș să-i spargă zarea.

Bălcescu la Palermo, înconjurat de ape moi
In gene avea strămoșii duși, spălați de ploi.
La Vienna Eminescu se plimba prin Iași
Și în Berlin, pe lângă oameni grași
trecea, fără surâs, bătrânul Caragiale.
Pleca pe jos, și'n buzunar n'avea parale
Brâncuși : Cioplea apoi într'un Paris sordid.
Enescu asfințea pe cer. Și'ntru'un molid
creșteau din rădăcini alții alungați.
Blestemul nostru din Carpați.
O, Țară vitregă, de ce'ți gonești feciorii ?
Nu vezi cum pleacă după ei și norii ?
Nu vezi pădurile plângând cu lacrimi de rugină
și munții orbi umblând după lumină ?
Nu vezi țăranii care tac sub veselie ?

Vecinii așteaptă să-ți mai smulgă o felie !
Acolo a fost și va mai fi o ROMANIE

Stefan MUNTEANU

BISERICA ROMÂNĂ

ÎN EXIL SAU ISTORIA ECONOMIEI UNIVERSALE

Demostene NACU

SPRE SIMFONIA NEAMURILOR

Intr'adevăr, dacă nici exilul nostru nu poate înțelege cum sunt folosite toate concepțiile ateiste, antiteiste și egoteiste în strategia globală a marxismului, nimeni nu va putea răspunde la întrebările fundamentale și zilnice ale epocei noastre: de ce o treime din lume e planificată în numele marxismului? De ce celelalte două treimi pot împărtăși, în curând, soarta neamurilor noastre?

Iată de ce, în toată lupta pentru libertatea Bisericii Ortodoxe Române din Paris, am avut în vedere un adevar din ce în ce mai evident: Noi nu avem nici de cerut și cu atât mai puțin de cerșit de la țările apusene. Noi ne facem datoria să mărturisim un adevăr de înțelegerea căruia depinde soarta întregului Apus, chiar soarta Americii. Numai libertatea Bisericii de a-și mărturisi integral chemarea ei, poate călăuzi toate neamurile spre întrepătrunderea lor simfonică.

Din exilul exterior și din exilul lăuntric, teologi și filozofi, pe care-i respectăm, ne spun totuși, cu multă insistență: Dar ce importanță au canoanele, dogmele și învățătura Bisericii, când sunt în joc însăși existența, unitatea și libertatea tuturor neamurilor? Au nu vedem cum însăși Partidele comuniste iau steagul naționalismului?

Atenție! Nu-i vorba de a crede sau de a nu crede în sinceritatea celor ce conduc Partidele comuniste. Incepând cu Lenin, Stalin și Mao, și terminând cu toți figuranții socialismului sau comunismului tricolor, ei au fost și sunt robii unor mecanisme oarbe. Aceste mecanisme nasc din folosirea concepțiilor ateiste, antiteiste și egoteiste, în strategia globală a marxismului. Iar acesta e sfâșiat de aceeași contradicție triadică și în ce privește destinul neamurilor.

Antinaționalism sau dispariția tuturor neamurilor prin autosuprimarea aceleiași proprietăți individuale; antinaționalism sau subordonarea tuturor neamurilor la monopolul absolut al Partidului comunist; egonaționalism sau izolarea neamurilor în spiritul sau în numele unei absolute independențe naționale.

Și aceste trei concepții sunt folosite, cu multă eficacitate, în cadrul aceleiași strategii globale. Iar această strategie este întărită de alte două viziuni marxiste: Prima, afirmă despărțirea între fatalitatea oarbă, care ar conduce Apusul european, și libertatea lucidă, care ar conduce Răsăritul rusesc. Această libertate ar explica actualul itinerariu pentru instaurarea monopolului marxist, pe scară universală: Din Orient prin Afro-Asia în Occident.

A doua, afirmă despărțirea între Răsăritul rural, primitiv, incult, și Apusul industrial, civilizat, cult. Partidele comuniste apusene și o parte din socialiști, marxiști, marxieni și creștini, cred că pot explica astfel: întâi, eșecul marxist în Răsărit, din cauza popoarelor noastre, care ar fi intelectual înapoiate; apoi posibilitatea de a realiza marxismul în Apus, datorită popoarelor care, în această emisferă, ar fi intelectual înaintate.

Nu-i locul să ne oprim, aici, pentru a căuta originea acestor platitudini criminale. Să reținem doar faptele clare: Nu există despărțire absolută între o emisferă potențial liberă și o emisferă potențial sclavă. Lumea întreagă este potențial una. Toate neamurile sunt potențial o simfonie internațională.

Iată de ce Neamurile vândute nu se lasă nimicite, nici robite pe veci. Ele caută libertatea lor așa cum respiră. Sângele lor străbate zidurile tragice. Strigătele lor deschid ferestre. Prin poeții lor, aceste neamuri, neamurile noastre, cer dreptul de a supraviețui. Dreptul de a continua propria lor aventură și aventura tuturor neamurilor. Dreptul de a actualiza și de a trăi simfonia internațională.

Doar spiritul simfonic distinge neamurile, fără să le izoleze, le face să conlucreze, fără să le aservească, să intre în comuniune, fără să le nimicească în vreo identitate absolută. In această frază se ascunde întreaga gnoseologie, logică și psihologie, care se degajează din desfășurarea istoriei universale. Dar trec repede peste ele ca să vorbim, mai departe, pe cât cu putință, pe românește, exprimând totuși o problematică universală.

Din moment ce fiecare neam poate împlini propriul său model de socialism sau comunism național, de care toată lumea vorbește astăzi, totalitatea acestor modele originale, nu e oare calea spre simfonia tuturor neamurilor? Dar care-i dimensiunea universală a acestor socialisme particulare? Care sunt legile universale care duc istoria spre clipa socialismului național? E timpul să lămurim adevăratul sens și al acestor platitudini. Căci ele sunt tot atât de criminale ca cele care afirmă despărțirea între Răsărit și Apus.

ENTROPIA IDEOLOGICĂ

Criza fundamentală a epocei noastre nu este criza Apusului sau a Nordului, nici criza capitalismului. Ea este o criză universală. O criză la scara planetară. O criză la scara mileniilor. E criza globală a tuturor civilizațiilor. Contradicția fundamentală din care decurge aceasta criză nu-i deci contradicția între Apus și Răsărit, nici aceea între Nord și Sud. Nu-i vorba nici de contradicția dintre neamuri. Ea nu-i nici contradicția între capitalism, socialism și comunism. E contradicția fundamentală a istoriei omenești, criza Exilului universal.

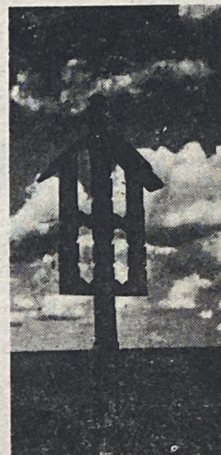
Manifestată dealungul întregii istorii, această contradicție ajunge, în însăși numele marxismului, în stadiul suprem al dezvoltării sale; stadiu în care soluția devine necesară, independentă de toate forțele prin care Partidul comunist ar încerca să-și impună toate minciunile, toate greșelile. Iată de ce, îmi cer iertare dacă, în patru fraze, trebuie sa încerc a defini, în termeni de entropie, cele trei concepții care constituie această contradicție fundamentală.

-Necrotropie: economia întemeiată doar pe libertatea naturală, împărăția libertății absolute. Marx o promite când afirmă societatea ateistă, fără Dumnezeu. Ea presupune excluderea nimicitoare a sistemelor financiare, politice și ideologice. Născut din setea unei case cu chip pur dumnezeiesc, dar fără Dumnezeu, acest model hrănește pe toți asasinii neamurilor: tot visând excluderea nimicitoare a chipului pur omenesc, pentru a ajunge la chipul pur dumnezeiesc, ei n'au ucis, totuși, până acum decât zeci sau, cel mult, sute de milioane de oameni!

-Servotropie: economia întemeiata doar pe obligația istorică, împărăția datoriei absolute față de monopolul Partidului antiteist, împotriva lui Dumnezeu. Ea presupune subordonarea omului la triplul sistem ideologic, politic și financiar al acestui Partid. Născut din setea unei case cu chip pur omenesc, dar lui Dumnezeu împotriva, care transcendează toate Partidele istorice, acest model hrăneste pe toți temnicerii, tovarăși nedespărțiți ai asasinilor.

-Solotropie: economia întemeiată doar pe necesitatea financiară, despărțită de necesitatea si valoarea politico - ideologică. Născut din setea de a distinge fireștile împărății și chipuri ale Vieții, ea duce la spargerea Căminului universal în trei bucăți: casa cu chip pur animal (botezată economie), casa cu chip pur uman (botezată civilizație) și casa cu chip pur dumnezeiesc (Biserică, pentru unii, Cultură, pentru alții, Anticultură, pentru mulți din precupeții culturilor apusene de azi). Toate la un loc, hrănesc marea și periculoasa babelofonie în care se zbate omenirea epocei noastre.

Aceste trei monotropii, constituie momentele fundamentale ale entropiei ideologice care sfâșie întreaga istorie. Ele au drept origine, trei entuziasme monadice cu privire la chipul economiei universale: chip pur dumnezeiesc, chip pur

omenesc, chip pur animal. Rezultatele date de ultimul, face chiar pe Eugen Ionescu să scrie, întâi că socialismul nu poate fi decât cu chip omenesc, apoi, că același socialism nu poate fi închipuit decât cu chip dumnezeiesc.

Evoluția dramaturgului nostru este interesantă pentru că, pornind de la libertatea absolută a gândirii, el tinde să tragă toate consecințele itinerariului ascendent: de la animal, prin om, spre Dumnezeu. La capătul acestui itinerariu, urmat de întrepătrunderea lui cu itinerariul de la Dumnezeu, prin om, spre animal, și reluat spre aceleasi înălțimi, legile istoriei universale ne vor arăta sensul actualei clipe a acestei istorii: Noi trăim clipa în care Casa universală va fi întemeiată pe înțelegerea întrepătrunderii celor trei chipuri animal, uman și divin într'un chip simfonic.

Deocamdată, trebuie să precizez că legile care duc la cele trei monotropii , de care am vorbit până acum, decurg din trei frenezii monopolizante: spiritul indiferenței care izolează toate părțile și mai ales ființele casei, spiritul disprețului, care aservește sau subordoneaza unilateral, și spiritul urii, care nimicește.

Folosirea confuză, haotică a celor trei entuziasme monotropice, pe planul țelului final, și folosirea celor trei frenezii, pe planul metodei de luptă pentru împlinirea țelului, conduc la babelofonia ideologică a epocei noastre, în numele marxismului. In spiritul acestei babelofonii, Partidul comunist exercită monopolul asupra tuturor puterilor educative, instituționale și materiale dintr'o treime a omenirii. In numele aceleiași babelofonii, acest monopol poate fi instaurat în întreaga lume.

In această babelofonie ideologică, măștile pur divine, pot ascunde criminali diabolici, măștile pur umane, pot ascunde urangutani periculoși, măștile pur animale, mercenari sălbateci. Aceste rezultate vizibile duc la întrebările zilnice, în toate domeniile, începând cu sociologia și terminând, prin microfizica, microbiologie și micropsihologie, cu teologia: Specia umană va supraviețui? Dacă da, se va mai defini ea prin libertatea fiecăruia din membrii ei?

Demostene NACU

La troiță unde s'au rugat strămoșii noștri.

BISERICA CRESTINA

EGALİTATE?...SAU DRAGOSTE ŞI RESPECT RECİPROC?

Arhim. Roman BRAGA

Luna aceasta Congresul American va vota, sau poate va respinge, bilul "Drepturilor Egale" dintre femeie și bărbat. Mai lipsesc doar câteva state, ca bilul să treacă cu succes și să devină cel de al 27-lea amendament al Constituției Americane. Atâta vreme cât materia acestui act legislativ tratează despre o egală oportunitate a sexelor în ce privește munca și salariile, este un act de justiție care marchează înlăturarea unei nedreptăți sociale, un punct negru în Istoria Drepturilor Omului din această țară. Nu numai femeile, ci și copiii și oamenii de orice neam, rasă sau culoare trebuiesc introduși în acest paragraf. La muncă egală, salariu egal. La urma urmei, toți suntem fii ai lui Dumnezeu și avem aceleași drepturi la muncă, la viață și la libertate.

Problema, însă, prezintă variate aspecte ideologice, dintre care unele foarte complicate. S'a creiat asa zisa doctrină a "eliberării", care afectează, nu numai relațiile fundamentale dintre bărbat și femeie, ci zdruncină din temelii anumite unități sociale, îndeosebi familia, școala și biserica. Așa zisa revoluție sexuală impune tuturor oamenilor, indiferent de vârstă, renunțarea la vechile tipare ale disciplinelor religioase - morale, ba chiar și la principiile codului familiar. Totul este liber, totul este permis, nu există bine și rău decât în conștiința individuală a fiecăruia; omenirea trebuie "eliberată" de opresiunea eticii sociale.... Cuvântul "virtute" a devenit o ironie și dispare, cu încetul, din vocabularul contemporan, iar despre "abstinență" sau "feciorie", părinții refuză să mai amintească la copiii lor, din teama de a nu fi etichetați că au concepții "retrograde". Adulterul, amorul liber, conviețuirea sexuală în doi, trei sau în grup sunt socotite privilegii constituționale și practicate în virtutea acestei "eliberări". Intr'o țară în care lectura biblică e socotită pâinea de toate zilele a poporului, pasagiile tratând despre homosexualism, masturbație sau alte păcate sexuale sunt escamotate, sau simplu trecute cu vederea, chiar și în orele de educație religioasă.

S'a ajuns la această stare de fapt, din pricina ideii de luptă între sexe, care nici n'a existat până acum în istorie. Noi am fost până acum obișnuiți cu vechea noțiune de iubire între soți și de respect reciproc, din care s'a născut familia ca o sursă de valori spirituale. Ei bine, dela Revoluția Franceză încoace, a început să se introducă și în familie ideia de "egalitate", care nu-i decât o abstracțiune filosofică. Oricât de justificate ar fi din punct de vedere logic, conceptele filosofilor nu pot fi aplicate în istorie, fără să dea naștere la conflicte sociale. De ce? Pentru că societatea este un organism viu, nu o abstracțiune. Bărbatul și femeia nu pot fi egali. Ei sunt două entități ireductibile și neschimbătoare, cu o linie de evoluție închisă în propria lor personalitate, ori ideia de egalitate distruge diferențele specifice. Istoria a marcat toate eșecurile filosofilor, când s'au amestecat în politică, dela comunismul lui Platon la ideile enciclopediștilor și până la ideologia lui Karl Marx.

Egalitatea cu bărbatul face ca astăzi femeia americană să deteste feminitatea. Ea cere dreptul să îmbrace uniforma militară sau să intre în poliție și să schimbe focuri de armă cu bandiții pe la colțurile străzilor. Fetele noastre americane se târăsc pe burtă prin noroi la Academia Militară din West Point, tăind sârmă ghimpată dimpreună cu soldații și împroșcând obuze de artilerie. Femeia "bionică", în uniformă "unisex", femeia polițai, femeia agresivă sexual, acestea sunt prototipurile femeii "eliberate". Ori Dumnezeu a creiat femeia să fie un balsam și o compensație împotriva lucrării răului în lume. Si cine va avea de suferit de pe urma acestei masculinizări, va fi întâi familia și biserica; după aceea, întreaga omenire.

O familie întemeiată pe dragoste și nu pe efemere plăceri sexuale nu are nevoie de așa zisa doctrină a "eliberării". Insă acolo unde se dă prioritate gratificațiilor sexuale este nevoie de acest substitut. Dealtfel, în contextul actual, familia nici nu mai există ca o unitate organică, naturală, dumnezeiască, ci se definește abstract, juridic, contractual. Prin căsătoria civilă, soții, ca niște inamici, se pun la adăpost prin legi protective; nici nu se vorbește de dragoste. Experiența însă arată că fericirea soților nu stă în independența și neatârnarea unuia față de celălalt, ci în interdependența lor, adică în acel ambient care le dă convingerea că unul fără de altul nu pot trăi.

Sunt femei la care le repugnă ideia de a fi exclusiv mame și soții. Desigur că o familie întemeiată pe un asemenea principiu nu va dura. Rata divorțurilor în Statele Unite este în proporție de unul la trei. Copilul este socotit un inamic ce se interpune în calea ambițiilor mamei. Deaceea este aruncat de mic în "kindergarden" sau în brațele unei "baby sitter", pentru a da timp mamei să se ocupe de fanteziile ei literare sau artistice, de plăcerile sexuale, pur și simplu, să se ducă la cinematograf și să-și piardă timpul într'o lene foarte ocupată.

Mișcarea de eliberare își are apologeții ei în câteva condeie de ziariști, filosofi și câțiva teologi de stânga, dispuși oricând la un "aggiornamento". Privită teologic însă, problema este fundamental greșită. Dumnezeu a creiat sexele cu scopul precis de a nu fi egale, decât când se unesc în dragoste, formând o unitate. Ceea ce a adus Hristos pe pământ a fost RESPECTUL RECIPROC și IUBIREA DE OAMENI. Egalitatea nu este un cuvânt biblic, ci o noțiune născută din jocul filosofilor și al dialecticienilor, din optimismul pedagogic al lui J.J. Rousseau și frământată în saloanele franceze de enciclopediști, avocați, raționaliști de ultimă fază, care despică părul în patru ... In loc să topească granițele dintre națiuni, această himeră a egalității a dus la crimele Revoluției Franceze, la selavia imperiului lui Napoleon, iar astăzi la cea mai funestă consecință: Comunismul, care ucide oameni în numele aceleiași egalități și fraternități.

Deaceea, teoriile și logica trebuiesc date afară din istorie; și mai ales ideile abstracte, care prin abuz de întrebuințare se descarcă de conținut ca bateriile electrice. Dumnezeu nu ține seama de logică ci de realități. El a creiat persoane, grupuri etnice și rase, care nu pot fi egale decât cu ele însile. Inchipuiți-vă pe un cioban dela Rarău, care și-ar schimba căciula în joben, sarica în frac și cața în baston de biliard, sau s'ar duce la cinematograf să vadă pe ecran turme de oi și răsărit de soare, el care le-a văzut aevea .... Dacă astăzi negrii din America beau scotch și sodă și conduc cadillacuri, nu însemnează că sunt egali cu Americanii. Insă, desigur că nu mai sunt egali cu ei însiși ...

Crizele și războaiele în lume sunt niște crize de personalitate. Indivizii, popoarele, rasele, sexele ... etc., îmbracă haine care nu li se potrivesc, le aruncă și cer altele și asta durează la infinit.

Soluția? ... O am aici în fața mea. Este un mic tratat al Sf. Nichifor din Singurătate, scris în secolul IV, care începe așa: "Mai întâi de toate, trebuie să ne întoarcem către noi înșine". Adică este vorba de identitate, să nu ne pierdem identitatea.

Orice formulare ar da Congresul American "egalității" dintre femeie și bărbat, puntea care leagă două personalități de orice sex sau culoare este dragostea și respectul reciproc iar nu egalitatea.

Arhim. Roman BRAGA

MAİ AU LOC MİNUNİ ÎN VREMEA NOASTRĂ?

Răspunsul, la acest mare semn de întrebare, nu poate fi decât unul: DA!, au loc minuni în vremea noastră, ce nu pot fi explicate nici de forurile religioase și nici de către oamenii de știință.

In fotografia de mai sus, Peter Hurkos, faimosul psyhic de renume mondial, stă înmărmurit în fața celor două picturi executate de el, una reprezentând Crucificarea, iar cealaltă pe Moise, ce au vărsat, lacrimi și sânge. Acest fenomen neobișnuit, a fost observat și mărturisit de către doi oameni de știință americani, care au studiat cele două picturi, din toate punctele de vedere, rămânând convinși că nici pe departe nu poate fi vorba de o escrocherie, ci, cu adevărat, picturile respective, varsă lacrimi și sânge.

Biochimistul, Dl. Dr. Wilfrid Hahn, care a fost martor ocular al acestei minuni, a mărturisit că: "a fost ceva inexplicabil", și că: "nu va uita niciodată această întâmplare". Iar, fizicistul John Bigbee, a spus: "Sunt convins că acesta a fost un fenomen paranormal. Am rămas înmărmuriți când a început să apară sângele. Peter a strigat: "O DOAMNE, DUMNEZEULE" și a fugit din camera respectivă, refuzând a se mai întoarce. Eu însumi am rămas înfricoșat".

Pictura Crucificării lui Isus, a fost făcută în anul 1963, iar cea a lui Moise, în anul 1970. Ambele, au început să plângă, în luna Aprilie a anului 1973. Secrețiunile vărsate de către aceste două picturi, din rănile mâinilor și fruntea înspinată a lui Isus, precum și cele din ochii lui Moise, au fost trimise spre analiză de către Dr. Hahn unui laborator care a confirmat că da, compoziția chimică este cea a sângelui.

Nicolae NOVAC

CRONICI

Literare - Artistice - Culturale
din exil și din țară

SUB CERUL ȚĂRII ȘI SUB CER STRĂIN

ȘT. GEORGESCU-OLENIN

SUB CERUL ȚĂRII ȘI SUB CER STRĂIN

URMARE LA NEAJLOV

Haskovo și Sliven - Basarabia - Ukraina
Matuska Rossiia - Polonia - S. S. S. R.
Eseu de Ereditate și Psihologie Colectivă

EDITURA «RIGMOR»
N. S. GOVORA
MADRID 1976

După MURFLATAR, romanul unui sat dobrogean (Editura Speranța, Madrid 1962); DRUM IN VEAC VITREG critică - polemică - însemnări (Colecția Daco - Romania, Madrid 1967) și NEAJLOV, roman (Colecția Daco-Romania, Madrid 1968) aceste este cel de al patrulea volum masiv (490 de pagini), pe care Dl.St.Georgescu-Olenin îl dăruește exilului Românesc.

Stăpânind un stil de mare povestitor, St. Georgescu - Olenin, îmbină cu măiestrie în paginile acestei cărți, amintirea cu documentul istoric, gluma usoară cu critica serioasă, descrierea de locuri și întâmplări cu analiza psihologică a oamenilor ce se perindă dealungul acestei povestiri, dând astfel volumului, pe lângă o valoare de ordin literar, o valoare de document istoric.

Volumul acesta, este împărțit în șapte părți, si anume: HAŠKOVO SI SLÍVEN, în care sunt descrise mizeriile și suferințele prizonierilor români din primul război mondial, căzuți în mâinile bulgarilor; BASARABIA, în care sunt descrise evenimentele premergătoare unirii acestei provincii cu Patria Mamă; UKRAINA, și luptele duse de poporul ucrainean împotriva hoardelor comuniste; MATUSKA ROSSIIA și încercările adevăraților patrioți ruși de a stăvili bolșevismul; POLONIA, în pragul de a cădea subt cnutul besbojnicilor, și: S.S.S.R, care înlocueste pravoslavnica Rusie, impunând o nouă ideologie și schimbând astfel cursul istoriei.

Ultimul capitol, întitulat: ESEU DE EREDITATE SI PSICHOLOGIE COLECTIVA, precum însuși autorul o recunoaște în nota lămuritoare, nu are nici o legătură cu restul cărții, fiind o conferință ținută la 6 Octombrie 1963, la Institutul Român de cercetări din Freiburg, Germania.

Citind această carte, putem spune, fără teamă de a fi desmințiți că: SUB CERUL TARII SI SUB CER STRAIN, este una din cele mai valoroase cărți publicate până acum în exil, dat fiind faptul că în paginile ei se găsesc o serie de informații ce nu pot fi găsite în nici un manual de istorie. Și, datorită acestui fapt, recomandăm cititorilor noștri, această carte, fiind siguri că citind-o, ne vor da dreptate și ne vor fi mulțumitori că i-am îndemnat să și-o procure, mai ales că s'a tipărit în numai 500 de exemplare, și, în curând, va fi un obiect rar, căutat de mulți. Orele de aleasă desfătare sufleteasc ce le va oferi lectura acestei cărți, nu pot fi plătite, nu numai în dollari, dar nici măcar in aur.

Deși bătrân și bolnav, (își bate la mașina de scris manuscrisele c'o singură mână), St. Georgescu - Olenin este cel mai viu exemplu al perseverenței omenești, al înstrăinatului care-și simte de datoria lui de a da diasporei tot ceea ce mai poate da, cu mari sacrificii personale și neglijându-și propria sănătate, înainte de a se fi împărtășit cu marea și eterna tăcere.

Vrem să sperăm că nota pesimistă, adăugată la: “ESEU DE EREDITATE SI PSIHOLOGIE COLECTIVA”, de către autor, va fi desmințită de evenimente, și vom avea ocazia să citim și restul cărților pe care acest veteran al exilului nostru le are încă în lucru.

Sunt în această carte pagini nu numai de o adevărată frumusețe literară ci și pagini de istorie trăită ce nu pot fi găsite in nici un manual de istorie, după cum am amintit mai sus, ce-i dublează firește valoarea. Ceea ce ne îndeamnă încă odată a o recomanda cu toată căldura cititorilor. (Cartea poate fi comandată direct dela editor: Nicolae Stefanescu, Avenida Reina Victoria 13, 10A, Madrid, Spain. Prețul $12.00).

Cum, un ziar românesc în lumea liberă, nu poate exista fără suportul românilor, nici o editură care tipărește cărți românești pentru exilați, nu poate trăi fără suportul lor. Și fără de această prezență românească peste hotare, exilul e pur și simplu, mort.

SUB CERUL TARII SI SUB CER STRAIN este fără doar și poate o carte ce cu adevărat nu trebue să lipsească din biblioteca nici unui exilat român.

CRONICAR

MONICA LOVINESCU

DESPRE ROMANUL: “DELIRUL” AL LUI MARIN PREDA

Am citit o parte din cronicile apărute asupra romanului lui Marin Preda “Delirul”, și-mi pare rău că nu pot să particip la entuziasmul quasi-generalizat (un fel de “delir”).

In primul rând pentrucă “Delirul” dovedește imposibilitatea de a se publica un roman de istorie modernă în condițiile actuale din România.

Deplâng optimismul care l-a îndemnat pe Marin Preda să creadă că se poate, cu prețul anumitor concesii, scrie totuși esențialul asupra unei perioade pe care contextul românesc actual te obligă s'o prezinți cu atâtea trunchieri, încât devine de nerecunoscut pentru martorul sau istoricul care dispun de întregul adevăr. Probabil că oricine, în locul lui Marin Preda ar fi fost supus acelorași riscuri. Dar atunci se pune întrebarea de ce le-a luat?

Două posibilități se oferă unui autor care vrea să scrie despre un eveniment istoric: prima e să se limiteze la viziunea pe care un martor o putea avea în acea vreme. Aceasta pare a fi, pentru o bună parte din “Delirul” și opțiunea lui Marin Preda. Surprinzând pe legionari în faza dinainte de rebeliune și în timpul ei și descriindu-i ca pe niște “nebuni”, “criminali” și “sadici” (dar uitând să descrie și amploarea represiunii deslănțuită de generalul Antonescu -aproximativ 8000 de legionari arestați), autorul ne oferă un tablou pătimaș al acestei perioade și ne întrebăm dacă, la aproape 35 de ani dela aceste întâmplări, după ce vinovații, mai puțin vinovații și chiar nevinovații au plătit și răs-plătit, în toate închisorile țării, ne întrebăm dacă n'ar fi mai interesant, și în orice caz mai obiectiv, să întreprinzi, în sfârșit, o analiză a acestei mișcări, nelimitând-o la explozia rebeliunii. Chiar comentatori străini de un anti - legionarism virulent (cum ar fi Henri Prost, în cartea sa “Destin de la Roumanie”) încearcă să înțeleagă cum a reușit mișcarea legionară să aibă o astfel de popularitate încât să obțină 66 de locuri în Parlament, la alegerile din 1937 (adică 15, 58% din voturi), cum s'a răspândit într'atâta printre tineri, la țară și în muncitorime. (Când legionarii au lansat o grevă la Societatea de Tramvaie București - S.T.B. -, n'a mai circulat niciun tramvai în capitală). Or, poporul român nefiind alcătuit numai din criminali și din sadici, ești nevoit să deduci că trebuiau să existe în această mișcare și altceva decât “brute sangvinare”. Dacă nu ne punem astfel de întrebări, la 35 de ani, după acea perioadă, și când timpul scurs de atunci ne-a învățat atât de multe, când o vom mai face?

Dar să spunem că autorul nu vrea să ofere o perspectivă istorică, ci să reînvie psihologia unui martor al evenimentelor care n'are alt orizont decât acela al clipei trăite. Este și aceasta o opțiune posibilă pentru un roman istoric. Cum se face atunci că, deodată, comuniștii dobândesc o importanță pe care n'o aveau nicidecum în acea vreme? (Să mai amintim că partidul comunist n'avea nici 1000 de aderenți în 1944?) La Jilava, în romanul lui Marin Preda, comuniștii sunt singurii care nu pier uciși de legionari, nu pentrucă fiind o cantitate neglijabilă, din punct de vedere politic au fost uitați sau găsiți neinteresanți, ci pentrucă îi apărau ... soldații români! Dece pe ei, dece numai pe ei? Si dacă ne situăm, într'adevăr, în optica acelui trecut, ce sens poate avea lunga descriere a tânărului comunist dus, din post în post, de jandarmi, când n'a fost decât un fapt divers trecut neobservat? Numai acum, când tânărul de pe vremuri a devenit puternicul zilei (Nicolae Ceaușescu), faptul nu numai că e înregistrat, dar devine deadreptul legendar și Marin Preda îl tratează ca atare. Fragmentul acela nu este privit prin optica zilelor de azi?

De o parte deci fața albă a istoriei: niște “revoluționari” care n'au avut decât defectul de a nu fi prea existat în realitate: comuniștii; de altă parte, alți revoluționari - fața de infern a istoriei, un infern fără nuanțele și cercurile dantești: legionarii.

Intre ei, un general Antonescu necaricaturizat dar pe care nu înțelegi dece l-a susținut atâta lume când a aruncat România în război alături de Nemți. Nu ni se spune, și nu putea să ni se spună că în urma pactului Ribentrop - Molotov din 23 August 1939, care a dus la împărțirea Poloniei între Nemți și Ruși, Uniunea Sovietică a adresat României, la 26 Iunie 1940 un ultimatum reclamând Basarabia și Bucovina de nord. Știind că nu mai e nimic de făcut (Regele fusese avertizat de von Killinger că Hitler își dase acordul pentru această anexare), Consiliul Coroanei, reunit la 27 Iunie, cedase. Apoi, la 30 August, în urma Diktatului fusese cedat și Ardealul de nord Ungurilor, iar la 7 Septembrie, Bulgarii obținuseră în Dobrogea, restabilirea frontierelor din 1912. In “Delirul” ni se vorbește mereu de sfârtecarea țării, pomenindu-se numai Transilvania. Abia după deslănțuirea războiului, Basarabia va fi evocată aluziv - și nu e puțin lucru - într'un cântec de luptă și într'o convorbire a eroului central cu un general. Dacă intrarea României în război n'a fost prost văzută de întreaga populație, e tocmai din pricina Basarabiei și Bucovinei de nord. Cum poți scrie un roman istoric, nețინând seama de motivările intrării unei țări în război?

Dacă până aici, răspunzătoare de eșecul “Delirului” ca roman istoric, a fost configurația istorică actuală, - de felul în care este prezentat Iuliu Maniu e răspunzător direct autorul, care pretinde că acela care a murit ca un martir în închisorile comuniste (oricât ne-am feri de cuvintele mari, acesta este termenul exact, martir) n'ar fi plătit astfel îndârjirea de a se opune rusificării României și iluzia c'o va putea face, ci faptul că ar fi făcut în 1937 o alianță electorală cu legionarii. Marin Preda își asumă astfel riscul moral de a ponegri una din cele mai integre figuri politice pe care a avut-o România democratică, cum și pe acela de a falsifica datele istorice, deoarece nu acesta a fost motivul condamnării șefului național - țărănist. Marin Preda nu precizează, mai întâi, că era vorba doar de un pact de ne-agresiune pe timpul alegerilor (la care aderaseră dealtminteri și Argentoianu și George Brătianu) și de supraveghere a libertății acestor alegeri, iar nu de unul pentru un viitor guvernământ.

Din neștiință probabil, Marin Preda mai ia și un alt risc. Deoarece înaintea altor alegeri, cele din 1946, comuniștii au semnat și ei un pact electoral secret cu legionarii, conform căruia legionarii se angajau să nu participe la alegeri, să nu voteze cu partidele istorice, să se auto-dizolve ca organizație politică, iar partidul comunist să elibereze pe toți legionarii, fie că se aflau în lagăre, unde fuseseră vârîți după 23 August, fie în închisori, unde fuseseră băgați de generalul Antonescu. Că acest pact n'a fost respectat până la sfârșit, nici de o parte, nici de alta, e adevărat, dar el a existat, iar tratativele au fost duse, din partea comunistilor de Nikolsky, Teohari Georgescu, Ana Pauker, iar din partea legionarilor de Pătrașcu, Victor Negulescu și Nistor Chioreanu. In acea epocă, partidul comunist era pe jumătate la putere, iar legionarii, în bună parte, la dispoziția lui (în închisori și lagăre). Comuniștii cunoșteau foarte bine mișcarea legionară și totuși n'au șovăit să facă un astfel de pact. Cum să-i reproșezi atunci lui Iuliu Maniu pactul din 1937? Cum să pretinzi că acesta e singurul, și după Marin Preda, justificatul motiv al morții lui Maniu în închisorile comuniste?

Citind un articol consacrat “Delirului” că acest roman descrie “cea mai neagră perioadă din istoria națională” - e vorba de rebeliunea legionară și de intrarea României în război împotriva Rusiei - nu ne putem împiedeca să ne punem o întrebare absurdă, deoarece îi știm dinainte răspunsul: criticul acesta - e vorba de G. Dimisianu - n'a trăit în țară în tot timpul stalinismului? ... N'a văzut oameni dispărând, cu miile, fără urmă, în închisorile staliniste, în timp ce femeile, când nu erau închise și ele, se vedeau nevoite să mimeze indiferența, uneori să meargă până la divorț, pentru a-și păstra lucrul și pentru a-și crește copiii? N'a auzit de acești copii care nu puteau face studii superioare, ca fii ai unui dușman de clasă? N'a asistat la minciuna cotidiană, la entuziasmul obligatoriu față de un regim care-și făcuse din crima ascunsă de aparențele ordinei, o îndeletnicire cotidiană? N'a participat în nici un fel la dedublarea personalității?

... Romanul lui Marin Preda e în primul rând o sfidare a memoriei și un eșec moral. Dar să privim “Delirul” și din punct de vedere estetic. Imbinarea planurilor din “Delirul” nu ni se pare, cum s'a afirmat ditirambic în presa literară din țară că-l face să urce o treaptă, mutându-l într'un alt registru în care va începe o nouă operă.

Evident, care romancier, în secolul al XX-lea, dacă e credincios formulei realiste, n'a visat să scrie un nou “Război și pace”? Numai că independent de tot ce am spus până acum despre imposibilitatea de a publica un roman istoric în România din pricina tabuurilor cenzurii ideologice (cea exterioară și aceea pe

Continuare in pag. 10

GUGUMAN ŞI GĂINAR

Stafan BACIU

'Era prin 1940, îmi pare''. In turneu, cu ''Universul Literar'', la Craiova, cu ocazia unei şezători, sub conducerea lui Victor Popescu, eram un grup de tineri-şi unii mai puţin tineri-poeţi şi prozatori. Din întâmplare, am în faţă, aici în Insula Oahu, fotografia, ''salvată de la incendiu'', şi pe ea mă vâd, alături de Constantin Fântâneru, Traian Lalescu (bunul, dragul, iubitul nostru ''Sandi'', care ne-a părăsit la sfârşit de an, în 1976), Virgil Carianopol, Mihai Niculescu, N. Crevedia Matei Alexandrescu, Al. Raicu, N. Ciocârdia (corespondentul ziarului ''Universul'' la Craiova, organizatorul şezătorii), şi de alte obraze necunoscute, pierdute în fumul anilor.

Când eram gata să ne aşezăm în grup, şi fotograful (nu mai ştiu cine) era pe punctul să spună ''zâmbiţi!'', ni se alăturară doi elevi de liceu, în uniformă, şi numele unuia dintre ei îmi sună în auz până astăzi: Cismărescu. Emil Cismărescu. Adusese sub braţ un caiet plin cu poezii, şi ţinea neapărat să ''pozeze'' lângă noi, lucru care, fireşte, a fost admis îndată. Mi-a oferit caietul (în anii aceia eram redactorul coloanei ''Cântece Noi'', care se tipărea săptămânal în revistă), şi l-am răsfoit chiar acolo, sugerându-i că nu ar strica să se gândească la un pseudonim. Ca din puşcă, a venit răspunsul'' 'M'am şi gândit: Pantofaru!'' Si se uită la mine şi la Traian Lalescu, plin de aşteptare.

Văzându-ne niţeluş surprinşi, n'a priceput imediat despre ce este vorba, şi când cineva din grup i-a dat să înţeleagă că cismă sau pantof, sandală sau papuc, este tot încălţăminte, s'a fâstâcit. Pare-se că, de pe - atunci, avea judecata cam . . lentă. Mi-a trimis poezii, luni în şir, cu o regularitate exasperantă, dar şi înduioşătoare, însoţită de adevărate declaraţii de amor, şi, în cele din urmă, i-am publicat la ''Cântece Noi'' un poem sau două. L-am semnat: 'Emil Manu''.

Apoi l-am pierdut din vedere câteva zeci de ani, şi nici cu gândul nu m'am mai gândit la el, până când mi-a căzut în mână cartea ''Reviste Româneşti de Poezie''. Da, autorul era ''dr.'' Emil Manu! Se vede de la cale de-o poştă, ''marca registrată'', în cele 239 de pagini, editate, vai, de către ''Editura Academiei Republicii Socialiste România'', Bucureşti, 1972.

Am luat în mână volumul; titlul mă atrăgea, dar, la dreptul vorbind, semnătura mă umplea de neîncredere. Am văzut că este citat, la pagina 5, ''poetul'' Nicolaie Ceauşescu, şi imediat l-am recunoscut pe junele cu caietul, de la şezătoarea din Craiova. Cartea era plină de prostii, de ''smecherii'' de tot soiul: în fond, ''dr.'' Emil Manu rămăsese acelaşi Cismărescu cunoscut prin 1940.

Dar ca să se vadă agramaticismul, ignoranţa şi superficialitatea individului, să cităm câteva exemple:

1. La pagina 77, se afirmă că ''Tristan Tzara s'a manifestat la cabaretul Voltaire din Bâle. ''Ori, toate cărţile de istorie literară, până şi manualele de liceu, informează că lucrul s'a întâmplat la Zurich, care, din întâmplare, este tot în Elveţia!

2. La pagina 82 ''dr.'' Manu afirmă că revista ''Simbolul'' a fost scoasă de tinerii Tristan Tzara (care nu exista pe-atunci, semnând încă ''Samyro'') şi Ion Vinea, fără să amintească de alt co-editor, Marcel Iancu, pictorul faimos, astăzi exilat.

3. La pagina 97 se citează câteva nume străine (luate probabil din ''informaţiile'' altui analfabet, Darie Novăceanu.) In loc de Ruffino Blanco Fombona, să se cetească Rufino; 'Echeverria'', este, de fapt, 'Esteban Echeverria'', Jose Santos Chocano devine Chocana, şi aşa mai departe.

4. La pagina 113, comentând revista de poezie ''Litoral'' de la Constanţa, publicată de un prieten de la ''Cântece Noi'', Dimitrie Olaru, Cismărescu afirmă că Olaru ''murise la 6 Octombrie 1942''. Cu faţa la inamic, la Odesa, tovarăşe!

5. La pagina 128, marele poet spaniol contemporan Federico Garcia Lorca, suferă o bruscă schimbare de sex, devenind 'Federica''.

Am putea continua citând gugumănii, inepţii, prostii, agramatisme, dar preferăm să trecem la găinării, care încep la pagina 159, unde se află partea pe care ''dr.'' Manu a întitulat-o 'SUMARUL REVISTELOR DE POEZIE''. Cu aerul de-a face operă stiinţifică, sub patronajul unei ''academii'', autorul se foloseşte de bine cunoscuta foarfecă a cenzorului, desfigurând, la ordin, ''sumarul'', oridecâteori i se cere, tăind nume, titluri şi date, aşa cum ''just'', l-a învăţat partidul.

Partea întitulată atât de ''obiectiv'', este, de fapt, oglinda regimului: au fost eliminate în chip sistematic numele autorilor puşi la index de ''direcţia presei'' (a se ceti: cenzura, adică acea cenzură de care Tudor Arghezi a spus unui prieten, că este mai rea decât cea ''dinainte'', pentrucă nu ştii cine este, neputând să te aşezi cu ea la o cafea...), ajungându-se în chipul acesta la o adevărată trunchiere a ''sumarului''.

Cum nu este scopul meu să îmi pierd timpul cu falsificatori agramaţi, voi da numai două exemple: întâi, pe-acela al revistei braşovene ''Claviaturi'', din a cărei redacţie nu am făcut parte, dar la ale cărei şedinţe în casa lui Gherghinescu Vania am luat parte deseori, alături de Octav Suluţiu, Bianca Podea, Mircea Petala, şi neuitata noastră 'Domniţa''. Numele meu este omis dintre colaboratori, cu toate că în caietul din 1 Mai 1941 mi-a apărut poemul Ex-Libris, şi în numărul 3 - 4 (Iulie - August, 1941), poemul Magie, dedicat lui ''Al Paleologu'', prietenul nedespărţit al anilor acelora. Negru pe alb: am caietul în faţă!

In al doilea rând, ''sumarul'' revistei 'Prepoem'', la care nu am colaborat, este falsificat în aşa fel, încât nu apare un articol, semnat, mi se pare, de Traian Mihăilescu, întitulat 'In genunchi, Stefan Baciu, esti un laş şi un plagiator ordinar!'', articol care a avut, la apariţie, un fulminant success de ilaritate. Mihăilescu, pe care nu putusem să-l public în 'Universul Literar'', mă acuza de ''plagiat'', afirmând că eu ''copiasem'' titlul cărţii ''Căutătorul de Comori'' de la un elev din .. Buzău, fără să ştie că, de mult încă, Goethe, de care desigur că nu auzise, scrisese poemul 'Der Schatzgraber'', adică exact ...''căutătorul de comori''!

Exemplele se pot înmulţi, dar cum s'ar zice, ''nu face''!

Dovada este făcută, dacă mai era nevoie; ''academia'' se dedică să falsifice până şi sumare de reviste de poezie! Emil Cismărescu-Pantofaru-Manu nu face decât să semneze, executând ordine ''partinice'', care nu au în comun nimic, nici cu poezia, nici cu adevărul.

Stefan BACIU

ROMANUL ''DELIRUL'' A LUI MARIN PREDA

Urmare din pag. 9

care fiecare scriitor o poartă în el), independent de aceste circumstanţe extraestetice, trecerea dintre planuri în 'Delirul'' nu ni se pare a se săvârşi în izbândă. Aproape ori de câte ori Marin Preda vede evenimentele prin ochii eroului său, Stefan, un băiat venit dela ţară şi care îşi cucereşte locul în capitală cu o rapiditate ce ţine de miracol, tonul este convingător. După cum convingător, chiar dacă uneori minor, rămâne el, atunci când apare pe scenă un personagiu sau altul din tribul Moromeţilor. In treacăt fie spus - şi bine înţeles schematizând - am putea afirma că la Marin Preda lucrurile se petrec invers ca în literatura română de până la el: ţăranii sau cei care sosesc dela ţară la oraş au dreptul la complexitate psihologică, în timp ce orăşenii get-beget - specie pe care Marin Preda continuă parcă s'o vadă cu o curiozitate de zoolog şi cu distanţa pe care o astfel de curiozitate o implică - n'au dreptul decât la albul şi negrul unui desen dubios. Nici secretarul de redacţie, Niki, nici patronul ziarului, nici Luki, n'au relieful Ioanei de la ţară, al lui Paraschiv şi al lui Achim, ca să nu mai vorbim de Stefan, în care s'ar părea că autorul urmăreşte propriul său proces de transplantare şi o face fără greş. Lucrurile se complică şi mai mult când, încetând să limiteze evenimentele la felul cum sunt trăite de personagiile fictive, autorul - ca un ''deus ex machina'' aduce pe scenă parsonagii istorice, Hitler de pildă, sau generalul Antonescu. Stim că procedeul a mai fost întrebuinţat, dar el nu ne-a convins niciodată, nici acum când scenele şi discuţiile alese de autor par a avea nu numai temei istoric (se vede, imediat, de pildă că Marin Preda a citit unele cel puţin din studiile despre Hitler) dar şi verosimilitatea psihologică.

'Delirul'' ni se pare scris pe trei planuri. Primul, un tablou colorat în care se mişcă Stefan şi personagiile Moromeţilor. Al doilea, în tuş: Bucureştenii de baştină, cu cât mai sus pe scara socială, cu atât mai şterşi. Si, în sfârşit, desenul cu creionul în care se află personagiile istorice. Când autorul meditează asupra lor ca motor al istoriei, convinge (şi de altminteri e atât de greu să susţii că istoria e făcută de indivizi, într'un secol care s'a răsucit de atâtea ori prin Hitler, Lenin, Stalin, Mao, şi în care massificarea merge mână în mână cu lipsa de iniţiativă a acestor masse devenite instrumente de manevră şi deseori de ... delir?) Deci, meditând asupra personagiilor istorice, Marin Preda convinge, dar mai puţin dându-le cuvântul, punându-le în scenă. L-am fi vrut pe Stefan eroul stendhalian, căutând zadarnic la Waterloo bătălia, momentul când se săvârşeşte istoria, şi incapabil din unghiul lui limitat să îmbrăţişeze evenimentul (ceea ce Stefan şi este, la un moment dat, dar numai pe front,) iar nu mereu suplinit de autor, care-ţi explică, ţie cititor, ceea ce Stefan nici nu poate vedea, nici pricepe încă.

Iată câteva din motivele pentru care nu putem pretinde, cum o face Cezar Ivănescu, că ''acest prim volum al Delirului echivalează în opera lui Marin Preda cu descoperirea balzaciană a unităţii integritoare a ''comediei umane''.

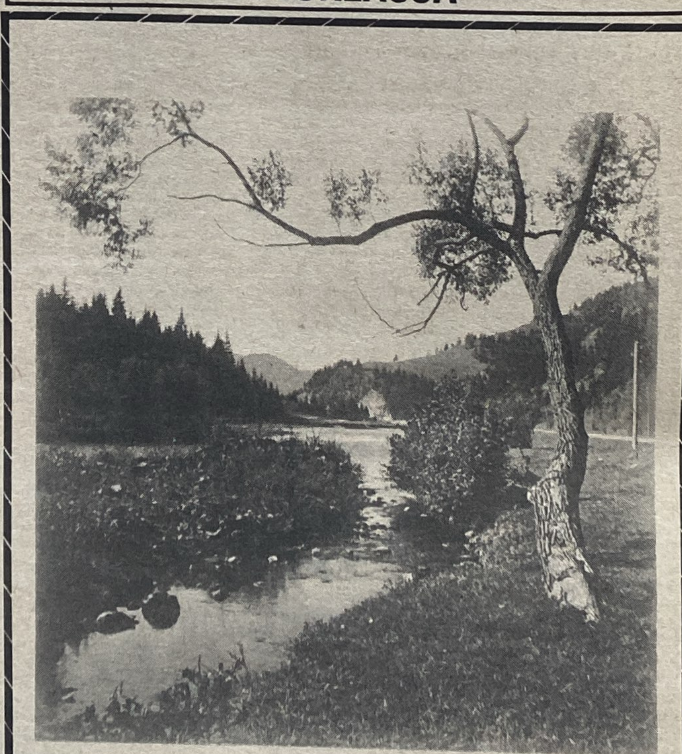
Pe planul - cel mai delicat - al adevărului, ''Delirul'' nu numai că nu poate da seama despre această ''tragedie umană'' care a fost istoria recentă pentru Români, dar istoricizează tendenţios această tragedie. Pe plan estetic, Marin Preda îşi pierde suflul sechestrat-se vede - de ''Moromeţi''.

Paradoxal, acest dublu esec se transformă - datorită nebănuitelor căi ale unei mitologii ad-hoc - într'un fel de ''malentendu'' naţional, ba chiar internaţional. A fost de ajuns ca 'Delirul'' să fie atacat de o revistă sovietică pentru ca Marin Preda să devină un scriitor neconformist. Exact în momentul în care a făcut cele mai grave concesii de constiinţă. Ironia e şi ea, în felul ei, un ... delir!

Monica LOVINESCU

LIMITE Nr.21, 1976

ROMÂNIA PITOREASCĂ

VALEA MOLDOVEI, ÎN BUCOVINA

Cette carte géographique de l'Allemagne date de 1788. Elle indique l'étendue des Principautés de la Mer Noire quelques années avant que Moscou ne s'empare de la rivière Dniester.

LA BESSARABIE ET LA BUKOVINE, TERRE ROUMAINE

Ion TOLESCU

LES antécédents historiques de la Bessarabie se trouvent dans tous les traités d'Histoire. Nous les rappelons:

La première fois que l'Histoire prouve clairement l'individualité territoriale du pays des roumains d'aujourd'hui et la conscience de leurs ancêtres, les gètes, d'être la dernière limite orientale de l'Europe contre le nomadisme des barbares, c'est environ il y a 2500 ans. Herodote parle sur ce temps là de la guerre de Darius contre les Scythes nomades pour les repousser vers le nord, que ceux-ci demandèrent l'appui des gètes, le peuple autochtone de la région carpatho-danubienne, qui les refusèrent et en les menaçant de leurs armes les obligèrent de retourner dans leurs steppe.

Sur la carte de Ptolémée les Tyra-Gètes ont leurs villes forteresses (daves) tout le long du Dniester.

Tacite dit qu'à l'est de cette limite fourmillaient les nomades de la steppe. Il parle des Slaves vers le nord «sauvages qui s'enduisaient de suie pour remplacer les vetements», et des races finoougriennes vers les toundras.

Au temps des romains la frontière orientale de la Dacie constitue la défense de l'Empire. «Au moyen âge la frontière politique se retire sur la ligne du Danube mais la limite de la Dacie reste la même» (Simion Mehedinti).

Mille ans se déclanche l'invasion du nomadisme vers l'ouest. C'est l'époque trouble de l'immigration des peuples barbares après laquelle se reconstituent politiquement les dacoromains des Carpathes.

A la fin du XIII-eme siècle, Radu Voda Bassarab possesseur des duchés d'Amlas et de Fagaras pose les premières bases de la Principauté de Valachie.

Ses successeurs, les Bassarabes, reunissent à leur principauté comprise entre les Carpathes et le Danube, la terre s'étendant au sud de la Moldavie et de la Bessarabie actuelles. Ladislas Bassarab a comme frontière une ligne qui partait des Carpathes, coupait le Sereth et le Pruth à la hauteur de Bacau et de Barlad et vers l'est arrivait à la Mer Noire entre le bras de Chilia et l'embouchure du Dniester. (N. IORGA: *Histoire des Roumains et de leur civilisation*, Buc. 1922, p. 61-62.)

Il existait dans la première moitié du XII-eme siècle une principauté de Bârlad qui s'étendait des Carpathes au Dniester inférieur, comprenant le sud de la Moldavie et de la Bessarabie. (XENOPOL: *Histoire des Roumains*, t. I, p. 236...)

Une seconde principauté roumaine s'était développée à l'est des Carpathes. Parti du Maramuresh au milieu du XIV-eme siècle Bogdan avait soumis la terre qui forme aujourd'hui la Bucovine. Il fonda la Bogdanie ou la Moldavie que ses successeurs au XIV-eme siècle encore étendirent vers la vallée du Sereth, Pruth et Dniester jusque, vers le sud de l'actuelle Bessarabie (N. P. COMNENE: *La terre roumaine à travers les âges*, 1919, p. 25).

On sait l'histoire de la formation d'une principauté moldave à Baia après les invasions des barbares de l'est sur l'Europe, principauté roumaine qui signifiait la reconquête de sa terre envahie et qu'on réorganisait à coté d'autres établissements roumains qui sont restés devant l'invasion et qui étaient éparpillés jusqu'en Podolie et en Volhnie dont la population était roumaine et on l'appelait valaque (bolohoveni, vient de Blachorum). La dynastie roumaine des Musats réunit la region de la gauche à celle de la droite du Pruth. Sous Roman et Alexandru cel Bun la Moldavie englobe tout le liman du Dniester. Roman, vers 1392 se dit «Seigneur des Montagnes à la Mer». Etienne le Grand renforce la ligne du Dniester en lui ajoutant deux citadelles: Soroca et Orhei. Par conséquant à la fin du Moyen Age une suite de renforcements de «Chateaux forts» roumains sur le Dniester représente la ligne de la frontière roumaine devant les nomades de la steppe.

Cette ligne était aussi la défense de l'Occident et de la chrétienté. Elle s'etend de Pocutzia jusqu'a Catatea Albă. Les roumains font la garde contre les tartares qui réussirent pour un moment d'envahir les régions du sud de la Bessarabie mais furent chassés par les roumains qui prirent possession de cette région appelée Bugeac.

Et en dehors de cette ligne de défense il y eut une vraie expansion ethnique roumaine après le refoulement des tartares vers l'est. Les roumains passèrent aussi sur la rive opposée du Dniester en labourant la terre que les tartares avaient laissée vide (au XIII et XIV-e siècle). C'est une offensive de l'élément roumain avec la même finalité défensive base historique et ethnique de la Transnistrie, terre roumaine.

Le témoignage de cette réalité ethnique roumaine transnistrienne formée par cette marche de premier occupant des avant-gardes pacifiques des laboureurs et pâtres roumains au long de l'histoire et bien avant l'avant-garde guerrière des bandes des Cosaques en expédition que les russes organisèrent, le témoignage de cette réalité roumaine qui est identifiée en Transnistrie avec des prolongations jusqu'en Crimée, la Mer d'Azov, vers le Caucase, la Caspienne et les steppes transcaspiennes, est la création de la «République moldave» par les Soviets en 1924 entre le Dniester et le Bug (Simion Mehedinti). Et ce n'est pas seulement ce fait le témoignage de l'existence d'un fort élément roumain au delà du Dniester, mais aussi le règne dès le XVII-e siècle du prince roumain Duca de Moldavie. Dans toute la Transnitrie les autorités roumaines de Moldavie étaient chargées de l'administration centralisée à Jassy, et le prince se fit construire une résidence près du Bug. Le pays aurait été roumain complètement si le procès ethnographique et politique n'avait pris une autre tournure, pour le malheur du peuple roumain, ce grand malheur du peuple des Carpathes (comme l'historien Ranke dit): les invasions des barbares, qui ont duré comme nulle part dans le monde jusqu'à aujourd'hui. Ce barbare nouveau le «parfait barbare», comme l'appelle Ranke, fut Pierre I-er, le tsar qui changea le destin de la Russie en la transformant d'un pays asiatique dans un pays européen, qui à ce moment là avait seulement 14 millions d'habitants, et qui devint dès la defaite de Charles XII de Suède le plus grand danger de l'Europe. Dès lors l'offensive russe moscovite et panslaviste commence. Pierre le Grand n'avait même pas comme frontière la Dnieper, et la Moldavie roumaine subit la perte non seulement de ses territoires d'entre le Bug et Dniester, mais avec le temps de son corps même, jusqu'au Pruth: la BESSARABIE.

Cette avance russe vers l'ouest l'avait prévu Etienne le Grand et ayant les preuves de l'appui qu'on puisse attendre de tels «chrétiens» dans la lutte contre l'Islam, sur le lit de sa mort laissa comme testament à son fils Bogdan III le conseil d'accepter volontairement la suzeraineté des turcs, contre lesquels lui, «l'athlète du Christ», avait lutté toute sa vie pour arrêter leur expansion et les chasser des rivages de la mer Noire, de ses cités Chilia et Cetatea Alba que les sultans lui avaient arrachées. Voilà la convention entre Bogdan III et le sultan Selim I-er d'où se voit qu'on est loin d'une annexion et que les droits historiques de la Roumanie sur son territoire, qui s'étendait à ce moment là jusqu'au Dniester est indiscutable. La Moldavie était un pays souverain et par ce fait ne se légitime ni la cession de la Bessarabie par les turcs en 1812, ni les droits des russes qui s'appuient uniquement sur cette cession.

Depuis, le tsarisme a profité de tous les moments favorables pour envahir la Bessarabie, malgré le traité de 1736 de Belgrade qui précise que la Russie n'a aucun droit d'occuper le territoire entre le Dniester et le Pruth. En 1774 le traité de Koutchouk Kainardji dit dans l'article 16: «l'Empire russe restitue à l'Empire Ottoman, toute la Bessarabie avec les villes d'Akerman, de Kilia et d'Ismail, avec ses cités et ses villages et tout ce que cette province contient». L'empire Ottoman parlait au nom des Pays Roumains qui se trouvaient sous sa suzeraineté et étaient alors champs de bataille entre les Russes et les turcs. Mais cette paix ne fut qu'un armistice. Après la guerre russo-turque de 1806-1812 par le traité de Bucarest l'Empire Ottoman commit l'atentat contre le peuple roumain arbitrairement soumis par la force en cédant à la Russie la terre roumaine de la Bessarabie, une terre que ne lui appartenait pas.

Violà les circonstances historiques de 1812. La Porte, pour une plus grande exploitation des Principautés roumaines multiplia les changements de princes imposant un régime phanariote, de grecs du Phanar, et limitant leur gouvernement pour une période de sept ans, au mépris des plus légitimes droits et intérêts des Principautés.

A la suite de la guerre de Crimée en 1854 on rétrocède à la Moldavie roumaine presque la moitié de cette terre, les trois départements du sud de la Bessarabie: Cahul, Bolgrad et Ismail. Mais après la défaite des turcs en 1877 les armées du tsar sur le territoire roumain imposent le rapt de ces trois départements. Ce fut la gratitude du tsar à l'égard de la Roumanie, pour les meilleurs héros qui tombèrent à Plevna et Grivitza à coté d'un peuple chrétien contre l'Islam: les roumains. L'histoire dit que ce furent eux qui luttant pour leur indépendance, ont gagné la victoire russe, cette infame victoire.

Un seul instant les yeux du Monde regardent vers ce pays malheureux placé aux chemins des implacables imperialismes.

La guerre mondiale éclate. Les roumains luttent aux cotés des alliés et en 1917, en Novembre, les russes en pleine révolution, le Conseil du pays en Bessarabie élu par 72,2 % de la population, ratifie l'acte d'union de la Bessarabie à la Roumanie.

Mais en 27 Juin 1940 la Russie Soviétique adresse à la Roumanie un ultimatum à la suite duquel les troupes russes occupent par la force la Bessarabie et la Bukovine du nord, l'Armée roumaine étant mise dans l'humiliante retraite par la trahison du roi scélérat Charles II qui régnait sur les tombeaux de milliers de roumains d'élite assassinés pour s'être manifestés comme représentants de la volonté nationale en ce qui concerne en fait l'intégrité et l'inaliénabilité territoriale roumaine.

La Bessarabie et la Bukovine du nord étaient envahies en 1940; puis délivrées à la suite de la guerre roumaine contre le bolchévisme; et encore une fois envahies par les russes sous le signe de l'infame Armistice du 23 Août 1944, infame parce que fut l'expression aussi de la trahison, qui laissa l'armée roumaine dans le même état d'abandon sur le front sans ordres, qu'elle lutte pour être encerclée et peupler après les camps de concentration sibériens.

Mais, nous, porte parole de ta souffrance, rappelons au monde les mots de cet apôtre du roumanisme de toujours, Nicolae Bălcescu dans lesquels nous, roumains, nous croyons:

«... Le sang coulera toujours jusq'à ce que la charte d'Europe se soit transformée. Les états fondés sur l'idée d'occupation, sur la violation des droits des nations, seront anéantis, les pays se réintégreront en leur liberté et la sainte alliance des peuples se sera réalisée (1850).»

ION ȚOLESCU

CUVÂNTUL ROMÂN

BASARAB

PRIVIRE ISTORICĂ

DE
G. POPA-LISSEANU
1924

NUMELE ȘI ÎNTÂII STĂPÂNITORI

Basarabia, adică țara cuprinsă între Prut, Dunăre, Marea Neagră și Nistru, având o suprafață de 44,000 km. p. și o populație de 2,800,000 locuitori, face parte integrală din trupul Moldovei. Având o desvoltare istorică, ca și cealaltă parte a Moldovei, Basarabia a trecut prin aceleași vremuri de restriște și a simțit aceleași vremuri de înălțare. Cu o obârșie comună, obârșia daco- romană, Moldovenii din stânga Prutului, la început, ca și Moldovenii din dreapta acestui râu și ca și restul Românilor din Dacia Traiană, petreceau vara în munții și în văgăunile Carpaților și se lăsau iarna cu vitele și oile lor, în șesul întins dela poalele munților.

După ce însă năvălirile popoarelor barbare dinspre miază-noapte și dinspre răsărit se împuținară, populația daco-romană se constituiră în state și se întinseră în vale Dunării și până la gurile ei, prefăcându-se în sentinelă a civilizației dela apus și miază-zi.

După cea din urmă năvălire a Tătarilor, din veacul al XIII, colonizarea văii Dunării, este un fapt îndeplinit și, dintâi, se constituesc ca stat Românii din Muntenia, în veacul al XIV, întinzându-și stăpânirea până la Marea Neagră.

Românii sub protectoratul rusesc, după o gravură veche de Jazet

Basarabie robită

de RADU GYR

Din Bugeac până'n Hotin,
bubă neagră și venin.
Din Orhei până'n liman
junghi și țeapă de catran.
Cerul supt, cu șolduri slabe,
stă'ntr'o rână pe cocioabe.
Zarea zace'nvinețită
ca o piele tăbăcită.
Mlaștinile, in pustie,
fumegă otravă vie.
Putrezi, racii și răspării
pe sub secetele țării.

Luna pare ștreang și cange, —
soarele, pe picioroange . . .
Iese foamea'n drum oloagă,
rășchirată pe mârțoagă.
și cum horcăe, beteagă,
la oblânc într'o desagă,
sună numai căpățâni
și ciolane de rumâni.
Iese foamea'n drum jegoasă,
luna-i stă pe umeri coasă.
Când rânjește,
pârjolește,
și când geme,
ca'n blesteme,
vine molima — strigoiul —
ca să joace tontoroiul.

In amurg, 'naintea porții,
văduvele-și cheamă morții.
La răspântii ca besmetici,
plâng orfanii, trențe, peteci,
umbre de sperietori
pentru corbi și pentru ciori.
La răscruci,
bătrâni năuci
scuipă scrum, oftează tuci,
își fac cruci
și trec năluci . . .

Gem căruțe spre Tighina
cu oftica și neghina.

Foame . . . pielea stă pe oasă
ca o scoarță viermănoasă.
Foame . . . pântecul se suge,
prins de șiră cu belciuge.
Foame . . . cleiul mânilor
lins de limba cânilor.

Apele din Cogâlnic
înghit stârvuri de calic,
dar la praznic venetic
joacă luna din buric . . .
Ghiare lacome, de ciumă,
prind oftatul și-l sugrumă,
și pe drumuri lungi de brumă
smulg troițele din humă.
Sub harapnice cu sfârcuri
cad bisericile'n smârcuri.
Strâmb, prin șanturi cu
nămoale,
numai cântecul de jale
mai cutează să rămâie
împăiat ca o momâie . .
Peste viață, peste țară,
boleșnița ca o fiară,
iar de-alungul și de-alatul
veneticii ca bubatul . . .

Uite, ghiara hrăpăreață
cum ne'nfulecă din viață,
și ne fură soarele.
sângele, hambarele,
ziua, diminețile,
cerul și fânețile, —
și ne lasă,
și ne lasă
numai foame și pucioasă.
și luna rânjind, cleioasă,
lângă geam proptită'n coasă.
1940

Partea de miază-zi a Moldovei de astăzi, numită și Budgeac, ajunge și ea în stăpânirea Muntenilor. Mircea Vodă cel Bătrân, din familia Basarabilor, într'un document din 1387 se numește stăpânitor nu numai peste Ungro-Valachia, peste Amlaș și Făgăraș, și peste banatul Severinului, dar și domn al " părților tătărești și al amândouă malurilor Dunării, până la Marea cea Mare". Această stăpânire a lui Mircea și a urmașilor săi din familia Basarabilor, asupra țării dela nordul gurilor Dunării, a fost atât de puternică și de solidă că, Turcii, Polonii și alți străini, și chiar Moldovenii numiau acest teritoriu " BASARABIA ", după numele domnilor din familia Basarabilor.

Basarabia era prin urmare, într'o vreme numai partea dela miază-zi a Basarabiei de azi, era numai țara Budgeacului.

Statul moldovean, care s'a format în urma statului valach din Muntenia, cuprinzând la început Bucovina de astăzi- numită Bucovina numai după răpirea ei de Austrieci - și Moldova dela Miazănoapte, se întinse repede în jos, pe văile Prutului și Nistrului și în foarte scurtă vreme Moldovenii pretinseră să aibă ei Budgeacul și, pornind război împotriva Basarabilor din Muntenia, pun stăpânire peste vechile cetăți comerciale Asprocastos, Akkerman, adică Cetatea Albă și Lycostomos, Chilia adică Gura Lupului, una așezată la gura Nistrului, cealaltă la gura Dunării. Astfel, în anul 1408, documentele ne arată stăpânitor al acestei Basarabii pe Alexandru cel Bun, domnitorul Moldovei. Si de aici înainte, țara a trecut, rând pe rând, când în mâinile Muntenilor, când în mâinile Moldovenilor. In anul 1465 Stefan cel Mare al Moldovei luă Chilia din stăpânirea domnilor munteni și-și întinse puterea asupra întregei regiuni dela nordul gurilor Dunării.

Vremurile de atunci grele, iar Turcii pătrunzând din ce în ce mai mult în inima Europei, Stefan cel Mare pierdu în 1484 amândouă fortărățele sale dela Miază-zi, și Chilia și Cetatea Albă, fiind cucerite de Turci; și-a păstrat însă stăpânirea peste întregul ținut dimprejur.

Nu numai atât, dar chiar Moldova stăpânirea peste întregul ținut dimprejur. Nu numai atât, dar chiar Moldova întreagă trecu, de bună voie, în schimbul unui haraciu anual, sub ocrotirea Porții otomane, care însă chezășuia domnilor ei o deplină putere și neatârnare.

Astfel, veacuri dearândul, n'a fost deosebire între ținuturile din stânga Prutului și cele din dreapta acestui râu, Aceiași populație locuia pe amândouă malurile, aceiași soartă o aveau toți, aceiași administrație îi cârmuia și pe unii și pe alții; aceleași zile bune și aceleași zile rele le-au dus deopotrivă toții Moldovenii.

In veacul al XVII, Împărăția otomană. fiind ajutată de năvălirea Tătarilor, înaintează spre miazănoapte și pune mâna pe cetatea Hotinului, întemeiată de domnii moldoveni, ca vamă și loc de trecere peste Nistru, fără însă să cuprindă și ținuturile din jurul acestei cetăți moldovenești și fără să se amestece în cârmuirea țării.

IVIREA RUȘILOR

In veacul următor se ivesc Rușii, care, sub conducerea țarului lor Petru cel Mare, se apropie de hotarele Moldovei. Dimitrie Cantemir, și alți domni moldoveni în urmă, se aliază cu ei, ca să câștige cetățile Chilia și Cetatea Albă, luate de Turci sub Stefan cel Mare, și Thighina și Hotinul, una pierdută în 1538 și alta în 1713.

Invoiala încheiată la 13 Aprilie 1717 între țarul Petru și principele Dimitrie Cantemir al Moldovei spune la art. 1 :" Moldova va dobândi vechile ei frontieri dela Nistru între care și Budgeacul.

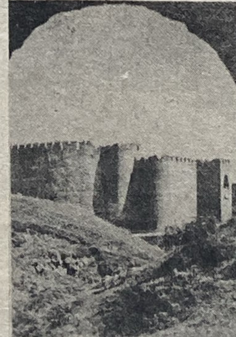
Toate cetățile fortificate îi vor rămâne ei. Deocamdată, până ce principatul va fi organizat, localitățile întărite vor fi ocupate de garnizoanele împărătești, până la restatornicirea țării, de trupele moldovenești ".

Si de fapt Moldovenii. cuceresc cu ajutorul armatelor Caterinei a II, recuceresc dela Turci, în anul 1771, Hotinul, iar sudul Basarabiei părăsit de Turci și de Tătari, intră iarași în stăpânirea Moldovei, și începe să înflorească aici din nou o viață românească.

In anul 1806 Rușii declară iarăși război Turcilor și punând stăpânire pe țările românești și împreună cu ele și pe cetățile fortificate de la Dunăre, se gândesc să-și deschidă drum spre Constatinopol, potrivi testamentului politic al lui Petru cel Mare.

RĂPIREA BASARABIEI

După îndelungate războaie care ținură timp de șase ani și în care țările românești au fost jefuite și ruinate cu totul, s'a încheiat, însfârșit, la 16, 28 Mai 1812 'Pacea dela București" prin care Padișahul Turciei și Impăratul Rusiei se înțeleg ca 'Prutul din locul unde intră în Moldova până la gurile sale și de acolo malul stâng al Dunării până la Chilia și vărsarea ei în Marea Neagră, formează frontiera celor două împărății (art. 4); partea din Moldova așezată pe malul drept al Prutului este părăsită și dată Sublimei Porți (art. 5), iar

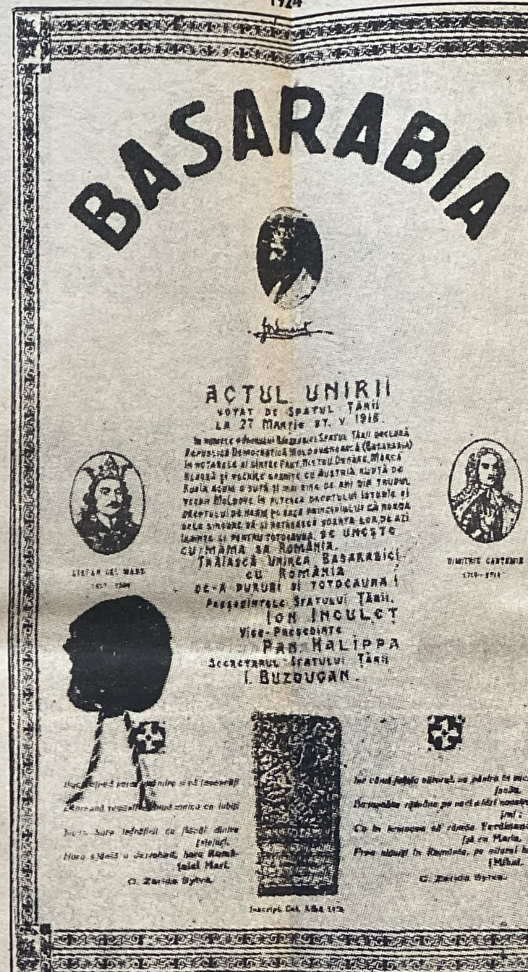

HOTIN

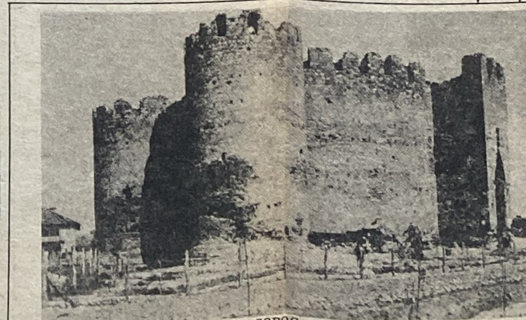
Inalta Poartă otomană lasă Curții Imperiale a Rusiei pământurile din stânga Prutului".

Această anexare de către Rusia a unei părți din Moldova era, pe deoparte fără valoare și nulă de drept, iar, pe de altă parte constituia o faptă urâtă și imorală ce dădea dovadă de anumite apucături josnice, de care avea să se rușineze însuș liberalul țar Alexandru I.

Ca dovadă despre aceasta este faptul că însuși țarul "liberator" s'a rușinat să declare în fața Apusului și a lumii creștine din Balcani că anexează o parte din Moldova și că subjugând-o o transformă în supuși ruși, ci a unui teritoriu numit BASARABIA.

N'a spus un cuvânt
Moldova desmembrată, ci
desprea Basarabia, ca și
n'ar fi știut că cu acest
se numește numai ținutu
dgeacului.
Cucerirea Basarabiei nu
sine un scop, ci numai un
Ca să ajungă însă la Co
dinopol, Rusia își dădea
că are nevoie să-și câștig
gostea popoarelor creștine
înfățișat deci, și răpirea
rabiei în folosul creștinătăți

SOROCA

ASARABIA

PRIVIRE ISTORICĂ

DE
G. POPA-LISSEANU
1924

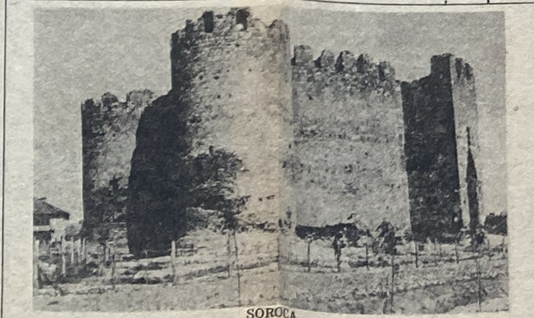
drept, iar, pe de altă parte constituia o faptă urâtă și imorală ce dădea dovadă de anumite apucături josnice, de care avea să se rușineze însuș liberalul țar Alexandru I.

Ca dovadă despre aceasta este faptul că însuși țarul "liberator" s'a rușinat să declare în fața Apusului și a lumii creștine din Balcani că anexează o parte din Moldova și că subjugând-o o transformă în supuși ruși, ci a unui teritoriu numit BASARABIA.

N'a spus un cuvânt despre Moldova desmembrată, ci numai desprea Basarabia, ca și cum n'ar fi știut că cu acest nume se numește numai ținutul Budgeacului.

Cucerirea Basarabiei nu era în sine un scop, ci numai un popas.

Ca să ajungă însă la Constandinopol, Rusia își dădea seama că are nevoie să-și câștige dragostea popoarelor creștine și a înfățișat deci, și răpirea Basarabiei în folosul creștinătății.

SOROCA

BASARABIA SUB STĂPÂNIREA RUSEASCĂ

In anul 1825, luna Noembrie, moare țarul Alexandru, iar urmașul său, Nicolae I, în anul 1828, printr'o singură trăsătură de condei, a luat dreptul de autonomie acestei provincii, și cu ia a fost isgonită și limba română din administrația țării și o politică de rusificare a fost pornită împotriva școalei, a bisericii și a tuturor așezămintelor moldovenești.

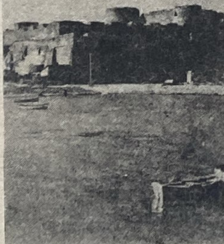
Războiul Crimeii pierdut de Ruși în fața oștilor engleze și franceze, a reparat în parte nedreptatea făcută Moldovei în 1812, redându-i din nou în 1856 cele trei județe dela gurile Dunării: Ismail, Bolgradul și Cahulul.

In 1871, după războiul franco-german, partea Basarabiei rămasă sub stăpânirea moscovită a fost organizată întocmai ca o gubernie rusească.

Vine apoi războiul ruso-turc din anul 1877-1878, câștigat de Ruși numai prin vitejia armatei române care s'a jertfit înaintea Plevnei. Dar, după sfârșitul răsboiului, cu toate măsurile de prevedere luate de guvernul român și cu toate îndatoriile luate de Ruși că nu se vor atinge de integritatea actuală a României, cele trei județe ale Basarabiei de jos au fost din nou smulse și încorporate imperiului țarilor. Astfel Basarabia, în întregimea ei, se preface în 1878 iarăș în provincie rusească și rămâne în această stare până în 1918, când se unește pe vecie cu patria-mamă.

COLONIZARILE IN BASARABIA

Dacă pupulația Basarabiei care, la anexarea țării de către Ruși, era în întregime românească a ajuns să aibă până în 1918 în jurul a 25 % străini: evrei, ucranieni, ruși, etc., aceasta se datorește în cea mai mare parte sistemului de colonizare, întrebuințat de guvernele din Petrograd. Din diferite motive și pe diferite căi, s'au introdus elemente străine în Basarabia: unii au venit ca refugiați de persecuțiile reli- religioase, alții s'au pripășit pe aici în urma diferitelor războaie, iar alții, și aceștia erau cei mai mulți, s'au introdus prin satele

CETATEA ALBA

și orașele moldovenești, fugind de recrutări. Nu puțini au fost și aceia care s'au strecurat în această provincie ca vagabonzi. Numărul acestora va fi fost destul de mare, ca guvernatorul Teodorov, el singur, a fost nevoit să expulzeze cam 48,000 de vagabonzi.

S'au adus, de asemenea, de peste Nistru locuitori agricoli, industriași, meseriași, funcționari, militari, preoți, etc.

Tot astfel, pe lângă evreii aflați în Basarabia, la anexarea ei, și care nu vorbeau decât jargonul sau limba moldovenească, s'au strecurat, cu timpul, cete întregi de evrei din Polonia și din restul Rusiei care, neștiind graiul românesc, au înmulțit numărul străinilor din această țară.

BASARABIA DUPĂ PRĂBUȘIREA TARISMULUI

Odată cu căderea Imperiului moscovit și a prăbușirii țarismului, puterea autorității rusești din Basarabia se clatină și, de sub pojghița subțire a elementului suprapus, iese la iveală cu o vigoare de nebănuit, elementul românesc autohton care caută să-și impună voința.

O telegramă oficială dela Petrograd, primită la 5 Martie 1917 și adresată tuturor autorităților, spunea că "Basarabia nu mai este sub imperiu și că de acum înainte toți se pot bucura de libertate". Ea a fost întâiul semnal că și Moldovenii au scăpat de jugul moscovit. O manifestație la 10 Martie, pe străzile Chișinăului vestea și marelui public evenimentul la care nimeni nu se aștep- tase.

REPUBLICA MOLDOVENEASCĂ

Din pricina neorânduielilor și tulburărilor de pe front și din pricina haosului politic din Rusia, până să se facă alegeri pentru Constituția rusească, s'a convocat la 20 Octombrie 1917, Intâiul Congres al tuturor Moldovenilor din Rusia, în care Congres s'au votat, cu unanimitate următoarele puncte mai importante:

1. Se formează "Republica Federativă Democratică Basarabia".
2. Basarabia se bucură de autonomie teritorială și politică.
3. Se constitue un "Sfat al Țării", pentru a administra toate treburile Basarabiei autonome.

Recunoasterea Sfatului Țării s'a făcut și de unele autorități din afară. Astfel la 23 Noembrie, Secretarul general ucrainian-recunoscut de Rusia în tratativele formale cu aliații- invită pe reprezentanții republicii moldovenesti la o consfătuire la Chiev, cu alte republici, pentru formarea unui guvern federal. La 2 Decembrie, Sfatul Țării proclamă oficial Republica democratică moldovenească, recunoscută de toate organizațiile din Basarabia și Ucraina.

Dezordinele de tot felul pricinuite de Bolșevici, după răsturnarea guvernului Kerenski, face pe Serbacev, comandantul armatei rusești de pe frontul românesc, să ceară alături cu guvernul republicii moldovenești, printr'o invitație scrisă, ca guvernul român dela Iași, să trimeată trupe în Basarabia ca să facă ordine.

Acestea trec, la 18 Ianuarie 1918, Prutul și în scurtă vreme lucrurile se normalizează.

REPUBLICA MOLDOVENEASCĂ INDEPENDENTĂ

Odată ce trupele române s'au găsit în Basarabia, apărându-i frontierele, contactul între guvernul român dela Iași și guvernul republicii moldovenești dela Chișinău devine mai strâns. Sufletul patrioților români din Basarabia sunt convinși că provincia românească de peste Prut, nu putea să mai rămână sub Rusia. In urma declarației republicii ucrainiene, provincia dintre Prut și Nistru, se proclamă la 24 Ianuarie 1918, ca Republică moldovenească indepententă.

UNIREA BASARABIEI CU ȚARA-MAMĂ

Această republică moldovenească independentă nu putea să aibă o viață trainică. Ei îi lipseau toate însușirile care asigură viața unui stat. N'avea armată, n'avea un corp diplomatic pentru legăturile internaționale și n'avea mai presus de toate, experiența unor bărbați de stat încercați. De aceia, era lucru firesc ca manifestările ce se produseseră pentru unirea cu România să se accentuieze din ce în ce mai mult. Astfel în ședința memorabilă dela 27 Martie 1918, Sfatul Țării, a hotărât "Unirea Basarabiei cu România". Această rezoluție s'a votat cu 86 voturi pentru, 3 contra și 36 abțineri.

In urma acestei hotărâri, Sfatul Țării se dizolvă, iar guvernul încredințează puterea, Parlamentului și Guvernului român din București.

Un cămin basarabean, în care astăzi viața și bucuria oamenilor sunt strânse.

ION BUZDUGAN

CĂSUȚA DELA NISTRU

Căsuță părăsită, în satul dela Nistru,
Cu ochii plânși în lacrimi și rugăciuni în șoapte,
Ce glas străin de buhă se tânguie sinistru,
Sub strașina ta veche, ca la priveghi, în noapte?

Acolo, lângă vatră, în nopți cu clar de lună,
Eu ți-am gustat lumina, cu bunii și părinții,
Dar au venit capcânii și pulbere'n furtună,
Ne-au risipit pe drumuri, în prada suferinții! . . .

La vatra ta săracă a fost lumină caldă
Și-o maică ziua 'ntreagă zorea, ca o furnică;
Azi vatra-ți este rece și focul n'o mai scaldă
Și n'auzi ciripitul în cuib de rândunică.

Și tu, bisericuță din deal, ce stai cu teamă
Și clopotele tale, de ce nu sună 'n turle
Să-ți cheme credincioșii? De ce, de ce nu-i chiamă?
Și'n nopți, de peste Nistru, ce haite prind să urle? . . .

Căsuță dela Nistru, de hoarde pângărită,
Ne-om mai vedea vre-odată, la vatra în ruine
Să-ți îngenunchi în față, icoană răstignită,
Să plâng de fericire, căsuța mea, cu tine?!

BASARABIA

PRIVIRE ISTORICĂ

DE
G. POPA-LISSEANU
1924

NUMELE ȘI ÎNTÂII STĂPÂNITORI

Basarabia, adică țara cuprinsă între Prut, Dunăre, Marea Neagră și Nistru, având o suprafață de 44,000 km. p. și o populație de 2,800,000 locuitori, face parte integrală din trupul Moldovei. Având o desvoltare istorică, ca și cealaltă parte a Moldovei, Basarabia a trecut prin aceleași vremuri de restriște și a simțit aceleași vremuri de înălțare. Cu o obârșie comună, obârșia daco- romană, Moldovenii din stânga Prutului, la început, ca și Moldovenii din dreapta acestui râu și ca și restul Românilor din Dacia Traiana, petreceau vara în munții și în văgăunile Carpaților și se lăsau iarna cu vitele și oile lor, în șesul întins dela poalele munților.

După ce însă năvălirile popoarelor barbare dinspre miază-noapte și dinspre răsărit se împuținară, populația daco-romană se constituiră în state și se întinseră în vale Dunării și până la gurile ei, prefăcându-se în sentinelă a civilizației dela apus și miază-zi.

După cea din urmă năvălire a Tătarilor, din veacul al XIII, colonizarea văii Dunării, este un fapt îndeplinit și, dintâi, se constituesc ca stat Românii din Muntenia, în veacul al XIV, întinzându-și stăpânirea până la Marea Neagră.

Partea de miază-zi a Moldovei de astăzi, numită și Budgeac, ajunge și ea în stăpânirea Muntenilor. Mircea Vodă cel Bătrân, din familia Basarabilor, într'un document din 1387 se numește stăpânitor nu numai peste Ungro-Valachia, peste Amlaș și Făgăraș, și peste banatul Severinului, dar și domn al " părților tătărești și al amândouă malurilor Dunării, până la Marea cea Mare". Această stăpânire a lui Mircea și a urmașilor săi din familia Basarabilor, asupra țării dela nordul gurilor Dunării, a fost atât de puternică și de solidă că, Turcii, Polonii și alți străini, și chiar Moldovenii numiau acest teritoriu " BASARABIA ", după numele domnilor din familia Basarabilor.

Basarabia era prin urmare, într'o vreme numai partea dela miază-zi a Basarabiei de azi, era numai țara Budgeacului.

Statul moldovean, care s'a format în urma statului valach din Muntenia, cuprinzând la început Bucovina de astăzi- numită Bucovina numai după răpirea ei de Austrieci - și Moldova dela Miazănoapte, se întinse repede în jos, pe văile Prutului și Nistrului și în foarte scurtă vreme Moldovenii pretinseră să aibă ei Budgeacul și, pornind război împotriva Basarabilor din Muntenia, pun stăpânire peste vechile cetăți comerciale Asprocastos, Akkerman, adică Cetatea Albă și Lycostomos, Chilia adică Gura Lupului, una așezată la gura Nistrului, cealaltă la gura Dunării. Astfel, în anul 1408, documentele ne arată stăpânitor al acestei Basarabii pe Alexandru cel Bun, domnitorul Moldovei. Si de aici înainte, țara a trecut, rând pe rând, când în mâinile Muntenilor, când în mâinile Moldovenilor. In anul 1465 Stefan cel Mare al Moldovei luă Chilia din stăpânirea domnilor munteni și-și întinse puterea asupra întregei regiuni dela nordul gurilor Dunării.

Vremurile de atunci grele, iar Turcii pătrunzând din ce în ce mai mult în inima Europei, Stefan cel Mare pierdu în 1484 amândouă fortărățele sale dela Miază-zi, și Chilia și Cetatea Albă, fiind cucerite de Turci; și-a păstrat însă stăpânirea peste întregul ținut dimprejur.

Nu numai atât, dar chiar Moldova stăpânirea peste întregul ținut dimprejur. Nu numai atât, dar chiar Moldova întreagă trecu, de bună voie, în schimbul unui haraciu anual, sub ocrotirea Porții otomane, care însă chezășuia domnilor ei o deplină putere și neatârnare.

Astfel, veacuri dearândul, n'a fost deosebire între ținuturile din stânga Prutului și cele din dreapta acestui râu, Aceiași populație locuia pe amândouă malurile, aceiași soartă o aveau toți, aceiași administrație îi cârmuia și pe unii și pe alții; aceleași zile bune și aceleași zile rele le-au dus deopotrivă toții Moldovenii.

In veacul al XVII, împărăția otomană. fiind ajutată de năvălirea Tătarilor, înaintează spre miazănoapte și pune mâna pe cetatea Hotinului, întemeiată de domnii moldoveni, ca vamă și loc de trecere peste Nistru, fără însă să cuprindă și ținuturile din jurul acestei cetăți moldovenești și fără să se amestece în cârmuirea țării.

Românii sub protectoratul rusesc, după o gravură veche de Jazet

Basarabie robită

de RADU GYR

Din Bugeac până'n Hotin,
bubă neagră și venin.
Din Orhei până'n liman
junghi și țeapă de catran.
Cerul supt, cu șolduri slabe,
stă'ntr'o rână pe cocioabe.
Zarea zace'nvinețită
ca o piele tăbăcită.
Mlaștinile, în pustie,
fumegă otravă vie.
Putrezi, racii și răspării
pe sub secetele țării.

Luna pare ștreang și cange, —
soarele, pe picioroange . . .
Iese foamea'n drum oloagă,
rășchirată pe mârțoagă.
și cum horcăe, beteagă,
la oblânc intr'o desagă,
sună numai căpățâni
și ciolane de rumâni.
Iese foamea'n drum jegoasă,
luna-i stă pe umeri coasă.
Când rânjește,
pârjolește,
și când geme,
ca'n blesteme,
vine molima — strigoiul —
ca să joace tontoroiul.

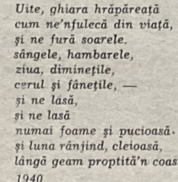
In amurg, 'naintea porții,
văduvele-și cheamă morții.
La răspântii ca besmetici,
plâng orfanii, trențe, peteci,
umbre de sperietori
pentru corbi și pentru ciori.
La răscruci,
bătrâni năuci
scuipă scrum, oftează tuci,
își fac cruci
și trec năluci . . .

Gem căruțe spre Tighina
cu oftica și neghina.

Foame . . . pielea stă pe oasă
ca o scoarță viermănoasă.
Foame . . . pântecul se suge,
prins de șiră cu belciuge.
Foame . . . cleiul mânilor
lins de limba cânilor.

Apele din Cogâlnic
înghit stârvuri de calic,
dar la praznic venetic
joacă luna din buric . . .
Ghiare lacome, de ciumă,
prind oftatul și-l sugrumă,
și pe drumuri lungi de brumă
smulg troițele din humă.
Sub harapnice cu sfârcuri
cad bisericile'n smârcuri.
Strâmb, prin șanturi cu
nămoale,
numai cântecul de jale
mai cutează să rămâie
împăiat ca o momâie . .
Peste viață, peste țară,
boleșnița ca o fiară,
iar de-alungul și de-alatul
veneticii ca bubatul . . .

Uite, ghiara hrăpăreață
cum ne'nfulecă din viață,
și ne fură soarele.
sângele, hambarele,
ziua, diminețile,
cerul și fânețile, —
și ne lasă,
și ne lasă
numai foame și pucioasă.
și luna rânjind, cleioasă,
lângă geam proptită'n coasă.
1940

IVIREA RUȘILOR

In veacul următor se ivesc Rușii, care, sub conducerea țarului lor Petru cel Mare, se apropie de hotarele Moldovei. Dimitrie Cantemir, și alți domni moldoveni în urmă, se aliază cu ei, ca să câștige cetățile Chilia și Cetatea Albă, luate de Turci sub Stefan cel Mare, și Thighina și Hotinul, una pierdută în 1538 și alta în 1713.

Invoiala încheiată la 13 Aprilie 1717 între țarul Petru și principele Dimitrie Cantemir al Moldovei spune la art. 1 :" Moldova va dobândi vechile ei frontieri dela Nistru între care și Budgeacul. Toate cetățile fortificate îi vor rămâne ei. Deocamdată, până ce principatul va fi organizat, localitățile întărite vor fi ocupate de garnizoanele împărătești, până la restatornicirea țării, de trupele moldovenești ".

Si de fapt Moldovenii. cuceresc cu ajutorul armatelor Caterinei a II, recuceresc dela Turci, în anul 1771, Hotinul, iar sudul Basarabiei părăsit de Turci și de Tătari, intră iarăși în stăpânirea Moldovei, și începe să înflorească aici din nou o viață românească.

In anul 1806 Rușii declară iarăși război Turcilor și punând stăpânire pe țările românești și împreună cu ele și pe cetățile fortificate de la Dunăre, se gândesc să-și deschidă drum spre Constatinopol, potrivi testamentului politic al lui Petru cel Mare.

RĂPIREA BASARABIEI

După îndelungate războaie care ținură timp de șase ani și în care țările românești au fost jefuite și ruinate cu totul, s'a încheiat, însfârșit, la 16, 28 Mai 1812 "Pacea dela București" prin care Padișahul Turciei și Împăratul Rusiei se înțeleg ca "Prutul din locul unde intră în Moldova până la gurile sale și de acolo malul stâng al Dunării până la Chilia și vărsarea ei în Marea Neagră, formează frontiera celor două împărății (art. 4); partea din Moldova așezată pe malul drept al Prutului este părăsită și dată Sublimei Porți (art. 5), iar

HOTIN

Inalta Poartă otomană lasă Curții Imperiale a Rusiei pământurile din stânga Prutului".

Această anexare de către Rusia a unei părți din Moldova era, pe deoparte fără valoare și nulă de drept, iar, pe de altă parte constituia o faptă urâtă și imorală ce dădea dovadă de anumite apucături josnice, de care avea să se rușineze însuș liberalul țar Alexandru I.

Ca dovadă despre aceasta este faptul că însuși țarul "liberator" s'a rușinat să declare în fața Apusului și a lumii creștine din Balcani că anexează o parte din Moldova și că subjugând-o o transformă în supuși ruși, ci a unui teritoriu numit BASARABIA. N'a spus un cuvânt despre Moldova desmembrată, ci numai desprea Basarabia, ca și cum n'ar fi știut că cu acest nume se numește numai ținutul Budgeacului.

Cucerirea Basarabiei nu era în sine un scop, ci numai un popas.

Ca să ajungă însă la Constandinopol, Rusia își dădea seama că are nevoie să-și câștige dragostea popoarelor creștine și a înfățișat deci, și răpirea Basarabiei în folosul creștinătății.

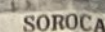
BASARABIA

ACTUL UNIRII
VOTAT DE SFATUL ȚĂRII
LA 27 MARTIE ST. V. 1918

CU MAMA SA ROMÂNIA.
TRĂIASCĂ UNIREA BASARABIEI CU ROMÂNIA
DE-A PURURI ȘI TOTDEAUNA!
PREȘEDINTELE SFATULUI ȚĂRII
ION INCULEȚ
VICE-PREȘEDINTE
PAN. HALIPPA
SECRETARUL SFATULUI ȚĂRII
I. BUZDUGAN.

DIMITRIE CANTEMIR

SOROCA

BASARABIA SUB STĂPÂNIREA RUSEASCĂ

In anul 1825, luna Noembrie, moare țarul Alexandru , iar urmașul său, Nicolae I, în anul 1828, printr'o singură trăsătură de condei, a luat dreptul de autonomie acestei provincii, și cu ia a fost isgonită și limba română din administrația țării și o politică de rusificare a fost pornită împotriva școalei, a bisericii și a tuturor așezămintelor moldovenești.

Războiul Crimeii pierdut de Ruși în fața oștilor engleze și franceze, a reparat în parte nedreptatea făcută Moldovei în 1812, redându-i din nou în 1856 cele trei județe dela gurile Dunării: Ismail, Bolgradul și Cahulul.

In 1871, după războiul franco-german, partea Basarabiei rămasă sub stăpânirea moscovită a fost organizată întocmai ca o gubernie rusească.

Vine apoi războiul ruso-turc din anul 1877-1878, câștigat de Ruși numai prin vitejia armatei române care s'a jertfit înaintea Plevnei. Dar, după sfârșitul răsboiului, cu toate măsurile de prevedere luate de guvernul român și cu toate îndatoriile luate de Ruși că nu se vor atinge de integritatea actuală a României, cele trei județe ale Basarabiei de jos au fost din nou smulse și încorporate imperiului țarilor. Astfel Basarabia, în întregimea ei, se preface în 1878 iarăș în provincie rusească și rămâne în această stare până în 1918, când se unește pe vecie cu patria-mamă.

COLONIZARILE IN BASARABIA

Dacă pupulația Basarabiei care, la anexarea țării de către Ruși, era în întregime românească a ajuns să aibă până în 1918 în jurul a 25 % străini: evrei, ucranieni, ruși, etc., aceasta se datorește în cea mai mare parte sistemului de colonizare, întrebuințat de guvernele din Petrograd. Din diferite motive și pe diferite căi, s'au introdus elemente străine în Basarabia: unii au venit ca refugiați de persecuțiile relireligioase, alții s'au pripășit pe aici în urma diferitelor războaie, iar alții, și aceștia erau cei mai mulți, s'au introdus prin satele

CETATEA ALBA

și orașele moldovenești, fugind de recrutări. Nu puțini au fost și acela care s'au strecurat în această provincie ca vagabonzi. Numărul acestora va fi fost destul de mare, ca guvernatorul Teodorov, el singur, a fost nevoit să expulzeze cam 48,000 de vagabonzi.

S'au adus, de asemenea, de peste Nistru locuitori agricoli, industriasi, meseriași, funcționari, militari, preoți, etc.

Tot astfel, pe lângă evreii aflați în Basarabia, la anexarea ei, și care nu vorbeau decât jargonul sau limba moldovenească, s'au strecurat, cu timpul, cete întregi de evrei din Polonia și din restul Rusiei care, nestiind graiul românesc, au înmulțit numărul străinilor din această țară.

BASARABIA DUPĂ PRĂBUȘIREA TARISMULUI

Odată cu căderea Imperiului moscovit și a prăbușirii țarismului, puterea autorităților rusești din Basarabia se clatină și, de sub pojghița subțire a elementului suprapus, iese la iveală cu o vigoare de nebănuit, elementul românesc autohton care caută să-și impună voința.

O telegramă oficială dela Petrograd, primită la 5 Martie 1917 și adresată tuturor autorităților, spunea că "Basarabia nu mai este sub imperiu și că de acum înainte toți se pot bucura de libertate". Ea a fost întâiul semnal că și Moldovenii au scăpat de jugul moscovit. O manifestație la 10 Martie, pe străzile Chișinăului vestea și marelui public evenimentul la care nimeni nu se aștepptase.

REPUBLICA MOLDOVENEASCĂ

Din pricina neorânduielilor și tulburărilor de pe front și din pricina haosului politic din Rusia, până să se facă alegeri pentru Constituția rusească, s'a convocat la 20 Octombrie 1917, Intâiul Congres al tuturor Moldovenilor din Rusia, în care Congres s'au votat, cu unanimitate următoarele puncte mai importante:

1. Se formează "Republica Federativă Democratică Basarabia".
2. Basarabia se bucură de autonomie teritorială și politică.
3. Se constitue un " Sfat al Țării ", pentru a administra toate treburile Basarabiei autonome.

Recunoasterea Sfatului Țării s'a făcut și de unele autorități din afară. Astfel la 23 Noembrie, Secretarul general ucrainian-recunoscut de Rusia în tratativele formale cu aliații- invită pe reprezentanții republicii moldovenesti la o consfătuire la Chiev, cu alte republici, pentru formarea unui guvern federal. La 2 Decembrie, Sfatul Țării proclamă oficial Republica democratică moldovenească, recunoscută de toate organizațiile din Basarabia și Ucraina.

Dezordinele de tot felul pricinuite de Bolșevici, după răsturnarea guvernului Kerenski, face pe Serbacev, comandantul armatei rusești de pe frontul românesc, să ceară alături cu guvernul republicii moldovenești, printr'o invitație scrisă, ca guvernul român dela Iași, să trimeată trupe în Basarabia ca să facă ordine.

Acestea trec, la 18 Ianuarie 1918, Prutul și în scurtă vreme lucrurile se normalizează.

REPUBLICA MOLDOVENEASCĂ INDEPENDENTĂ

Odată ce trupele române s'au găsit în Basarabia, apărându-i frontierele, contactul între guvernul român dela Iași și guvernul republicii moldovenești dela Chișinău devine mai strâns. Sufletul patrioților români din Basarabia sunt convinși că provincia românească de peste Prut, nu putea să mai rămână sub Rusia. In urma declarației republicii ucrainiene, provincia dintre Prut și Nistru, se proclamă la 24 Ianuarie 1918, ca Republică moldovenească indepentență.

UNIREA BASARABIEI CU ȚARA-MAMĂ

Această republică moldovenească independentă nu putea să aibă o viață trainică. Ei îi lipseau toate însușirile care asigură viața unui stat. N'avea armată, n'avea un corp diplomatic pentru legăturile internaționale și n'avea mai presus de toate, experiența unor bărbați de stat încercați. De aceia, era lucru firesc ca manifestările ce se produseseră pentru unirea cu România să se accentueze din ce în ce mai mult. Astfel în ședința memorabilă dela 27 Martie 1918, Sfatul Țării, a hotărât "Unirea Basarabiei cu România". Această rezoluție s'a votat cu 86 voturi pentru, 3 contra și 36 abțineri.

In urma acestei hotărâri, Sfatul Țării se dizolvă, iar guvernul încredințează puterea, Parlamentului și Guvernului român din București.

Un cămin basarabean, în care astăzi viața și bucuria oamenilor sunt strânse.

ION BUZDUGAN

CĂSUȚA DELA NISTRU

Căsuță părăsită, în satul dela Nistru,
Cu ochii plânși în lacrimi și rugăciuni în șoapte,
Ce glas străin de buhă se tânguie sinistru,
Sub strașina ta veche, ca la priveghi, în noapte?

Acolo, lângă vatră, în nopți cu clar de lună,
Eu ți-am gustat lumina, cu bunii și părinții,
Dar au venit capcânii și pulbere'n furtună,
Ne-au risipit pe drumuri, în prada suferinții! . . .

La vatra ta săracă a fost lumină caldă
Și-o maică ziua 'ntreagă zorea, ca o furnică;
Azi vatra-ți este rece și focul n'o mai scaldă
Și n'auzi ciripitul în cuib de rândunică.

Și tu, bisericuță din deal, ce stai cu teamă
Și clopotele tale, de ce nu sună 'n turle
Să-ți cheme credincioșii? De ce, de ce nu-i chiamă?
Și'n nopți, de peste Nistru, ce haite prind să urle? . . .

Căsuță dela Nistru, de hoarde pângărită,
Ne-om mai vedea vre-odată, la vatra în ruine
Să-ți îngenunchi în față, icoană răstignită,
Să plâng de fericire, căsuța mea, cu tine?!

BESSARABIA A ROMANIAN LAND

THE ACT OF REUNION

Resolution of the "Sfatul Tarii" (Bessarabian State Council)

27th March, 1918
in CHISINAU (KISHINEV)

In the name of people of Bessarabia, the Sfatul Tarii proclaimes : " The Moldavian Democratic Republic (Bessarabia) whithin its boundaries of Pruth,the Dniester, the Dnube, the Black Sea and its frotier with Austria; torn by Russia a little over 100 years ago from the body politic of old Moldavia; by virtue of its historic and national rights in accordance with the principle that the people alone must decide their own fate; from now on, and for ever, unites with its mother country, Romania. "

Declaration by the Ukrainian "Rada" (Ukrainian General Council)

26th June, 1919
in KIEV

The Ukranian goverment declare:

That do not wish to question the present frontier between the two states (the Ukraine and Romania) in any way, and consider the river Dniester as a permanent frotier between them.

The Ukraianian goverment wish to establish the best neighbourly relations along this frontier.

The land between the Dniester and the Pruth, known today as Bessarabia, was part of the principality of Moldavia, which became an independent State in the fourteenth century. This Principality extended from the Carpathians to the Dniester and the Black Sea. It was inhabited in those days by a sparse but homogeneous Romanian population.

The Romanian princes, who ruled over it, successfully fortified their frontier on the Dniester against the Tartars, who frequently raided the country from just across the river, where they had settled in the course of the thirteenth century.

The ruins of these fortified cities - Hotin, Soroca, Tighina, and Cetatea-Alba- are still standing today on the western bank of the Dniester. They bear witness to the presence of Romanians in this land and their effective rule over it during the Middle Ages.

At that time Russia was divided into several Principalities under the domination of the Tartars. The Duchy of Moscow only became independent in the second half of the fifteenth century, under Ivan III.

WHY BESSARABIA?

Before 1812 there was no separate province of "Bessarabia", or, rather, the land between the rivers Pruth and Dniester had no special name. It was an integral part of Moldavia.

The origin of the name must be sought a long way back, in the years of the establishment of the Romanian Principalities. The first such Principality was founded in 1330 by the ruling family of the Bessarabs. It included, besides what was later to be known as Wallachia, the southern part of the territory between the Dniester and the Pruth with the two famous fortresses of Lycostomo (Chilia) and Moncastro (Cetatea-Alba).

The establishment of the other Romanian Principality -Moldavia- followed soon after, in 1359, its frontiers being Dniester in the east and the dominion of the Bessarabs in the south. The Moldavian princes soon realised that is was imperative for the defence of their country that they should control these two fortresses.

As early as 1412 the Treaty of Lublau with Poland listed them as Moldavian territory. Since then the land surrounding them has often been referred to as Bessarabia, in deference to its previous rulers.

During the next three centuries Moscow's power expanded westwards. By 1792 Russia had arrived on the Dniester, thus establishing direct contact with Moldavia. But her aim was Constantinople and an outlet to the "warm" sea, the Mediterranean.

Map of the Romanian principalities by H. Moll. London, circa 1700. The British Museum.

RUSSIA CROSSED THE DNIESTER

In 1806 Russia declared war on Turkey. It was the fifth Russo-Turkish was for control of the Black Sea. Russian troops invaded Moldavia and occupied it. They only withdrew after the Treaty of Bucharest on May 28, 1812. Defeated Turkey "ceded" to Russia all the Moldavian territory between the Dniester and the Pruth. To distinguish it from the rest of Moldavia the Russians gave this whole area the now official name of Bessarabia.

The relationship between Moldavia and Turkey was one of suzerainty. Moldavia preserved her independence. Turkey was under obligation to protect her against foreign aggression. She had no right to give away "the smallest parcel of Moldavian territory."

19th CENTURY "SWOPS"

Defeated by the British, French, and Turkish alliance in the Crimean War, Russia was forced to hand over to Moldavia three districts in Southern Bessarabia in 1856. Once again victorious in the 1877-8 Russo-Turkish war, Moscow insisted on reincorporating them, in spite of the significant, possibly decisive military help she received from the Romanians at a critical moment of the war.

The Congress of Berlin confirmed this annexation over the vigorous protests of the Romanian delegation. Now in total command, the Moscow government subjected the province to intense Russification.

THE REVOLUTION

The Russian Revolution of 1917 and the Wilsonian principles, raised the question of political self-determination for all the subject peoples of the Russian Empire. The Romanians of Bessarabia had no ties of blood, or tongue with the Russian people. At the first opportunity they broke away.

The Kerensky revolution started in Petrograd in February, 1917. As early as March the autonomy of Bessarabia was recognised by the Central Government. In the months that followed, a rumour that the Republic of Ukraine intended to annex Bessarabia was denied by the Ukrainian Rada.

The autonomy of Bessarabia being thus effectively established and officially confirmed, both by the Central Government and by the Government of Kiev, the Bessarabian leaders appointed a committee to organise the Sfatul Tarii (the Bessarabian Parliament). A mommoth congress was held on October 20, 1917, and the representatives of all parties and ethnical groups set up the Sfatul Tarii.

On October 25, 1917, the Bolshevik Revolution broke out. The authority of the Central Government ceased to be exercised in Bessarabia. During the night of January 23-24, 1918, the Sfatul Tarii decided unanimously that the Bessarabian Republic should be an independent state.

Two months later the Sfatul Tarii voted Bessarabia's union with Romania with 86 votes against three and 36 abstentions.

This act was given formal recognition by the Allies, and was confirmed by the Paris Treaty on October 20, 1920.

By signing the Briand-Kellog Pact, in 1929, the USSR implicitly recognised Bessarabia's reunion with Romania.

A RUSSIAN TRADITION

The secret protocol of the Molotov-Ribbentrop pact of August 23, 1931, opened the way to Russia's second conquest of Bessarabia.

On June 26, 1940, the Romanian Government received an ultimatum demanding the cession of Bessarabia and Northern Bucovina.

Romania was completely isolated; France occupied by the German armies; Britain threatened with invasion. There was no alternative but to give in.

In their reply the Romanian Government stressed that - faced with insuperable force and in the interest of maintaining peace- the territories claimed were only being evacuated and not ceded.

After the war, in spite of repeated assurances of non - intervention in Romanian internal affairs, the Soviet Union quickly imposed a Communist-controlled Government on Romania. Bessarabia, Northern Bucovina and the Herta district west of the Pruth, totalling a territory of 19,595 square miles, with 3,915,000 inhabitants in 1940 were incorporated into the Soviet Union.

THE RUSSIAN ANNEXATION

130 years earlier Napoleon and the Tsar Alexander I agreed that Russia and France, between them, should confiscate all "Turkish" provinces in Europe.

Napoleon's instructions to Caulaincourt, his ambassador at the Russian court, specifically state: "The Emperor does not strongly oppose the occupation of Moldavia and Wallachia by the Russians" because "the personal interest of the Russian Emperor is to have land at his disposal to distribute among his officers; it is necessary for him to be able to pride himself as his predecessors prided themselves, on having enlarged the Empire".

This indifference of Napoleon's to the fate of these Balkan states was tantamount to inviting Russia to annex them. And so, in 1812, Bessarabia was first seized.

In 1940, Hitler, another potential ruler of Europe, also showed his indifference to the fate of Bessarabia, and for the second time, the invitation to Russia was taken up - this time by the Soviet Union.

PROBLEMA BASARABIEI ÎN CONGRESUL STATELOR UNITE

Pe data de 9 Decembrie 1975 reprezentantul Larry Mc Donald din Georgia, a ridicat problema Basarabiei în Congresul American, cu care ocazie a introdus în " Congressional Record " prima parte a lucrării Prof.Dr.Nicole Dima intitulată " The Bessarabian question ".

Partea doua a lucrării a fost introdusă și citită pe data de 13 Mai 1976, pe care o reproducem în întregime mai jos.

CONGRESSIONAL RECORD E 2562

HON. LARRY McDONALD
OF GEORGIA

THE BESSARABIAN QUESTION PART II

IN THE HOUSE OF REPRESENTATIVES

Thursday, May 13, 1976

Mr. McDONALD of Georgia. Mr. Speaker, on December 9, 1975, on page E656 of the CONGRESSIONAL RECORD, I previously placed an item relative to the very complex Bessarabian problem as it affects Soviet and Romanian attitudes. Part II of this discussion by Prof. Nicholas Dima deals with the elaborate attempts by the Soviet Union to prove that there is a separate Moldavian nationality, when in fact it is only Romanian. The article follows:

The Bessarabian Question - Part II

(by Nicholas Dima)

Based upon research in the fields of linguistics, literature, folk art, history and social reality one can conclude that there is no distinctive Moldavian nationality. The real nationality identification of the indigenous population of Moldavia is Romanian, though this is not explicitly stated in the Soviet press. The so-called Moldavian nationality was advanced the Soviet authorities as a justification of the annexation of the former Romanian province. It is therefore contended here that problems stemming from the contradiction between the reality of nationality identity and its official Soviet representation are to be expected to an even greated degree in the future, and eventually Bessarabia will become again an open international territorial conflict-problem between Romania and the USSR. To a certain degree, the conflict will be complicated at that time by an awakening Ukraine nationalism, unjustifiably in Romanian eyes, laying claim to some parts of the former Romanian province.

This conclusion of the resurfacing of the Bessarabian Question is based upon: (1) The growing national feeling of Moldavians as Romanians; (2) The growing interest of Romania in its former province and inhabitants; and (3) The new ferment of human rights and national rights in the Soviet Union itself, which will eventually lead to the self-determination of many Soviet nationalities.

The new generation of young Moldavians, is more educated, more awar of its Romanian heritage and has less fear of the Soviet regime. This generation is searching feverishly for its past and future. There are numerous examples of fervent activity in this respect. A publishing house, for example, recently issued an album of 500 folk songs, of which 449 are Moldavian, the others being songs of other ethnic groups of the MSSR. The author of a review article concerning this collection notes that such a work has not been published since the nineteenth century, when the first collection of Moldavian songs was published in Iasi. Again, the author does not mention that Iasi is the historical capital of the Romanian province of Moldavia. Further, the author lists scores of names of folk songs such as "doina", "miorita", "sirba", "batuta" and many others, all of them Romanian. Most of these are so generally Romanian in character that not one of the Romanian provinces could claim them as their own. Yet, they are presented here as Moldavian."

At the same time, there are hundreds of institutions, schools and ensembles in the Moldavian SSR which have pure Romanian names. Hardly any of them have a special connection with Soviet Moldavia. For example, the Pedogogical Institute in Kishinev is called "Ion Creanga": the corresponding institution in Beltsi is "Alexandru Russo," and the Kishinev School of Art is named "G. Muzicescu"; all three named after leading Romanian intellectuals. The popular folk ensembles also all have Romanian names such as "Vinuletul", "Fluerasul", "Lautarul", "Martisorul" and the like. Consequently, the Romanian presence is steadily growing in the Moldavian SSR.

There is a definite trend toward nationality self-assertion in Soviet Moldavin, although the new intellectuals seem to be very careful not to be accused of Romanian irredentism. Furthermore, the new generation of young writers is more outspoken. A young poet writes with pride of his love for Moldavia and an established novelist makes one of his characters say that she wants her children to have Moldavian names, and gives as examples the most common Romanian ones.

Increasingly, Moldavian names appear among writers, theater people, movie producers and even in the Moldavian Academy, and their problems bring them much closer to the Romanian preoccupations than the Soviet ones. Publications of the last years including a Moldavian encyclopedia dictionary, Latin grammars, direct translations from the French, and the first Moldavian linguistic atlas, based not only of fieldwork in the Moldavian villages but also in the Northern Caucasus, in Central Asia, in the Omsk region of West Siberia, and in the Far East, where they have been deported during Stalin's years and later. Buried in the back of a recent issue of NISTRU is a reproduction of a book cover on the Romanian author Eminescu, printed in Latin characters in Bucharest. There is a new generation preoccupied with new problems; they likewise pose new problems for the Soviet regime.

It appears from evidence available in the local Moldavian press that the young intellectuals have struggled for many years to impose a literary language and nationality recognition from within, although to date only as "Moldavian" and not Romanian.

This generation of more outspoken Romanians will soon make Bessarabia an international territorial problem. At the same time there is a growing Romanian interest in Bessarabia, though not yet officially stated as such, Romanian books are sent to Bessarabia; direct contacts are more common than in the past; indirect allusions appear in the Bucharest press and there is rumor of growing discusisions about Bessarabia among officials. Actually, no Romanian can forget the fate of more than 3 million compatriots twice enslaved: both by communism itself and as a national minority by Soviet Russia. Recently, probably as a response to the movie about Cantemir made by Soviet Moldavia, the Bucharest movie makers produced a long artistic movie about Cantemir's life, stressing Cantemir's writings about the common origin of all Romanians and the need for their union. Al these have also influenced Moldavian thinking.

Along the same lines, a strong Romanian influence is exerted upon Moldavians through external channels, including the recently built radio and television stations at Iasi, near the Soviet border, which covers all of Soviet Moldavia with Romanian programs, incluencing them further.

Lastly, the USSR itself is confronted with severe problems at home and abroad. Former Tsarist Russia, disguised today under a new name is a real superpower, but not strong enough to face the western world and China at the same time, and problems are coming. In addition the new socio-economic Soviet development which gave birth to an entire new generation of educated non - Russians, more and more ethnically oriented, and more demanding with the Kremlin's leaders. Furthermore, and probably most important, there is increasing struggle for human rights in Russia, an increasing struggle for the self-asertion of different nationalities and a new seed of christian revival among Russians themselves.

Russia gave mankind great men in the past. At present great Russians such as Solzhnitsyn, Sakharov, Amalrik and others let us hope for a future Russian psychological change. If the Russian people listen to them and Russia stops oppressing other peoples, gives up her colonial empire from Moldavia to Estonia, and from Georgia to Central Asia, and becomes free herself, Russia will greatly help the christian rebirth of Europe and probably the spiritual rebirth of all our troubled world. If Russia does not understand this, then internal forces will eventually make the Russian - USSR- colonial empire what the Portuguese colonial empire is today and the world will watch it as an unique show of territorial disintegration.

The Kremlin's attempts to foster a new Soviet nationality has failed as it has failed in trying to foster a new Moldavian nationality, or a Soviet Estonian or Ukrainian. Local ethnic forces are stronger than distant political goals in the USSR. Most Soviet nationalities identify with their language, culture, history and territory and not with the USSR - a prison of nationalities.

At the beginning of this century the responsible intellectuals of the western world had understood that the Austro-Hungarian Empire was a prison of nationalities, condemning her very existence. At present, responsible western intellectuals, leaders, researchers and professors would have to understwnd and speak out there there is no reason for the USSR to be a similar power. If there is a free Switzerland, there should be a free Armenia and Latvia. Responsible western people should thus give a hand to such great people as Sozhenitsyn and help the Russians gain true freedom. Then, we may become again a free Romania, free Poland, Ukraine, . . . a world free of Russian communism and imperialism.

CONTINUITATEA SPIRITULUI ROMÂNESC ÎN BASARABIA

Miron BUTARIU

In anul 1918, profesorul Nicolae Iorga a reprodus într'o broșură, cinci articole semnificative, publicate și scrise de el, în gazeta Neamul Românesc, pentru a face dovada că spiritul românesc din Basarabia, n'a dispărut în cursul celor 106 ani de subjugare rusească a acestei provincii românești. In încheierea acestei broșuri Nicolae Iorga scrie ..."A urmat o epocă de socialism în Basarabia. Tineretul a fost cuprins de această mișcare. Dar orice agitație la un popor supus, ori pentruce idei ar porni, duce neapărat pe nesimțite, la rana cea adevărată și la durerea cea mare. Așa s'a întâmplat și cu Basarabia. Deci ceiace a eliberat-o n'a fost această sgomotoasă imitare superficială a socialismului străin, ci adâncă desvoltare organică, care a eșit în vremea sa și în față și tinde a-l înlocui cu totul."

Dupăcum în trecut așa și acum, spiritul românesc din Basarabia, în ciuda strădușnțelor autorităților comuniste sovietice de a-l stârpi, continuă să domine viața de toate zilele a oamenilor. O dovadă grăitoare în această privință a venit recent de tot. In luna Octombrie Dr. Mihail Bruchiș, care a scăpat decurând din Rusia, a dat un interviev, care s'a publicat în gazeta Revista Mea din Tel Aviv, Israel, în luna Octombrie 1976. Interviewul a fost reprodus în parte de Buletinul Presa Liberă Română din Londra (Volum XXI, Nr. 41 din 14 Noembrie 1976) Declarațiile făcute de Dr. Bruchiș în acest interviu au deosebită și semnificativă importanță, pentrucă el este doctor în științe politice (istorie); fost șef al secției de istorie a Institutului de Marxism- Leninism de pe lângă Comitetul Central al Partidului Comunist din Uniunea Sovietică. Intre altele el a spus: ..."faptul că România revendică - în mod tacit, la prima vedere, Basarabia; că aceasta revendicare este bazată pe adevărul istoric și că poporul român este educat de autorii români în spiritul întregirii neamului românesc, adecă al unirii definitive (al unirii celei mai mari în anul 1918, adecă al României în hotarele Daciei antice), dovedește că această

Continuare în pag. 17

Malul Nistrului la Naslaucea, în județul Soroca

DR. ION VALERIU EMILIAN

SEPTAUGENAR

Alexandru S. MORARU

La 14 Decembrie 1976 d-l Ion Valeriu Emilian a împlinit vârsta de 70 de ani. Să vi-l prezentăm? Nu-i nevoie. D-l Ion V. Emilian s'a prezentat singur, și anume prin activitatea sa. De la vârsta de 16 ani îl întâlnim pe baricade. L-am întâlnit în România ca avocat, ca deputat, ca prefect, scriitor, editor și luptător anticomunist. L-am întâlnit pe frontul din răsărit ca ofițer și tată al soldaților. Tot pe baricade l-am întâlnit în exil ca scriitor, publicist și tribun.

A făcut campania anticomunistă în Rusia cu conștiința împăcată că luptă pentru o cauză dreaptă, că luptă contra celui mai înverșunat dușman, nu numai al României, ci al întregei omeniri, fapt care s'a confirmat și se confirmă încă. Uniunea Sovietică, pe numele cel mic, Rusia, este dușmanul de moarte al poporului român. Pe vremuri veneau și ne jefuiau în numele creștinismului, apoi ne-au jefuit spunându - ne că ne desrobesc, iar în secolul nostru au venit, iarăși să ne salveze, în numele unei doctrine perimate născută în secolul trecut.

Acolo în răsărit, adică pe front și-a făcut doi prieteni în calul și țăranul român. Pe acești doi prieteni septuagenarul Ion. V. Emilian îi imortalizează mai târziu în lucrarea sa "Les cavaliers de l'Apocaliypse".

Il cunosc de peste 20 de ani. In acest timp i-am ascultat nenumărate cuvântări, am discutat ore întregi și am ajuns la convingerea că septuagenarul Ion V. Emilian s'a născut să fie apărător și în acelaș timp procuror.

A apărat și stimat țăranul român, acela, care era constient că "trebuie să-și apere țara și glia", o parte cotropită iar cealaltă în perspectiva de a fi convertită. Acel țăran nu plecase la luptă să se laude, ci să lupte. A luptat în condiții grele. Si-a căpătat admirație și respect la tovarășul de luptă, la soldatul german. Ambii aveau misiunea să apere Europa de barbaria comunistă. D-l Ion V. Emilian a arătat totdeauna respect mare față de acel "ION", acel necunoscut ce se bătea pe front, în timp ce la București, "domnișori", aciuiți pe la sedentară sau mobilizați pe loc, se jucau de-a trădarea colectând și transmițând dușmanului informații, ca acesta să doboare câți mai mulți IONI și dușmanul să vină cât mai repede ca să le ocupe țara. De aceia d-l Ion V.Emilian nu poate uita nici trădarea dela 23 August și nici pe trădători.

Este de înțeles- așa ne relatează d-l Ion V.Emilian- că la acea vreme aflând că se urzește trădarea, a alergat înebunit la toate porțile. Ajuns și la ambasada germană află din gura unui mare funcționar "știm că există un plan despre care Moscova stie încă dela 3 Iulie 1944". Neputincios în fața situației, dealtfel ca toți românii cinstiți și constienți, este martorul ocular al loviturii dela 23 August 1944. Colonelul Dămăceanu ducea la îndeplinire planul trădării făurit la palat. Atunci, la începutul celei mai lungi zile din istoria poporului român, din ordinul regelui Mihai este arestat mareșalul Ion Antonescu, acel comandant de oști care la 22 Iunie 1941 ordonase soldatului român "treceți Prutul și dezrobiți pe frații voștri" . . Din ordinul regelui, Antonescu este arestat și predat spionului comunist, inginerul Ceaușu, pe nume conspirativ, și Emil Bodnăraș, pe nume adevărat. La acea dată Ion V. Emilian nu s'a putut opune. Restul vieții însă și-l pune și și-l închină în slujba acestei zile. De atunci se transformă în tribun, apără drepturile poporului român și devine acuzatorul public al actului dela 23 August 1944. In lungul exil a trecut peste multe. A iertat multe. A trecut cu vederea multe. N'a uitat însă trădarea și pe trădători. Pe aceștia i-a combătut în scris și cu cuvântul. Pe aceștia i-a infierat în paginile ziarului "Stindardul"

Pentru credința și dârzenia în luptă, cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani îi urăm să trăiască încă mulți ani, și-i dorim din toată inima, că ultimile zile ale vieții sale să le petreacă în țara eliberată, alături de țăranul român, lângă acel ține-cal pe care l-a stimat și l-a imortalizat. Inchei aceste rânduri cu părerea soldatului ține-cal, numit de camarazii săi Surcică, părerea lui despre trădarea dela 23 August: "Eu zic așa, să trăiți Don Căpitane, că decât cu un ticălos la câștig, mai bine c'un om cinstit la pagubă. Așa am socotit eu în sinea mea să trăiți Don Căpitane".

Și încheiem: " SA NE TRAITI DON CAPITANE !!

Alexandru S. MORARU

CAVALERIA ROMÂNĂ ÎN KUBAN (Iulie 1942)

PASIUNE, LUCIDITATE ȘI RĂSPUNDERE MORALĂ

Ion HALMAGHI

In numărul din Ianuarie, anul curent Ilie Smultea, a scris un articol, cu ale cărui premize sunt de acord toți cititorii și colaboratorii ziarului. In articol, se pledează pentru o unire a românilor din lumea liberă, și sunt strașnic biciuți cei ce nu înțeleg semnificația, necesitatea și imperativul unității românești.

Nu vom fi însă de acord, cu autorul articolului, atunci când ne oferă exemplul care ar putea genera unirea, solicitându-ne " să învingem pasiunile din noi ".

Pentru aceasta, vom face câteva comentarii ,în legătură cu articolul menționat, căci existența acestui ziar nu se poate menține pe contradicții cari ar destrăma o comunitate morală.

Msgr . Bârlea a realizat fapte și acțiuni frumoase, prin sprijinul pe care l-a acordat Societății Academice Române, din Europa și Statele Unite. Această Societate a fost o creație colectivă a intelectualilor români din lumea occidentală, și a devenit un " forum românesc" de creație și promovare a valorilor naționale. Sprijinul Msgr. Bârlea a fost important și efectiv. Dar, la un moment dat, Msgr. Bârlea și-a retras sprijinul său, deoarece întreg comitetul de conducere și majoritatea absolută a membrilor Societății au refuzat să accepte o "nouă orientare" coexistențialistă, pe care o vroia s-o impună Msgr., deși nu mai avea răspunderea directă a Societății.

Dânsul s'a considerat " inpecabil" și singurul deținător al orientării de viitor a Societății Academice Române.

In articolul citat, se mai vorbește, și despre umilință. Eu nu îndrăznesc să merg așa de departe cu solicitările, dar mă simt îndreptățit să subliniez un fapt extrem de grăitor, în privința pasiunilor și a umilinței. Mircea Popescu, care a fost un "factotum" la Societatea Academică, și care a contribuit în largă măsură la ridicarea prestigiului Msgr. Bârlea, se găsea în preajma morții, în timpul unei călătorii la Roma a Msgr. Bârlea. Mircea dorea să-l vadă pe Msgr., poate pentru a-și cere iertare pentru greșelile sale, înainte de despărțirea finală. Msgr. Bârlea n'a găsit scânteia licăritoare a unui semn de prietenie și recunoștință, să-i facă o vizită, vechiului său prieten și colaborator, în amintirea unui trecut de lupte și gânduri comune. Msgr. Bârlea a dat un exemplu moral, de felul cum se pot "învinge pasiunile", și a rămas ca un cristal de ghiață.

Cu înființarea Academiei Româno- Americane de Artă și Stiințe, Msgr. Bârlea s'a înfățișat din nou ca "singurul deținător" al dreptului de a răspândi cultura română și de a stabili liniile de orientare ale intelevtualilor români din America. A lucrat de unul singur, chiar la alcătuirea Statutelor și a nesocotit toate instituțiile și organizațiile românești, care erau deja angajate în activități academice.

Ideia unei Academii române nu poate fi criticată, în sine, dar poate fi criticată orientarea, strategia și funcționarea unei astfel de Institiții.

In America se face o răspândire a culturii românești, și va continua să se facă aceasta, pe o scară mai largă, în viitor.

In nici un caz, această cultură românească, nu se poate face cunoscută de către cei din România comunistă, sau de colaboratorii ei, căci toți aceștia sunt prinși în chingile interpretării marxiste, singura acceptată în România.

Marxismul este o dogmă de stat, în România, și libertatea de expresie și creație personală este redusă la zero.

Că există intelectuali, scriitori și oameni de știință, în România actuală, cari ar putea sau vroii să colaboreze cu Academia Msgr. Bârlea, nu există nici o îndoială. Toți acestia, au permisiunea partidului comunist. El au îngăduința să facă concesii, să se prezinte într'o formă acceptabilă în cercurile occidentale.

Acțiunea lor face parte dintr'un plan prestabilit cu obiective bine definite.

Partidul comunist știe că Msgr. Bârlea nu va face capitulări cu propiile sale credințe religioase, că nu va renunța la catolicism și că nu se va converti la marxism. Dar. acest partid, pe de altă parte, stie să speculeze slăbiciunile strategice ale adversarului

Nici noi nu socotim că Msgr. Bârlea ar fi de "rea credință", dar considerăm acțiunile sale diplomatice și strategice ca sterile. Dânsul are o greșită înțelegere a diplomației, și mai ales, a exilului românesc.

Rostul românilor, din lumea liberă, este să lupte pentru eliberarea și independența poporului român, subjugat de sovietele moscovite, care dirijează comunismul mondial.

Dacă comunismul trece prin crize ideologice, asta nu înseamnă că și-a pierdut "forța revoluționară", cum crede autorul articolului, împreună cu " cercetările și gândirea politică recentă ".

Comunismul sovietic își schimbă doar strategia de luptă și, îngădue partidelor satelite, tot "cameleonismul" necesar, pentru a cuceri puterea politică. Fără o pretinsă schimbare de obiective și metode, aceste partide satelite nu ar avea credit în opinia publică.

Este grav să pierdem din vedere acest lucru, adică să diminuăm, agresivitatea și pericolul comunismului, pe baza unor simulacre de " crize ideologice interne".

Comuniștii români urmăresc același obiective inspirate de tactica Moscovei, ca și comuniștii din accident: -infiltrarea- sub "piele de oaie", pentru a putea opera în orice domeniu de activitate.

Cât despre " semnele vremii ", pe care le-a citit autorul articolului, privitor la " coaliția poloneză", le socotim un avertisment decent și bine venit, dar nu realist.

Principiul fundamental, al refugiului românesc, este închegarea unei comunități morale, legată de apărarea și promovarea idealurilor românești, pentru care nu se pot face compromisuri sau diplomații infructuoase și riscante.

Dacă românii din exil nu se încadrează într'o comunitate spirituală în care primează legile morale, atunci, toate celelalte puteri de activitate, luptă și creație, sunt reduse la " minus diplomație", " minus politică" și " minus românism".

In dialectica exilului românesc nu poate fi cuprins și integrat coexistențialismul, căci se creiază conflicte de ordin moral Nu poate exista înțelegere cu domnitorii tiraniei marxiste din Ro mânia.

Colaborarea cu intelectualii români, lăsați oficial să viziteze lumea, sub masca unor pretinse opoziții față de politica guvernului, este o sursă de viciere și degenerare a forțelor românești. Este o gravă eroare de tactică, și, mai ales națională, să acceptăm această situație.

In fapt, nu există posibilitate de a face " diplomație" cu oameni "controlați", în ieșirile lor din țară.

Msgr. Bârlea a citit greșit " semnele vremii" și nu se ține cot la cot cu exilul românesc. Msgr. Bârlea n'a fost criticat, după știința mea, pentru vreun "carnet", sau apartenență politică, ci pentru lipsa lui de înțelegere a politicii și a exilului românesc.

Nu putem denigra valorile intelectuale și religioase ale Msgr. Bârlea, căci n'am vrea să intrăm în categoria celor " săraci cu duhul", dar contestăm diplomația sa, care duce la slăbirea chiagului românesc de activități.

Noi, l-am dorit, și-l dorim între noi, cu noi, și nu "singurul deținător" al dreptului de a " răspândi cultura română în America".

Singura noastră pasiune, la care nu putem renunța este de a apăra " frumusețile dintâi" ale acestei culturi, fără marxism, leninism, etc.

Dar, pe lângă această pasiune, mai avem și luciditate și răspundere morală, în toate faptele și ideile noastre.

Ion HALMAGHI

CONTINUITATEA SPIRITULUI ROMÂNESC ÎN BASARABIA

Urmare din pag. 15

posibilitate nu este esclusă, nici din punct de vedere teoretic, nici practic". El crede că revenirea Basarabiei la sânul patriei mame ar fi posibilă în trei feluri: (1) De bună voe a Uniunei Sovietice (2) In urma unei conflagrații mondiale și (3) Ciocniri între republicele sovietice (Ucraina).

Dacă un om cu această deosebită pregătire intelectuală și cu un stat de serviciu la cea mai înaltă instituție sovietică, vorbește deschis și fără reticențe în acest fel, dupăce a scăpat în lumea liberă, face dovada că spiritul românesc din Basarabia nu numai că dăinueste, ci este destul de puternic. Este mai mult ca sigur că acest spirit este cultivat și el se manifestă în diverse forme, diverse locuri, în ciuda vigilenței autorităților și a măsurilor luate de sbiri, pentru stârpirea lui.

Deseori presa internațională publică știri despre asemenea manifestări. In ultimii ani au fost publicate diverse studii istorice, bazate pe cercetarea gazetelor, a publicațiilor și a altor dovezi venite din Basarabia, despre existența și manifestarea spiritului românesc în acele părți ale României. Intre acestea fără îndoială cea mai importantă, care dealtcum a fost pusă la index de Soviete iar autorii ei declarați "renegați", a fost cartea scrisă în limba franceză, cu titlul Aspecte ale Relațiunilor Ruso-Române, care a apărut la Paris în anul 1967. Lucrarea aceasta de valoare istorică incontestabilă este scrisă de un grup de refugiați români (G.Cioränescu, G. Filiti, R. Florescu, D.Ghermani, A. Gorjiu, M. Korne și N. Neculce). O altă carte este scrisă de Ion Dumitru, publicată la Munchen în anul 1969 cu titlul Forme de Etnocid în URSS.

In ultimii doi ani profesorul Nicolae Dima, licențiat în geografie în România, în teza sa de doctorat la Universitatea Columbia din New York City (Rural Population Change in the USSR and its (Nationality) Implications, Columbia University, March 30, 1976) și în alte două articole, bazate pe cercetări de documente și publicații, se ocupă de această problemă. (East Europe Magazine, New York City, August - September 1975; reprodus în The Congressional Record, pag. E-6569 Washington, D.C. 9 Decembrie 1975 și în numărul din 13 Mai 1976, pagina E-2560) cu recomandațiile pentru publicare ale Deputatului Larry MacDonald din Statul Georgia.

Deputatul MacDonald, prezentând Camerei Reprezentanților cele două articole ale profesorului Dima a subliniat că acestea "au mare însemnătate, meritând să fie cunoscute", pentrucă ..."Basarabia este din punct de vedere etnografic o provincie românească, care a fost furată dela România de Rusia Sovietică, în anul 1940, ca urmare a pactului Molotov-Ribbentrop încheiat în anul 1939. Rusia Sovietică numește Basarabia ca fiind locuită de "națiunea moldovenească", care nu există, pentrucă națiunea moldovenească este tot atât de românească ca și locuitorii de origine romană a Munteniei sau Transilvaniei. Este un aspect al hidoșeniilor inconsistente ale așa zisului marxism științific, marxism, care pe de oparte tăgăduește existența unor popoare istorice; iar pe de altă parte fără nici o bază inventează popoare care n'au existat nicicând".

Profesorul Dima dupăce enumeră și analizează sumedenie de documente și diverse surse scrie . . ." Moldova Sovietică a produs foarte puțin privitor la viața intelectuală . . . arta folklorică este inseparabilă de arta populară românească ... încercările Kremlinului de a promova noțiunea de noua naționalitate sovietică a dat faliment . . . dupăcum a dat complect faliment și promovarea noțiunii de popor moldovenesc, deoarece forțele locale etnice sunt cu mult mai puternice decât țelurile politice ale Rusiei Sovietice. Cele mai multe popoare Sovietice se identifică prin limbă, cultură, istorie și teritoriu și nu prin legăturile cu USSR - inchisoarea naționalităților".

Refugiații răspândiți în toate colțurile pământului, dar mai ales în Europa și America, au ținut trează conștiința exilaților români, pentru dreptul la libertate a fraților lor subjugați. Putem spune, fără a putea fi desmințiți că pe problema eliberării fraților noștri din Basarabia și cecelalte teritorii rupte prin silnicie dela trupul României, s'a realizat o unanimă unitate în gând, simțire, fapte.

Miron BUTARIU

O ACȚIUNE CURAGIOASA PENTRU DREPTURILE UMANE ÎN ROMÂNIA COMUNISTĂ

In zilele de la mijlocul lunii Februarie, serviciile și agențiile de presă internaționale au anunțat și trâmbițat, în toată lumea liberă, prima acțiune publică românească pentru drepturi fundamentale omenești, de care românii nu au mai avut parte de când trupele sovietice au instalat la conducerea țării un regim comunist.

De atunci și până acuma, poporul român a suferit, a murit, și a tăcut, muscându-și limba ca să înăbușe strigătele din adâncurile clocotitoare ale inimilor, prea încărcate de soarta crudă impusă și dominată de securitatea comunistă cu nemiloasă teroare, pistoale, temnițe, lagăre și moarte.

Dar, pentru că nimica în lume nu-i pe vecie iată că au venit zile când strigătele din adâncurile inimilor obidite nu s'au mai putut opri în mușcături de limbă și scrâșnituri de dinți și așa, suportate de arătura unui curaj și risc extraordinar, au ieșit în lumea largă ca să ceară ajutor pentru restabilirea câtorva drepturi umane în țara românească comunistă.

Persoanele, de uriaș curaj, care și-au însușit misiunea de a fi purtătoarele de cuvânt ale strigătelor neamului din chingi sunt abia nouă la număr. In privința acestui număr mic, una dintre ele a declarat:

"Poate că faptul că suntem puțini apare ridiculos. Este cazul să se înțeleagă că în ceea ce privește România un asemenea lucru este absolut nou. Auzim în jurul nostru multe vorbe de simpatie și de încurajare însă oamenilor le este frică să vorbească de gândurile și ideile lor în chip public".

Aceste nouă persoane, în frunte cu scriitorul Paul Goma, dându-și perfect de bine seama că în România nu poți discuta cu conducătorii despre o viață mai liberă pentru poporul român, au făcut și semnat un apel pe care l-au adresat guvernelor celor treizeci și două de state care au semnat acordul de la Helsinki, din 1975.

De ce acestor state? Pentru că ele, în conferința de la Helsinki, au semnat documentul prin care s'au recunoscut granițele de după cel de al doilea război mondial, ale Rusiei sovietice și ale sateliților ei, în schimbul promisiunii din partea acestora (între ele fiind și România) că pe viitor vor acorda mai multă libertate umană cetățenilor lor. Si pentru că, statele care au semnat acordul de la Helsinski urmează ca să se întâlnească în decursul lunii Iunie într'o conferință la Belgrad, ca să vadă ce s'a ales din promisiunile comuniste făcute la Helsinki și, după cum ar fi natural, să judece apelurile și protestele primite.

In chip specific, apelul semnat de Paul Goma, și de ceilalți opt, cere conferinței celor treizeci și două de state ca să intervină și să ceară guvernului comunist român ca să respecte prevederile din constituția țării. Si anume:

Articolul 18, care recunoaște fiecărui cetățean dreptul de a lucra în profesia și câmpul înclinațiilor lui; articolele 21 și 27, care recunosc cetățenilor dreptul de liberă asociere și adunări; articolul 28, care garantează libertatea presei; articolele 30 și 31, care rucunosc libertatea de conștiință; articolul 32, care prevede că locuința sau casa unui cetățean este un lucru inviolabil; și articolul 33, care garantează secretul scrisorilor și convorbirilor telefonice.

Dupa cum puteți vedea, din scurta ilustrare a articolelor constituționale amintite mai sus, poporul român (la fel ca celalalte popoare din ghiarele comuniste) are o mulțime de mari și importante drepturi, numai că, în chip nefericit, aceste drepturi sunt, pur și simplu, numai pe hârtie.

Vor putea oare semnatarii apelului român să facă din ele realități? Să nu ne facem nici o iluzie în această privință, fiindcă comuniștii nu vor renunța la sistemul lor dictatorial cu nici un preț.

Dar, indiferent de cum vor decurge lucrurile, atitudinea și isprava lor are o formidabilă însemnătate. Căci, una dintre cele mai bune speranțe ale neamului românesc este faptul că, în orice fază sau răscruce istorică vitregă, prin care trece românismul, au existat, există și vor exista, întotdeauna, câțiva puțini și bravi români care sunt gata să poarte steagul drepturilor cetățenești și naționale. Paul Goma și cei uniți cu el, în lupta de confruntare a regimului comunist, pe chestia fundamentalelor drepturi omenești, fac parte dintre aceștia. Atât Goma cât și alții dintre semnatari au petrecut mulți ani în închisori. La două persoane care au iscălit apelul, Carmen Maria Manoliu și fiului ei de 24 de ani Sergiu Manoliu, li s'a eliberat imediat pașaport ca să părăsească țara.

Cu toată strictețea măsurilor luate în statele comuniste, în ultimii ani, tot mai mult și mai tare au apărut și izbucnit glasurile de proteste și de luptă pentru libertate.

Dacă până acuma s'a putut spune că numai în România nu s'a întâmplat încă nimica, în această privință, în sfârșit, iată că s'a întâmplat ceva și în țara noastră.

Să fie de bun augur.

Serafim BRUMAR

A marble block found beneath the fortress of Akerman, in Bessarabia, or Cetatea-Alba as it is known in Romanian. It bears the following inscription: "In the year of Our Lord 1438 the large doors were built by the great Christian Stefano Voevode, Prince of Moldavia, and Lukian Kerman".

The stone is decorated in the middle with the head of an aurachs with a star over the forehead, which is the coat of arms of the Romanian principality of Moldavia.

VOROAVĂ

Cu crucea și cu paloșul în mână,
Cel care'n veacuri a răzbit străinul,
Vă'ntreb, Io Ștefan Voevod ot Putna:
Hatmanii mei, au unde ni-i Hotinul?

Io care'n patru zăci și șapte lupte
Am pus cu voi acestei țări temeiul,
Vă'ntreb, Io Ștefan Voevod ot Putna:
Mazilii mei, au unde ni-i Orheiul?

Sângele-a curs râuri, până când
Am întărit hotarele ca roca.
Vă'ntreb, Io Ștefan Voevod ot Putna:
Răzeșii mei, au unde ni-i Soroca?

Prin vitejie am rămas Cel Mare,
Așa cum scrie'n letopiseri slova.
Vă'ntreb, Io Ștefan Voevod ot Putna:
Urmașii mei, au unde ni-i Moldova?

Urmașii mei! De nu sunteți voi vrednici,
Voi deștepta pe Tătu, pe Duma,
Pe Miciotă, pe Boldur, pe Moghilă,
Pe toți acei ce-avură'n leaturi rost
Și spre rușinea voastr'a tuturora
Voi întregi cu ei Moldova, cum a fost...

Dimitrie IOV

SĂ RÂDEM... SAU SĂ PLÂNGEM ...?

HAZ DE NECAZ

Cine ieste Spartani.

Tata lu Decebal ghiorghiu ieste profesor de Istorie la școala de Fete superioare. Dânsu are boala săș boteze copii cu nume din trecutu nostru ca: Ofelica sau Licurg. Săracu li-curg tot să râde de el la Scoală: — Bă Licurge, vezi că ît Curge nasu! — Și lu biata Of-elica îi zice golani ca dl Secspir: — Fă Ofelico, dute la mănăstire!

Când sa născut fata a mai mică, tacsu a vrut să o boteze Sparta, fincă dânsu zice căci ~~spartani~~ spartani ieste o Nație fuarte vitează. — Să fie la ei acolo! zise madam ghiorghiu. Cum o so botezăm pă biat-a fată Sparta? Vrei să râză toată mahalaua de ea?

— Nu fi tâmpită Zoico, zise domnu profesor, — tu nu ști cine a fost spartani. Dânși a fost porocliți spart-ani fincă spărgea tot ce le eșea în cale. Ei erea sănătoși tun și nu vrea să știe de bietu om bolnav. Îl arunca după o Stâncă neagră întrun veichi castel unde Curge în vale un râu Mititel. Săracii de iei murea ca nește Câini nespovediți neîmpărtășiți. Spartani se hrănea cu o senplă Ceorbă de lobodă și se ocupa cu facerea gimnasticii.

— O fi teribeli, nu zic nu, dar mai bine omor copila Decât să o botez sparta!

Așa că dânsa a hotărât să o boteze Verginica deși dnu Ghiorghiu suptine căci acest nume merge până la Nuntă, fincă pormă, adio verginica.

Gâgă

Glume

Adunarea generală la o fabrică din Bucuresti. Directorul general și secretarul organizației de bază critică lipsa de răspundere a muncitorilor, producția slabă, cantitatea prea mare de rebuturi, prețul de cost, etc...etc...etc.. Cei din sală rămân tăcuți, numai nea Groza subliniază fiecare critică cu cuvintele:

- Deh, tovarăși, peștele de la cap se-mpute !

După trei sau patru intervenții de felul acesta, secretarul de partid se scoală și răspunde amenințător:

- Așa e, mă, nea Grozo, de la cap se-mpute, dar se curăță de la coadă !

■■

Un demnitar din Vestul Europei, vizitând r.s.r. pentru o afacere pe spinarea muncitorilor români, e invitat de Ceaușescu la o vânătoare de iepuri, pe una din moșiile "lui", bântuită doar de el și de Dracula.

Apare un iepure. Demnitarul i-l cedează lui Ceaușescu și-i spune în franțuzește : " Pour vous " (pentru dumneata). Apare alt iepure, "Uite alt purvu !"- strigă Ceaușescu.

■■

Două vechi și încercate amazoane p.c.r.-ste, "Tov.Mița", secretara de partid și "tov. Fița", sefa sindicatului dela "Ghemul socialist"- sunt la cuțite principiale. Intr'o ședință cu tot "colectivul", nu se mai pot stăpâni și se demască tovărășeste:

- Fița: O faci acum pe secretara "principală" și tu ai fost pe vremuri prostituată !

- Mița: Degeaba ! Stie partidul din '53 ; burghezia m'a împins în prostituție, am fost o victimă a burgheziei !..Dar tu ?

- Fița: Am fost victima ta ! Stie partidul încă din '49 ; tu m'ai împins în prostituție și tot tu îmi furai și banii, când îi șterpeleam dela imoralii de burghezi !

- Un agitator: Trăiască morala socialistă !

■■

La o oră de marxism.

-Profesorul : Popescule, se poate instala comunismul în Italia ?

-Popescu : Se poate, da'i păcat !

Epigrame

UNUI STANGIST DIN VEST

Eu știu că adevărul taie ca o lamă,
dar chiar deaceea-l spun(cât pot să spui)
amice, nu de comunism îmi este teamă,
ci teamă mi de...' veșnicia lui ! ..

DESCRIPTIO MOLDAVIAE 1977

Pe malul stâng al vechiului Prut
gem Moldovenii sub chut.
Pe celălalt, pe malul dreptu,
gem Moldovenii sub..sceptru !

UNOR POLITICIENI

Dați-i nas lui Ivan
și încetul cu încetul
din Ocean până-n Ocean
își va-ntinde...sovietul!

UNUI FABRICANT DE IDEALURI

Idealurile sale
ca pe-o marfă el le vinde
uneori pe-un blid de linte
alteori chiar pe sarmale !

Ion CICALA

UMOR

SCOATE CALU, PUNE-I SAUA, VREAU SA PLEC,

...Așa cânta Licu, într'o sară dupe ce trecusă văcăria, să potolisă prau ridicat de copitele vitelor, ș-acu să revărsa dinspre Turtan răcoare cu miros de salcâm înflorit. Răsărisă luna, mare, galbină și mirată, ca o mămăligă uitată pe cârpător, care să'ntreabă di ce o fi făcut-o, dacă nu vine nimeni cu ața s'o taie.

Adormisără toate urătăniile, numa de supt coșare, caii s'auzau cum își ronțăiei ovăzu, fornăind pe nări, cu gândul la odihna răcoroasă care-i aștepta peste noapte.

Undeva, în capu satului, o cața neluminată încă, lătra lung, cu botu ridicat spre-naltu cerului, țântuit în caiele stelelor.

In nucu ăl bătârn, a lu Chiriță, a lu tata Iancu Colan, cânta o privighetoare beată, de umplusă noapte cu clopoțăi, și-o puzderie de licurici spoiau cu lumină scorbura cu putregai di la salcia trăznită a lu Petrache a lu Neacă.

Ghersu lu Licu plutea peste noapte, ca o pasăre albă, care vine de te miri unde și să duce spre nicăiri.

Stam pe prispă, trăgeam adânc din țăgare și mă uitam la jar cum prindea viață. Intr'un târziu louai sama că bătea cineva-n poartă. Bag samă, bătea de mult, că să zbătea câinile-n lanț și lătra de-ncepuseră ș-ai vecinilor să-i dea o gură de-ajutor.

- Care iești, bă ?

- Ieu, mă vere Mărine, Licu ! Fă-te-ncoa !

O louai io spre poartă, nu să vedea Licu decât mucu țigării, care pâlpăia ca luceafărul când să crapă de zâuă și-și pierde puterea.

- Mă, zâce Licu, venii să te iau pi la mine că iete fusăi la Poiana-Mare și cumpărai un cal. Să te uiț și tu o țără la iel

- Pă' di ce să mă uit la iel, mă ?

- D-aia, că te-o fi văzut pe tine așa mai fățos sau n'o mai fi văzut ghietul de iel, până acu, cum arată prostia la fața.

- Ai mă veriscane, zâce Licu hai că dau cep la un butoi de tămâioasă, să cinstim un pa'ar cu vin rece și să mâncăm niște gogoși cu sare, calde.

- Mă, zâc, ia-o-nainte, că io mai aștept o țără pe juratu de Sucă, care plecă de az-dimineață, dupe niște pește, și pește să făcu !

- Bine, mă, da 'vii ?

- Viu mă ! Vorba-i vorbă. Tu pune muierea să-ncingă uleiu pentru gogoși.

Il mai așteptai io pă Sucă fr'o juma de ceas, zâc, mă, dacă nu veni până acu, însamnă că nu mai vine, rămasă peste noapte, până scot pescarii năvoadele. Dac-o fi așa, tot ie bine !

- Veto, vezi că io mă duc pi la Licu!

- Atunci io mă culc, că vă cunosc io, vă apucă iar zâua la povești.

- Culcă-te, fata tatii ! Somnușor sa'ai grije pe cine visăzi, că-l mănânc. auz !

- Iote o să visăz un...

- Pă' de gură cin-te-ntrece !.. Vez, că plecai. Louai io un felinar ș-o louai pe scurtătură, prin fundul grădinelor. Ca să tai drumu, știi ?

Ajunsăi io la Licu și dacă văzui că nu mă latră câinii, intrai mai întâi în grajd , să-i văd armăsaru. Mă frate-miu, nu-mi venea să-mi crez oichilor !

Ierea...cum spui io, ca să mănțelegi..un fel de corcitură de mâță cu curcă plouată și măgar râios. Mă detei io mai pe lângă iel, a dracu arătare, hop, să mă muște de felinar. Mă, zâc, o fi ăla din poveste de mănâncă cărbuni și să face-al dracu !

Il iziminai io pe toate părțile, la amândouă capitile, că trebuia să dai în bobi, să afli care-i capu și care-i coada, și mă lămurii.

Intru-n casă,Licu, cu nevasta și copii, m-așteptau cu vinu pe msă și gogoșile sfâriau în tigae.

- Mai întâi și-ntâii, hai să-ț arăt bidiviu !

- Lasă, zâc, că-l văzui și, să-l văd de două ori într'o săptămână n'am coraj !

- Ei ce zâci ? zâce Licu, bucuros.

- Pă',ce să zâc ! Mi-e frică să-mi dau cu presupusu. Da' știi ce, du-l la ispozâție, la bâlci. Da' să scrii pe iel că ie cal, c-altfel țâ-l ia frun câine-n gură fuge cu iel, și cine știe pe un țil duce ! - Mă Marine, ai o gură..

- Io ca io, da'să i-o vez p-a lui, că ie curată ca postava. Pă' bine mă Licule, tu nu știi că caii să uită la dinți !

- Ba știu, zâce Licu, da'io mai știu o vorbă: caii de dar nu să cată la dânți !

- Pă'ți-l dete de dar ?

- Cam așa, că mu detei decât doua sutare !

- Două sute, nu ie mult, zâc io, da' să vedem acu cât o să te coste doftorul, dințaru , de..să-i puie dinț..ca lu soacra lu nașu Pantelică.

- Hai mă Mărine, vorbește sârios !

- Pă' ce. tu crez că io glumesc? Auz, mă Licule,câți ani a zâs că are ?

- Pă', iel mi l-a dat de opt, da' io l-am louat de doi'șpce!

Pusă nevasta-sa strachina cu gogoși pe masă,ciomnirăm un pa'ar cu vin...

- Mă Licule, zâc, la vin văd că te pricepi, da'când louaș calu nu-l văzuș ?

- Mă frate-miu, ba-l văzui, da' al dracu gembaș mă dusă cu vorba și-ntâu beurăm aldămașu, pe urmă văzui calu, știi? Eee și când îl văzui, îl văzui frumos,ce mai, că-l văzui pin fr'o trei chile.

- Noroc ! Să-l stăpânești sănătos !..tu..că iel săracu..ie pe ducă!

- N-are nimic zice Licu, noi să fim sănătoși, n-are nimic, că ie și chior,o să moară mai ușor săracu ! - Pă' ce legătură are, zâc io, cum vine vorba asta ?

- Așa bune zâce Licu, dacă ie chior, moare mai ușor, că n'are de-nchis decât un oichi ! Hai năroc!

- Năroc !

Mare hâtru, Licu ăsta, auz vorbă la iel, mare hâtru..da' are un suflet bun să-l pui la rană, nu alta. Sufletu ca sufletu..da' să-i vez tămâioasa..lucru mare....... tămâioasa-i minune...la tămâioasă nu-l întrece nimeni...da' la cai ie...tămâie ! Aia ie !

DIN LUMEA LARGĂ MACEDO-ROMÂNĂ

TACHE PAPAHAGI

Luni, 17 Ianuarie 1977, Tache Papahagi, părintele spiritual al aromânilor, om de cultură de renume mondial ne-a părăsit, plecând în lumea străbunilor.

Pierderea sa, va fi resimțită de aromânii din lumea întreagă, pentrucă activitatea sa, se întindea pe întreaga arie de răspândire a sufletului vlah. Se consumă încă un act din acel grandios, eroic, dureros și tragic proces început cu redesteptarea culturii naționale, inițiat la școala de la Sf. Apostoli de către eminentul călugăr Averchie, continuat, de predestinatul, ca prenume și nume patronimic Apostol Mărgărit și realizat în acea pleiadă de oameni de cultură, care au ajuns până în Forul Academiei Române: Th. Capidan, George Murnu, Elie Carafoli etc.

Cultura românească a pierdut în Tache Papahagi, pe cel mai dotat lingvist și lixicograf, iar literatura dialectală pe patriarhul ei.

Asistent a lui Ovid Densușianu, Tache Papahagi, își dedică întreaga sa pasiune, muncii. Era, la moartea profesorului, cel mai bine pregătit, cu cele mai multe lucrări, dar locul ce i se cuvenea de drept, a fost atribuit pe alte criterii decât cele obiectiv stiințifice și culturale, unui "fecior de familie". De atunci, șirul șicanelor de tot felul îl vor urmări întreaga viață, căci moravurile levantine sălășluite în țara din Poarta Orientului, nu erau obișnuite cu francheța și intransigenta descendentului din "picurari armâni".

"Picurar Aromân tu munțilli vlăhești a Pindului cu cupia-lli di oi". Reproducere din Calendarul "Tribunei Valahe".

N'a abdicat niciodată dela principiile lui, iar exigența stiințifică îl făcuse intolerant cu sine însuși precum și cu alții.

Vorbind despre studierea în spirit monografic și stiințific a poeziei populare, Tache Papahagi sublinia: "Cercetătorului pe teren i se cer dintre esențialele condițiuni - fie o abnegatie spirituală și fizică oarecum eroică în tendința ei ofensivă de explorare naturală și liberă, fie, cel puțin un puternic dar cumpănit și obiectiv atașament etnic față de entitatea și problemele ce le urmărește în mod viu la fața locului, în însăși realitatea. Chiar ultima dintre aceste doua condițiuni e cu mult mai preferabilă față de orice publicație mediocră de birou care, în ultima analiză, nu ar putea fi decât o simplă carte de vizită a unei vanități sau a unei preocupări personale"...

'Poezia populară-spune Tache Papahagi- e o creație născută din sufletul omului din popor și e un bun al sufletului poporului. Prin urmare, culegerea autentică și naturală a ei nu se poate face decât în propriul ei mediu fizic și uman - ceea ce cere măcar o cât de mică acomodare a cercetătorului cu acest mediu"...

Bineînțeles că idei ca cele exprimate mai sus sau altele cu adresa directă către I. Coteanu și Al. Rosetti împotriva inexactităților cuprinse în lucrările lor despre dialectologie și respectiv istoria limbii române, nu puteau să-i creeze lui Tache Papahagi, decât adversari și necazuri.

Pe vremea când ocupanții ruși erau intrigați de existența puternicei insule de latini în spațiul carpatodunărean pe care o voiau absorbită, un astfel de om devenea incomod. Neputându-i găsi cunoscuta "vină politică" pentru care atâți români au pierit, Tache Papahagi a fost pensionat din postul dela facultate cu mult înainte de termen, cu o pensie de mizerie.

Restrâns din spațiul pe care îl ocupa în apartamentul său din Bd. Elisabeta la o singură cameră, își începe viața lui de mucenic în această chilie de sihastru.

Aici elaboreaza celebra sa operă, cartea vieții sale- Dicționarul dialectului aromân, general și etimologic - de peste 1400 pagini cu explicații în limbile română și franceză, cu indice de cuvinte: latin, grec, albanez, turc, italian, francez, spaniol, dacoromân, german, varia, și un cod de abreviațiuni folosite în cuprinsul lucrării. Despre această lucrare unică s'a scris "că literatura de specialitate nu dispune, până astăzi de o altă lucrare de acest gen, consacrată dialectului aromân, care să fi constituit pentru Papahagi măcar un model". Autorul dicționarului, își încheie lucrarea cu următorul epilog: "Ca toate publicațiile mele de până acum, și cea de față a rămas integral străină de orice fel de participare - benevolă sau cu plată ...Deci, totul - bun sau rău-îmi aparține numai mie."

Ca simplu termen de comparație, arătăm că pentru redactarea 'Dicționarului limbii române contemporane, 1958", care a avut în vechile dicționare române suficiente surse de inspirație și nu este nici pe departe la nivelul științific al dicționarului aromân, redactat de Tache Papahagi au colaborat sub direcția prof. univ. D. Macrea un număr de:un academician, doi prof. univ.,un conf.univ. și șaizeci și patru de colaboratori împărțiți pe diverse comisii și colective.

Academia RSR, a premiat lucrarea Dicționarul dialectului aromân, după apariția primei ediții din 1964. Era o palidă și tristă recunoaștere a meritului acestui mare cărturar. Ar fi fost poate, totuși acest omagiu o meritată alinare a bătrânului schimnic, față de vesnicele sale sacrificii și renunțări! Dar marilor genii, nu le este hărăzită fericirea!

I-a fost scris să nu moara împăcat! Acestui om, temut dar respectat de însuși adversarii săi, i-a fost dat să îndure și înjurătura pușlamalei de rând. Era buretele cu oțet și fiere stors în gura răstignitului pe Cruce. Meritul îi revine revistei de scandal 'Săptămâna" din București, care în numerele ei din 2 și 9 Iulie 1976, sub semnătura lui N. Caraiani (și tu fiul meu Brutus?) a publicat 2 articole intitulate "Un plagiat nereușit", care cuprindeau niște acuzații pe cât de nemeritate, pe atât de injurioase. De remarcat că revista apare sub conducerea Redactorului-Șef Eugen Barbu, - Membru corespondent al Academiei RSR- el însuși pretins cercetător al istoriei literaturii române, așa cum reeșea din articolele publicate în numita revistă.

Tache Papahagi, rămăsese un solitar. Când era încă în putere să urce cele trei etaje ale blocului fără ascensor, se ducea în Cișmigiu să asculte mierlele. Trecea cu aceiași regularitate prin Piața Kogălniceanu ca pe vremuri Kant în Konigsberg. Se întorcea calm, liniștit, să-și continue lucrul până târziu în zori. Cei primiți în casă, la el, se puteau mândri de un mare privilegiu. Își închease de mult toate socotelile. Cu o migală deosebită și-a inventariat lucrările, le-a sortat și clasat pe categorii făcând renumita Colecție etnografică originală "Tache Papahagi" pe care a donat-o integral Academiei române. Aceasta colecție e formată din: 8300 de clișee-filme; circa 25000 de copii (9x14); 519 măriri (18x24) înramate, peste 6000 de foto-fișe (loxlo)și 1340 (12x12) cartonate pentru proiecții, precum și accesorii indispensabile și un dulap special.

Gestul se înscrie pe linia marilor înaintași armâni: Gojdu, Exarhu, Atanasie Simu și alții.

Tache Papahagi a murit singur la masa lui de lucru, cu condeiul în mână. L'au găsit a doua zi vecinii de apartament, când au văzut ca nu eșise din cameră.

Fie ca acum să-și găsească liniștea de veci în mijlocul înaintașilor săi pe care i-a iubit și pentru urmașii cărora și-a închinat întreaga viață.

DUMNEZEU SĂ-L IERTE!

Zahu PANA

RADIO BUCUREȘTI:

DESPRE ACADEMIA ROMÂNO-AMERICANĂ......

• Radio București- în emisiunea "Glasul Patriei" a transmis pe data de 2 -XI-1976, la ora 22,30- Vești din comunitățile de români.

La microfon Mihai Paraschivescu.

La această rubrică ne străduim să vă informăm de fiecare dată despre activitatea, munca și aspirațiile românilor stabiliți dincolo de hotarele patriei străbune. Avem azi în studio doi colaboratori care se vor referi la românii stabiliți pe continentul Americii de nord. Cedez mai întâi microfonul prof. Ion Sava Nanu.

-Academia romano americană de științe și arte s'a constituit în luna septembrie 1975 cu sediul la Los Angeles. Inființarea acestui înalt for spiritual românesc în SUA corespunde unei imperative necesități deoarece se simțea lipsa unei instituții de nivel superior, supra-universitar care să întruchipeze aspirațiile de promovare și păstrare a patrimoniului cultural românesc pe continentul american. În urmă cu 7 decenii românii americani, prima generație pe acest continent și-au creat o serie de organizații de nivel mediu în cadrul societăților de ajutor reciproc, sau pe lângă bisericile ortodoxe, care ajunseseră în jurul anului 1910 aproximativ la 150, la o populație de origine româneasca că de peste 300.000 de oameni în SUA și 75.000 în Canada. Dealtfel mai mult de 95% din acești oameni nu făceau parte din pătura intelectuală. Numai după ce a doua generație a putut trece spre o organizare superioară spirituală, economică și socială. La organizarea sub raport academic se pornește abia în cel de-al 7-lea deceniu al secolului nostru, când se afirmă pe plan național și international prima generație de intelectuali a românilor americani.

Până la crearea unei academii oamenii de știință români din America își desfășurau activitatea lor științifică în cadrul universităților din SUA în calitate de profesori, numărul lor fiind destul de mare. Scopul academiei romano americane recent înființată este determinat de necesitatea continuării legăturilor românilor americani cu țara de orgine România, pentru promovarea culturii și științei românești pe noul continent. Latura orginală a acestei promovări constă în faptul că va fi făcută din perspectiva vieții cultural științifice din SUA. Academia va căuta să facă accesibile poporului american, valorile culturale și spirituale ale patrimoniului românesc, avându-se în vederea marile idealuri naționale de libertate și independență.

Conducerea academiei este asigurată de către o adunare generală, care are în subordine un comitet restrâns ales pe timp de trei ani, care poate lua hotăriri în cazuri urgente și împrejurări excepționale, datorită imensității teritoriului SUA, hotăriri ce urmează a fi aprobate de adunarea generală.

Academia româno-americană se întrunește periodic în congrese care constituie forul de lansare și discutare al proiectelor, acțiunilor viitoare. Deasemenea academia editează publicații în care se oglindeste activitatea acestei academii. Statutele academiei prevăd printre altele următoarele:

- Promovarea culturii române înperspectiva oferită de viața culturală a SUA.
- Sporirea legăturilor culturale și spirituale dintre SUA și națiunea română.
- Păstrarea independenței academiei, evitind fie afilierea la alte organizații, fie supunerea față de grupări de orice natură ar fi ele.

În domeniul științelor umanistice, în istorie, filozofie, drept, sociologie, academia româno-americană va căuta să adâncească cercegările în cultura românească populară și cultă.

În domeniul artei, poezie, literatură, muzică, pictură, arhitectură, sculptură, vor fi scoase în evidență valorile artistice ale poporului român, și vor fi prezentate în foruri potrivite pentru a înlesni înțelegerea acestor valori de către publicul american.

În științele pozitive academia română americană va căuta să înmănunchieze rezultatele gândirii românești, spre o mai bună apreciere a contribuției românilor la patrionul mondial.

Academia, va contribui la stabilirea unei comuniuni reciproce între biserica orientală și occidentală. Rezultatele obținute vor fi transmise ierarhiei celor două biserici.

Dacă în căutarea soluțiilor pentru problemele sale, va avea nevoie de ajutor din afara SUA, ea va putea invita oaspeți competenți din Europa occidentală sau din România, ca să conferențieze, să prezinte sau să paritipe la colocvii asupra unor teme spirituale și culturale.

MAI BINE STAU ÎN BANCA MEA···CĂ VINE ALTUL ȘI MI-O IA!

DIN DETROIT

DELA SOCIETATEA "UNIREA ROMÂNILOR"

CU DRAGOSTE.... UN "ADDRESSOGRAPH"

Tânăr sau bătân, venit de mult ori nou venit, cu mai multă ori mai puţină şcoală, dacă domneşte omenia, dragostea de neam şi credinţa în Dumnezeu, rezultatele sunt întotdeauna mărețe.

Dovadă ?

Soc."Unirea Românilor" din Detroit !

Dacă trecem în revistă nenorocirile ce s'au abătut asupra neamului,nevoile refugiului, lupta de a salva dela muscalizare gândul şi creaţia românească, etc., vom vedea că "U.R" a dat întotdeauna o mână de ajutor celor la nevoie.

N'as putea spune ce a fost : Noroc ori voia lui Dumnezeu ?

Dar, s'o luăm dela.. ..." hală ":

Vechea sală a soc. de pe Farnsworth din Detroit a fost vândută pe un preţ mai mare decât toate aşteptările optimiste. Meritul revine preşedintelui actual D-l Eugen Popescu,care a dus tratativele cu politicienii oraşului. Până la urmă oraşul a dat suma de $ 110.500, iar preşedintele le-a dat casa dărăpănată şi ...votul românilor recunoscători!

Unde vedem voia lui Dumnezeu este că după ce societatea şi-a asigurat un loc permanent pentru întruniri şi banchete în " Căminul Catedralei Sf.Gheorghe" (în schimbul unei frumoase donaţii de $ 55.000) restul banilor n'au fost îngropaţi ca talanţii omului leneş.

Datorită hărniciei, bunei chibzuinţi şi venitului dela investiţii, societatea a făcut donaţii de $ 80.000 şi mai au în bancă alţi $ 80.000 !

Bine înţeles că atunci când mânueşti bani nu poţi să-i mulţumeşti pe toţi, şi nici nu trebuie să-i risipeşti, dar în acelaş timp nimeni nu poate tăgădui altruismul şi spiritul creştin ce au călăuzit pe conducători:

EXEMPLE GRĂITOARE:

Ridicarea unei cruci la mormântul poetului Vasile Posteucă ! ($ 600).Moţiunea a fost votată cu unanimitate, iar poetul din înălţimea cerurilor, ştiu că le-a zâmbit cu drag şi le-a închinat poezii ce le citeşte acuma îngerilor.

Pentru sinistraţii din România când s'a abătut potopul asupra lor s'a donat $ 10.000. Iar cei din ţară, ne-au răsplătit dragostea cu o observaţie caracteristică omului care face haz de necaz:" Fraţii din America ne-au trimis dolari, iar Ruşii ne-au trimis instrucţiuni cum să înnotăm" !

Pentru "Institutul Românesc de Cercetări", o instituţie care devine pe zi ce trece mai necesară, şi singura, pe acest continet, care să ne salveze tezaurul istoric, s'a donat $ 5.000. Alţi $ 5.000 au fost donaţi pentru fondul de apărare al membrului societăţii Episcopul Valerian.

Dintre nenumăratele donaţii "mărunte" menţionăm suma de $ 1.500 dată bisericii " Sf.Apostoli Petru şi Pavel" din Dearborn cu ocazia inaugurării noului locaş de închinăciune.

EXPERIENŢĂ ŞI MUNCĂ

Trebuie să notăm că preşedintele actual (a fost reales doar de 11 ori) este înconjurat de un comitet şi un număr de membrii cu care a lucrat şi lucrează în perfectă armonie:D-l Adv. S. Stănicel,secretar; D-l John Mercea, casier şi fost vicepreşedinte la Uniune şi Ligă; D-l J.Bondar, fost cotrolor la Uniune şi Ligă; apoi D-nii şi D-nele N.Dragoş, V.Pufescu, J.Crucianu(dir, orei de radio W.I.I.D.); G. Vita, fost vice-preş. la U. şi L. P. Zorlin, Gedeon Cook, J. Serafin, G. Nasea, N. Smărăndescu, primul director cultural al U.şi L.; Ilie Olteanu, I. Similie, J. Moraru; D-nii P.Mureşanu, Al. Buliga precum şi familia D-lui J.N.Popescu, tatăl actualului preşedinte şi sub a cărui administraţie s'a plătit casa societăţii depe Farnsworth.

Dar lista cu "Who Is Who" a pionerilor dela U.R. nu se opreşte aci. Mulţi nu mai vin aşa des la întrunirile societăţii, dar asta nu înseamnă să-i uităm: D-na Maria Pavel, care a lucrat ani de zile la "International Institute", D-l Lazar Pestru, fam I. Nasea, şi alţii pe care doar neştiinţa mea le-a lăsat numele nepublicat.

GRIJA PENTRU TINERET ŞI CULTURĂ

Pentru asigurarea viitorului societăţii, şi pentru îndemna pe tineri să se înscrie, s'a hotărât ca membrii care-s trecuţi de 18 ani şi îşi continuă studiile la universitate, să primească o bursă de $ 250 anual. Până acuma s'au acordat 10 burse.

Printre tinerii din soc. menţionăm pe D-ra Joan Popenas, prima fată de român ce şi-a terminat studiile la " Cranbrook Institute of Science ", una dintre cele mai renumite şcoli din Statele Unite.

Soc. "Unirea Românilor" a contribuit deasemenea la sprijinirea "Bibliotecii Române din Freiburg"; a publicaţiei " Romanian Sources " dela Universitatea din Pittsburgh, Pa., etc. etc.

Pe această linie de a încuraja publicaţiile româneşti s'a făcut recent o donaţie de $ 1.000 ziarului " America ", iar ziarul Bisericii Unite "Unirea" a primit un ajutor de $ 300 pentru cumpărarea unui " addressograph ".

Cu aceeaşi bunătate şi înţelegere de nevoia unui ziar care să apere onoarea românilor- americani, societatea (după cum cititorii noştri au fost informaţi prin scrisoarea preş. Eugen Popescu) a făcut o donaţie de $ 500 ziarului "Cuvântul Românesc" tot pentru cumpărarea unui " addressograph".

Dăm mai jos o parte din discuţiile ce au întovărăşit această donaţie:

-" Acest ziar este o treabă românească şi noi trebuie să-l sprijinim" a spus cu inimă de aur şi accent bucovinean D-l Al.Buliga.

-"Noi am sprijinit tot ce a fost cu adevărat românesc! Citesc acest ziar, este scris de oameni învăţaţi !.. a declarat veteranul Niculae Dragoş.

-" Duşmanii noştri îşi au ziarul lor în care se publică toată nedreptatea şi ne batjocoresc cu tot felul de minciuni. S'a născut necesitatea ca să avem un alt ziar care să spună adevărul, şi acest ziar este "Cuvântul Românesc" unde scriu azi intelectualii neamului" a declarat D-l Eugen Popescu, preş.soc., iar D-l Niculae Smărăndescu şi alţi vorbitori au subliniat nevoia unui ziar românesc independent, şi consacrat luptei de eliberare a ţării mame.

Propunerea de a se da ziarului "C.R." $ 500 a fost făcută de D-na Dragoş, susţinută de D-l Pufescu, iar cei prezenţi (cca 70 de membrii) au răspuns toţi cu voce tare, " DA ! "

ALTE RECORDURI

Dar pe lângă încurajarea a tot ce-i frumos şi românesc, societatea din Detroit se mândreşte că din sânul ei s'a ales primul preş. al U.şi L. din Statul Michigan. (Exista tradiţia ca preş.U. şi L. să fie ales doar din statul Ohio) Cel care a rupt-o cu tradiţia a fost D-l Eugen Popescu, care după o ucenicie de 4 ani ca vice-preş., a fost ales preş. în anii 1968-72.

Iar patru, din cei şase foşti redactori ai ziarului "America", au fost recrutaţi dintre membrii societăţii: D-nii Ilie Olteanu, G. Roman, Eugen Popescu şi George Donev.

Iată pe scurt, chiar foarte scurt, un crâmpei din activitatea societăţii "Unirea Românilor" din Detroit, cea mai mare societate din U. şi L.

Este o mândrie, ca bun român şi bun american, să poţi spune că eşti membru la o astfel de societate.

CORESPONDENT

O PARTE DIN MEMBRII SOC. "UNIREA ROMANILOR" DIN DETROIT, MICH.

ŞTIRI DIN LUMEA ROMÂNEASCĂ

* NEW YORK- Pe data de 19 Februarie, comunitatea românească din New York, sub auspiciile "Asociaţiei Adevărului despre România" au organizat în faţa "misiunii" şi "bibliotecii" r.s.r.-iste, o demonstraţie de protest împotriva terorizării şi deţinerii forţate de către autorităţile comuniste din România a scriitorului Paul Goma, a soţiei sale şi a celorlanţi protestari împotriva regimului Ceausist şi respectarea Drepturilor Umane, aşa cum prevăd acordurile dela Helsinki. Manifestarea a fost televizată. Deasemenea, postul de radio "România Liberă" a înregistrat demonstraţia, cât şi declaraţiile făcute de diferiţi participanţi.

* LONDRA- Asociaţia Culturală a Românilor din Anglia (ACARDA) de sub conducerea D-lui Ion Raţiu, a luat iniţiativa de a organiza o "CONSFATUIRE" a reprezentanţilor exilului românesc, care va ave loc pe data de 1-3 Aprilie la Londra.Scopul adunării fiind de "a asigura în viitor, reprezentarea cauzei naţionale în lumea liberă"!

* MUNCHEN-Cu câţiva ani în urmă a sosit în Munchen preotul greco-catolic E.Riti. După ce a fost prezentat, în biserică, ca viitor preot de exil, domnia-sa a fost însoţit la autorităţile poliţieneşti din Munchen şi la cele de recunoaştere din Zindorf, unde a cerut azil. După numai câteva săptămâni de domiciliere, descoperind că în Munchen clima este nepotrivită pentru sănătatea domniei-sale, preotul Riti s-a retras cererea de azi, reîntorcându-se în România.

La începutul lunii Noiembrie 1976 preotul Riti a sosit în Salzburg de unde, în acompaniere unui preot romano-catolic şi a unei doamne ce se găseşte în serviciul Misiunii Române Unite din Munchen, a fost condus la Ruhpolding. De atunci nu a fost văzut în mijlocul credincioşilor români refugiaţi, a evitat orice contact şi a fost ţinut de responsabilii Misiunii departe de români.

* KOLN-Intre 1 şi 7 Februarie un grup de 22 de persoane, majoritatea şvabi din Banat şi trei români (cu drept de azil politic) au făcut o altă nouă grevă a foamei în faţa Catedralei din Koln. In acest timp au împărţit mii de afişe prin care cerea opiniei publice să-i ajute, deoarece guvernul comunist român nu-şi respectă angajamentele luate.Primarul oraşului Koln a intervenit la ambasada reseristă şi "s'a promis că cazurile vor fi rezolvate" cu condiţia ca să înceteze demonstraţia. In momentul de faţă străzile din Koln sunt pline de lume , venită la CARNAVALUL de iarnă.

INSEMNARI CULTURALE

* CARPAŢII, una din primele mari şi serioase reviste literare ce-au apărut în exil sub direcţia lui Aron Cotruş şi redacţia lui Traia Popescu şi N. S.Govora, al cărei prim număr a apărut în 1954, a trecut, dealungul anilor, prin grele încercări,datorită delăsării şi lipsei de sprijin financiar din partea exilaţilor, murind de câteva ori, ca, de fiecare dată să se renască din propria-i cenuşă, precum pasărea Phonix.

In luna Noembrie a anului 1976, CARPAŢII au reapărut,cu primul număr din cel de al 22-lea an de existenţă, număr închinat Transilvaniei, ca un răspuns la agitaţiile maghiare din anul trecut pe această temă, cu articole documentare în limba română, engleză, spaniolă şi germană.

Semnează în acest număr: Prof.A.Boldur, N.S.Govora, Traian Popescu, şi Dionisie Gherman.

Interesantă, nespus de interesantă ni se pare nota publicată în ziarul " EL ALCAZAR ", şi reprodusă în fotocopie, în care se spune că: "ungurii exilaţi afirmă că, câştigătoarea celor trei medalii de aur (la Olimpiada din Montreal), e una dintre cele trei milioane de unguri ce trăiesc în Transilvania. Ca atare, afirmă exilaţii unguri că ea-i unguroaică şi nu româncă.. adevărul ei nume fiind Anna Kemennes".

Dacă Nadia Comăneci este sau nu, româncă pur-sânge, nu credem că importă prea mult, atâta timp cât este cetăţeancă a României.

* LIMITE, după o pauză îndelungată, adică din Martie 1976, a reapărut în Decembrie cu Nr. 22,ceea ce, firește, ne bucură. Semnează în acest număr., articole: Camilian Demetrescu, Ionel Jianu, Mihai Cismărescu, Monica Lovinescu, Horia Roman, Virgil Ierunca, S. Gârleanu, Horia Stamatu, Sever Tipei; iar poezii: N. Petra, Al.Cioránescu,Mihai Costinescu, Ben Corlaciu, G. Tomaziu, Stefan Munteanu, Alexandru Lungu, Mihai Niculescu, Horia Stamatu, Ioan I. Mirea, Irina Zaharescu, Ilie Constantin,Sanda Stolojan, Angela Croitoru şi Elena Florica Lorinţ.

Remarcabil mesajul lui Eugen Ionescu; "TEATRU SI LIBERTATEA " , care, aflăm, după cum , datorită obligaţiilor, trebuia să fie citit la deschiderea stagiunilor teatrale în toate teatrele din lume, n'a fost citit în teatrele de dincolo de cortina de fier. Motivul?

..Fără doar şi poate, adevărul rezumat în aceste fraze de academicianul francez de origine română: "In unele ţări vedem cum cenzura guvernelor face ravagii. Vai de guvernele cărora le e frică de opoziţie. Inseamnă că nu sunt sigure de ele".

Actualitatea internaţională

LOVİTURA DE STAT, CARE NU A REUȘİT

Pe data de 7 Octombrie anul trecut, numai după o lună de zile după moartea lui Mao, "Lovitura de Stat" aranjată cu toate detaliile de către "fracţiunea de stânga" care urmărea luarea puterii în China, a fost înăbuşită, înainte de a se putea materializa.

Arestarea celor patru conducători radicali; Chiang Ch'ing, Wang Hung-wen, Yao Wen-yuan şi Chang Ch'iao, de către forţele "Armatei Populare de Eliberare " (P.L.A.), a răsturnat tot planul.

Din datele transmise de posturile de informaţii străine, cât şi de postul de radio Peking, revolta trebuia să înceapă în Peking, iar dacă nu se reuşea, trebuia să se răscoale grupurile de radicali din provinciile din Sud-Estul Chinei, forţând o răsturnare a guvernului.

Planul prevedea:

1. Forţele radicale susţinute de studenţi, miliţie şi muncitori, trebuiau să ocupe instituţiile guvernamentale din Peking.
2. Toţi acei care s'ar fi opus, urmau să fie arestaţi sau împuşcaţi.
3. O listă cu persoanele care trebuiau eliminate fusese deja dată grupului radical al Universităţii din Peking.
4. Preşedintele Hua, trebuia să fie arestat imediat, iar în caz că se opunea să fie împuşcat.
5. Pentru a fi siguri de succes, grupul radical avea nevoie de trupele din garnizoana Pekingului.

Cu acest scop, cei patru conspiratori, au avut o întâlnire cu Generalul Chen Hsi-lien, cerându-i suportul.

Acesta după o zi de ezitare, a divulgat planurile loviturii Mareşalului Yeh Chie-ying, care înainte chiar de al anunţa pe Preşedintele Hua, a dat ordin ca cei patru să fie arestaţi. Preş. Hua fiind anunţat după aceia.

Arestarea celor patru conducători radicali, a dus la o campanie de defăimare şi condamnare a "fracţiunii radicale", care ar fi putut rupe partidul în două, ducând chiar la un război intern.

Drama jucată şi dirijată din Peking, după arestarea conducătorilor "Mafiei din Shangai ", a trebuit să fie condusă cu mare atenţie de a nu provoca şi duce la revolta generală. Dacă însă în Peking, armata a întâmpinat rezistentă numai la Universitate, unde s'au ciocnit cu studenţii armaţi, murind peste 30 de persoane, în restul provinciilor situaţia nesigură, cu greve, sabotaje şi lupte, continuă încă şi acum.

Aceste lucruri au fost confirmate în luna Ianuarie, când Preş. Hua cu ocazia unei "Conferinţe a agriculturii", ţinută în "Marea Sală a Poporului" din Peking, în faţa a peste 8.000 de delegaţi a declarat " că trebue să se pună capăt dezordinelor care continuă în provincii".

Cu această ocazie, Hua a dat câteva exemple din provinciile şi localităţile unde actele de sabotaj şi luptele interne continuă şi astăzi.

Nu mai departe decât la 145 de Km. de Peking în oraşul Paoting, trupe de rebeli ale grupului radical, continuă a acţiona. Iar în provinciile Humei, Shansi şi Fukien, armata a trebuit să intervină ca să pună capăt luptelor dintre diferitele fracţiuni. Recent posturile de radio care transmit în Hong Kong, au confirmat că "multe vieţi au fost sacrificate în provincia Szechwan" unde luptele dintre armată şi miliţie au continuat până la începutul lui Februarie.

Peste 15.000 de trupe au fost întrebuinţate ca să înăbuşe revolta. Când ordinea a fost restabilită, un număr de 30.000 de arme au fost colectate.

"Marea dezordine creiată de grupul celor patru, trebue să aducă marea ordine" a spus Preşedintele Hua, promiţând că anul 1977, va aduce linişte şi pace, purificând şi curăţind partidul celor 30 de milioane de chinezi comunişti, de toate " elemetele duşmane", care au reuşit să se strecoare chiar în posturile de conducere".

ARMATA VA DECİDE VİİTORUL

" PARTIDUL COMANDA ARMA SI ARMA NU TREBUE LASATA SA COMANDE PARTIDUL "

MARESALUL
YEH CHIEN-YING

Cel care a dat ordin de a aresta pe cei "patru".

A spus Mao, şi acest lucru nu pare a fi pus în practică. Fără ajutorul generalilor, care l-au suţinut pe Hua, situaţia din China ar fi fost cu totul alta.

In spatele Preş Hua, observatorii străini văd umbra unui grup puternic din Biroul Politic.

După arestarea din 7 Oct. şi purificarea făcută, membrii Biroului Politic, au rămas la numai 11 persoane, dintre care 7 poartă uniforma P.L.A. Fără doar şi poate că armata este cea care conduce astăzi în China.

Dintre comnadanţii care au o greutate în luare deciziilor, îi numim: Mareşalul Yeh Chien-ying, Generalii Chen Hsi-lien, Hsu Shih-yu şi Wang Tung-hsing.

După părerea corespondenţilor străini din Peking, "puterea militară poate opri orice răscoală, dar ea poate foarte uşor să fie nesatisfăcută de un preşedinte care nu este destul de autoritar.

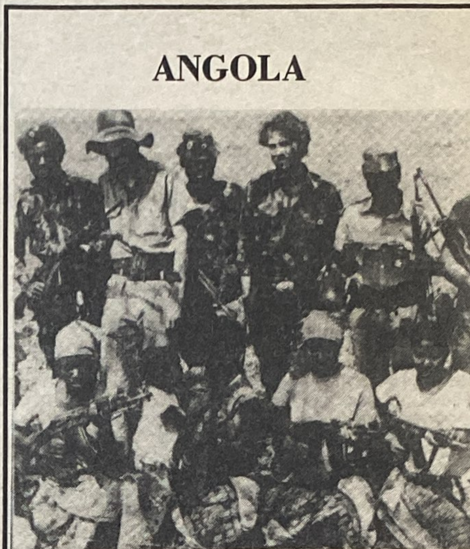
Este foarte posibil deci, că dacă Hua, nu trece la acţiune, armata va căuta un alt om, cu o mai mare autoritate şi suport popular.

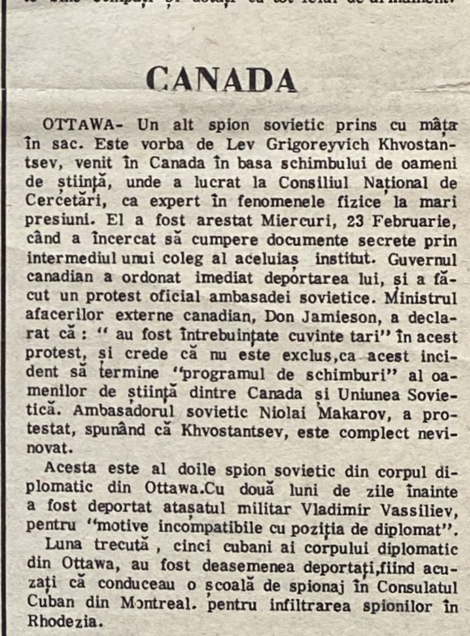
GENERALUL
WANG TUNG-HSING

Comandantul unităţii de securitate 8341-Garda lui Mao-.

ANGOLA

LUANDA- După mai bine de un an de zile decând forţele de stânga cu ajutorul ruso-cubanez, a anunţat câşigarea războiului în Angola, rezistenţa continuă încă şi astăzi. In fotografia de mai sus se văd trupele mişcării UNITA, condusă de Jonas Savimbi, fotografiaţi cu doi americani, David Smith, ziarist, şi Bruce McColm, student al Universităţii din Chicago, care confirmă luptele ce au loc încă în Angola. Pentru distrugerea acestor forţe, care prezintă un pericol guvernului marxist din Luanda, în luna Noembrie anul trecut, trupele cubaneze au întreprins cinci mari operaţii, pierzând peste 2.500 de oameni şi un mare număr de armament. Din declaraţiile celor doi americani, forţele de rezistenţă ale grupului UNITA, se compune din 15.000 de soldaţi, foarte bine echipaţi şi dotaţi cu tot felul de armament.

CANADA

OTTAWA- Un alt spion sovietic prins cu mâţa în sac. Este vorba de Lev Grigoreyvich Khvostantsev, venit în Canada în basa schimbului de oameni de ştiinţă, unde a lucrat la Consiliul Naţional de Cercetări, ca expert în fenomenele fizice la mari presiuni. El a fost arestat Miercuri, 23 Februarie, când a încercat să cumpere documente secrete prin intermediul unui coleg al aceluiaş institut. Guvernul canadian a ordonat imediat deportarea lui, şi a făcut un protest oficial ambasadei sovietice. Ministrul afacerilor externe canadian, Don Jamieson, a declarat că : " au fost întrebuinţate cuvinte tari" în acest protest, şi crede că nu este exclus, ca acest incident să termine "programul de schimburi" al oamenilor de ştiinţă dintre Canada şi Uniunea Sovietică. Ambasadorul sovietic Niolai Makarov, a protestat, spunând că Khvostantsev, este complect nevinovat.

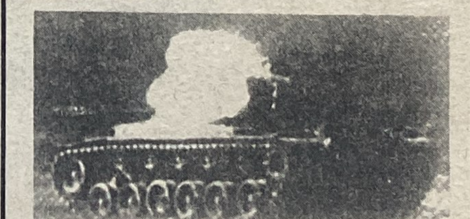
Acesta este al doile spion sovietic din corpul diplomatic din Ottawa. Cu două luni de zile înainte a fost deportat ataşatul militar Vladimir Vassiliev, pentru "motive incompatibile cu poziţia de diplomat".

Luna trecută , cinci cubani ai corpului diplomatic din Ottawa, au fost deasemenea deportaţi, fiind acuzaţi că conduceau o şcoală de spionaj în Consulatul Cuban din Montreal. pentru infiltrarea spionilor în Rhodezia.

STATELE UNITE

WASHINGTON- Inginerii specialişti ai pentagonului au perfecţionat o nouă armă. Este vorba de proectilul ati-tanc de 30 mm, fabricat din uranium, (materialul prim din care se fac bombele atomice).

Acest nou proectil, cu o gravitate specifică mai mare de 60 % decât cea a plumbului, declanşează o forţă care poate să distrugă armura unui tanc groasă de peste 30 de cm.

Heavyweight punch: Uranium shells blast a tank

CRONICA VREMII

TRANSILVANIA ȘI NEDUMERIRILE NOASTRE

Ion BOIERU

Despre Transilvania se discută, în toată presa românească din exil, în toate formele posibile. Este greu de identificat sursa reală care a dat naștere acestor discuții.

In orice caz, în presa românescă comunistă nu s'a scris nimic în legătură cu riscurile ce ar plana asupra Transilvaniei,ceiace lasă să se înțeleagă că,pentru guvernul comunist român,nu a existat un "pericol" oarecare, așa cum a fost acesta interceptat de către unii dintre românii liberi.

In fața unor manifestări maghiare, de natură politică, s'a răspuns, în diferite împrejurări, de către mai multe segmente ale românilor din lumea liberă. In felul acesta, s'au făcut unele precizări de natură istorică și politică, pentru a contribui la lămurirea unor chestiuni controversate

Ori de câte ori se pot lămuri probleme și chestiuni privind România, se face un lucru bun, sănătos și natural. Acesta este rostul românilor ce trăiesc în libertate, să limpezească confuziile și să restabilească adevărul, atunci când acesta este diformat.

In această campanie de precizări și lămuriri, a apărut recent și Uniunea și Liga, cu o scrisoare trimisă Președintelui Carter,în 7 Ianuarie, 1977.

Scrisoarea Uniunii și Ligii se referă la o plănuită demonstrație a Ungurilor, pentru 9 Ianuarie, în Plains, Georgia. Uniunea și Liga face bine că apără drepturile românești, atunci când este necesar. Ea are obligația să facă acest lucru.

Dar, noi avem câteva nedumeriri, în legătură cu anumite părți ale acestei scrisori.

Intâi, în introducerea la scrisoare, se menționează că Uniunea și Liga a aflat " din surse demne de toată încrederea ", de planurile maghiare pentru demonstrația lor, în fața Președintelui Carter"în legătură cu provincia românească Transilvania, pe care ei, prin tot felul de falsități, pretind să fie a lor ".

Apoi, mai jos, într'o Notă de Redacție, se afirmă că "un grup de Unguri a demonstrat în fața D-lui Jimmy Carter ", care a " ignorat în totul această demonstrație".

Ceiace nu se precizează în această Notă de Redacție, este faptul dacă s'a pretins, de către Unguri, ca Transilvania să fie a lor, în cursul respectivei demonstrații care a avut loc, după informațiile " din surse demne de toată încrederea".

Adică, din cele publicate în " America", nu știm decât că a avut loc o demonstrație a unui "grup de Unguri", fără să știm ce au cerut în cursul demonstrației.

Doi,scrisoarea Uniunii și Ligii prezintă câteva date istorice referitor la Transilvania și suferințele românești îndurate sub stăpânirea maghiară. Aceste date istorice sunt, în parte, bazate pe o broșură a prof. Vasile Bârsan "The Historical Rights of Romanians in Transylvania".

Noi nu am citit broșura, dar aceasta nu are nici o importanță, căci datele istorice incluse în scrisoare sunt autentice și corecte, cu excepția unei omisiuni importante și care nu poate fi trecută cu vederea. In punctul 5 al scrisorii, se vorbește despre Dictatul dela Viena din 1940, dar nu se menționează deloc că, la data aceia, Germania hitleristă avea un "Pact politic și militar" cu Rusia Sovietică.

In aceste condiții, Hitler nu putea acționa fără o înțelegere prealabilă cu Stalin, în ceiace privește soarta Transilvaniei.(Există indicații că Stalin i-a scris Regelui Carol al II-lea să accepte situația creiată prin Dictatul dela Viena,pentrucă Sovietele nu erau încă în poziția de a lupta împotriva Germaniei). In plus, după câteva luni dela Dictatul vienez, Rusia Sovietică ocupă Basarabia; ocupație care nu era posibilă fără o înțelegere prealabilă între Hitler și Stalin.

Nu numai Hitler a "deschis ușa" pentru Unguri să ocupe o parte din Transilvania, că,acesta, a fost în deplin acord cu Stalin.

Trei, scrisoarea are o parte finală, în care nu mai sunt apărate interesele Transilvaniei, ci se fac comentarii politice, care produc nedumeririle noastre, prin anacronismul lor în cadrul unei scrisori de apărare românească.

Așa, se reamintește Președintelui Carter că România actuală este un instrument de pace al Răsăritului european cu occidentul;menționându-se relațiile diplomatice cu Albania, stabilirea de ambasadori cu Germania occidentală, refuzul de a lua atitudine anti-Israel, ezitarea de a lua parte la orice adunare a partidelor comuniste unde ar domina Rusia Sovietică, refuzul de a participa cu trupe militare la ocuparea Cehoslovaciei.

Nu știm cât de valabile pot fi aceste argumente, pentru a apăra Transilvania, și nu pot înțelege rostul lor în scrisoarea mai sus menționată.

Transilvania, ca să fie "apărată" nu are nevoie de astfel de argumente. Noi apărăm Transilvania, împotriva oricărori atacuri nedrepte, pe baza drepturilor istorice, juridice și a adevărurilor naționale, nu pe baza acțiunilor unui "guvern dictatorial", care nu are suportul poporului românesc.

Deaceia , nedumerirea noastră este și mai mare, când citim că "opinia publică în România este puternic anti- rusească, și sentimentele prietenesti și de admirație pentru Statele Unite apar cu evidență în schimburile culturale,tranzacțiile comerciale și schimbul de vizite făcute între Președinții Statelor Unite și Națiunea Română".

Să precizăm nedumeririle noastre. Știm că poporul român este anti-sovietic, nu anti-rusesc, și mai știm că sentimentele poporului român sunt de prietenie și admirație față de poporul american.Ba,ceva mai mult, poporul român trăiește încă cu speranța, că-și va putea câștiga libertatea și independența sa politică și națională, cu ajutorul Statelor Unite. Dar, nu avem nici un indiciu că poporul român admiră Statele Unite pentru schimburile culturale și pentru tranzacțiile economice. Acestea se fac la nivel de stat, și poporul român nu participă la desfășurarea acestor schimburi,căci numai oamenii de partid, sau aprobați de partidul comunist intră în cadrul acestor schimburi. Și mai ales, nu am auzit niciodată de " schimburi de vizite făcute între Președinții Statelor Unite și Națiunea Română" Națiunea Română, este, după știința și percepția noastră, ceva mai mult decât guvernul comunist român, și mai mult decât oficialii acestui guvern dictatorial. Românii de azi, care trăiesc în România comunistă,și formează poporul român, nu au dreptul să viziteze Statele Unite decât sub controlul "dictaturii"și cu tot felul de restricții, care reduc vizitele la un număr nesemnificativ.

Un punct ultim,de informație jurnalistică. Autorul acestor rânduri, deține informația că, pentru Bicentenarul Americii, guvernul comunist român, a fost singurul guvern, din țările de după Cortina de Fier, care a făcut toate eforturile posibile să fie invitat oficial la serbările Bicentenarului, încât a fost extrem de greu să fie refuzat. Această participare, sau sărbătorirea Bicentenarului american, de către guvernul comunist român, nu are nici o semnificație sau valoare politică, pentru Transilvania.

Este bine să scriem memorii și articole etc., sau să luăm atitudine,atunci când dorim să limpezim lucrurile și să apărăm interesele românești, dar trebuie să fim prudenți în a face distincție între problemele reale și esențiale, și între cele care pot duce la confuzii sau nedumeriri.

Când " apărăm " Transilvania, nu putem veni cu argumente, motivări și poziții care nu au nici în clin, nici în mânecă, cu subiectul pe care-l discutăm. Nici nu putem lăsa, să ne impresioneze titlurile cu litere mari.

Ion BOIERU

NOTE SI COMENTARII

TURISTE STRĂINE, SUNT SILUITE ÎN R.S.R.

Insfârșit, iată am trăit s'o mai auzim și pe-asta. Si anume că, gealații din miliția lui Ceauș Cel Groaznic, Tar al R.S.R. - ului, făcut de baionetele muscale iar nu născut din maică-sa, invadează în timpul nopții camerele din hoteluri în care se găsesc turiste streine, pe care probabil puseseră ochii de cu ziua, și, sub pretextul unei percheziții, le siluesc. Doi, trei sau câți se întâmplă să fie. La rând, vorba aceea, ca la moară. Neuitând ca la plecare să le lase vorba dragă că, dacă-și vor deschide gurița, pot fi sigure că nu-și vor mai revedea țara și familia. Si bietele fete, îngrozite, tac, dându-și seama că; e ma bine mort, de cât în groapă".

Dacă nu auzeam și pe-asta, iată, muream fără a ne fi putut da seama de adevăratul înțeles al sloganului P.C.R.-ist, în ceea ce privește făurirea "societății socialiste multilateral desvoltate și a trecerii spre comunism". Căci, fără doar și poate, aceasta este cu adevărat o "multilateritate" a "celor cu vâna" din partidul comunist român.

CENZURA, ÎN R.S.R. A AJUNS LA APOGEU

S'a lăsat iarăși peste țara noastră de baștină, ce din ROMANIA MARE, pentru realizarea căreia și-au dat viața milioane de Români, devenind, după cel de al doilea război mondial, datorită perfidei trădări a fostului premier britanic, Sir Winston Churchill și a tovarușului său Franklin D. Roosevelt, Republica Socialistă România, un nou val de persecuții. Și asta, după ce, secretarul partidului comunist român, Nicolae Ceaușescu, a semnat, acum câțiva ani, la Helsinki, un acord ce, într'o anumită măsură, garanta într'un fel sau altul, o mai largă destindere între țări cu diferite ideologii politice.

In discursul său, publicat în ziarul SCINTEIA, în numărul din 3 Iunie 1976, dl. Ceaușescu spune textual că: "In politica internă a României un loc de prim ordin ocupă lupta pentru înfăptuirea securității europene. După încheierea cu succes a Conferinței general-europene, acționăm consecvent pentru aplicarea concretă în viață a angajamentelor înscrise în documentele semnate la Helsinki".

Tare "fain", și iarăși, tare frumos.

Noi însă, nu înțelegem un singru lucru, și anume, cum se face că, în urma mai sus citatei afirmații oficiale, făcută dl. Ceaușescu, în țara al cărei conducător temporar este, nu numai că nu i-se aplică obligațiile ce și-a luat în fața unui for internațional, dar, că s'o spunem pe delături, i se întorc toate, cu fundul în sus. Cenzura scrisorilor, de peste hoatre, a fost intensificată, și noi, da, avem dovezi pe această temă. Pachete trimise de cei de peste hotare, familiilor, rudelor sau prietenilor, indiferent de conținutul lor, sunt furate, pur și simplu.

Incheiem acest comentar cu următoarele rânduri din VATRA, Nr. 140:

"Ceaușescu se plânge, într'un discurs, de "hoțiile" flămânzilor din țară: Se fură la aprozar, se fură la ministere, se fură peste tot! Intr'o zi o să mă furați și pe mine; știți vorb'aia: cine fură azi un ou, mâine fură un bou'...

Cine anume-i boul?...

...Ghici, ghicitoarea mea! ...

"NIET, CULTURA!.."

Marele " sef " al partidului comunist român, recte; Nicolae Ceaușescu, se înfoaie de o bucată de vreme în penele de fazan a celui ce s'a lepădat de Moscova și duce o politică neutralistă, a la Tito. Si, sincer, dacă și-ar fi ținut gura închisă, ar fi putut să convingă, pe unii sau pe alții, că, înainte de a fi comunist, e bun Român. La pus însă naiba, sau dușmanii săi personali, să țină un discurs, ce a fost publicat în organul oficial al partidului comunist român "SCINTEIA" din ziua de Joi, 3 Iunie, 1976, în extenso, prin care, spre rușinea dândului, n'a făcut nimic altceva decât să reafirme un vechi proverb românesc, că anume: "lupu-și schimbă părul, dar năravul ba".

Știind că el, prea multă școală nu are, suntem siguri că altcineva i-a scris acest discurs. Dar, acel cineva, cunoscându-i lipsurile intelectuale, și-a permis să-și bată joc de el, făcându-l de râsul lumii, dela un capăt la altul al globului pământesc.